Mr. M. ČULITIS
47 Fulton Ave
Toronto

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — WA 0792
Editor in USA: A. Zvēriņš,
102—15 85 Drive Richmond Hill 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL
POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA

AMERIKĀ

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VĪKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telefons — WA 0792
ASV redakcija: A. Zvēriņš,
102—15 85 Drive, Richmond Hill, 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50;
par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.—.
Sludinājumu maksa:
slud. daļā $1.40; tekstā $2.80
par vienu collas telpu 1 slejā

Nr. 1./126. TREŠDIEN, 1953. G. 7. JANVĀRĪ 3. GADS

ALAs CENTRĀLĀS VALDES

PRIEKŠSĒŽA PROF. P. LEJIŅA NOVĒLĒJUMS LATVIEŠIEM ASV GADU MAIŅĀ

Nopietnais un smagu problēmu pilnais laikmets uzliek pienākumu visiem latviešiem arī 1953. gadā vienotiem neatlaidīgā darbā un iespējamiem līdzekļiem sekmēt Latvijas brīvības atgūšanu, darīt visu latviešu dzīvā spēka un latviešu kultūras saglabāšanā, kā arī, saimnieciski un materiāli Amerikā aizvien vairāk nostiprinoties, sniegt efektīgāk palīdzību trūkumā nonākušiem latviešu bēgļiem.

Ārpus Latvijas robežām lielākā latviešu daļa pašreiz atrodas ASV, dzīvojot izkaisīti 48 valstīs. Lielie attālumi tomēr nevar būt šķērslis pulcēties savās vietējās latviešu organizācijās, draudzēs un kopās ar pienākuma apziņu būt vienotiem un turēties kopā, piesaistot katrā ziņā savā vidū jauno latviešu audzi.

Amerikas Latviešu Apvienība — ASV latviešu centrālā organizācija, kā zināms, pastāv tiem uzdevumiem, kas atsevišķām latviešu vienībām uz vietām nav pa spēkam un tiem gadījumiem, kad jārunā un jārīkojas visu ASV latviešu vārdā. Šo pienākumu veikšanai ALAi nākotnē nepieciešams vēl lielāks ASV latviešu organizāciju, draudžu un katra ASV latvieša atbalsts.

Lai 1953. gadā vēl vairāk saslēdzamies kopējā darbā un atceramies, ka Amerikas Latviešu Apvienība var būt tikai tik stipra, cik stipras, dzīvas un aktīvas ir vietējās latviešu organizācijas, draudzes un kopas, kā arī katrs latvietis atsevišķi savā latviskā pienākumā. Tāpat kā daudzām citām tautām, arī latviešiem visus vienotāja saite — centrālā apvienība ir jau pārbaudīta nepieciešamība. Amerikas Latviešu Apvienības darbs un panākumi 1953. gadā būs latviešu organizāciju, draudžu un katra ASV latvieša rokās.

Prof. P. LEJIŅŠ,
Amerikas Latviešu Apv.
Centrālās valdes pr-dis

ČERČILS IERADIES PIE EIZENHAUERA

Ņujorkā. — Anglijas ministru prezidents Čerčils pirmdien ieradās ar lielo okeana tvaikoni Queen Mary Ņujorkā un tūliņ devās pie sava vecā drauga Barucha, kura viesis viņš būs šai braucienā. Otrdien Čerčils tiekas ar Eizenhaueru uz „neoficiālām" pārrunām. Kaut arī nekas netiek izpausts par šo saurnu tematiem, amerikāņu politiskās aprindas ziņo, ka angļu min. prezidents vēlas dzirdēt Eizenhauera domas par ASV jaunā prezidenta turpmākiem nodomiem Korejā un Eiropā, jo Eiropas kopējā aizsardzība pašreiz nonākusi strupceļā. Bez tam Čerčils vēlas ierosināt jautājumu par Staļina pēdējo — Ziemassvētku — piedāvājumu atjaunot „draudzīgas" attieksmes ar Rietumu demokratijām.

Jau tagad var teikt, ka Anglija stipri nervozē par jaunās ASV valdības eventuālo ārpolitiku, kādēļ arī šis Čerčila steidzīgais ceļojums, lai rastu zināmu skaidrību par Eizenhauera politiskiem plāniem un lai viņu brīdinātu neuzsākt neko pārsteidzīgu bez Anglijas piekrišanas.

Trešdien Čerčils ieradīsies Vašingtonā pie prezidenta Trūmena, pēc kam viņš lidos uz Jamaikas salu, kur pavadīs 2 nedēļas veseļošanās nolūkos.

KAS ATSAKĀS NO KAŖADIENESTA, NEVAR IEGŪT ASV PAVALSTNIECĪBU

STĀJIES SPĒKĀ JAUNAIS IMMIGRĀCIJAS LIKUMS

Pagājušā gadā izdotais rīkojums kaŗadienesta lietā noteica, ka ņemot vērā to, ka ASV vairs neatrodas kaŗa stāvoklī, ārzemnieki, to starpā Latvijas pilsoņi, nav iesaucami ASV bruņotos spēkos, bet ieskaitāmi rezervē. Pie tam bija norādīts, ka tas apstāklis, ka kāds ārzemnieks atbrīvots no kaŗadienesta, nerada šķēršļus vēlākai ASV pavalstniecības iegūšanai.

Tagad stāvoklis mainījies sakarā ar jaunā Mekkerena — Voltera immigrācijas un naturālizācijas likuma spēkā stāšanos pag. g. 24. decembrī. Šis likums nepārprotami nosaka, ka katrs ārzemnieks, kas pieprasījis atbrīvošanu no kaŗa dienesta uz tā pamata, ka viņš ir ārzemnieks, un ticis atbrīvots no dienesta ASV bruņotos spēkos, uz visiem laikiem (permanently) zaudē tiesības kļūt par ASV pilsoni. Šis noteikums atrodams Public law 414 (82. Congress, 2. session) 315. pantā.

Instrukcijās iesaukšanas vietām noteikts, ka katram ārzemniekam, kas atsakās no kaŗadienesta, jādod savs paraksts, uzdodot arī savu ārzemnieku reģistrācijas numuru, ka viņam ir zināmi augšā minētā likuma noteikumi par sekām, kas saistās ar atteikšanos no kaŗa dienesta.

Jaunais immigrācijas likums sagādā neērtības arī latviešu jūrniekiem. Šis likums nosaka, ka citu zemju jūrniekiem, kas ierodas ASV ostās, atļauts izkāpt krastā tikai pēc tam, kad immigrācijas ierēdņi tos ir pārbaudījuši, vai tie nav subversīvu organizāciju locekļi. Lielāki sarežģījumi sagaidāmi tiem jūrniekiem, kas, iebraucot ASV ostās, uzsaka darbu vai tiek atlaisti no darba. Pēc līdzšinējiem noteikumiem šādi jūrnieki varēja netraucēti uzturēties ASV territorijā apm. mēnesi, lai pa to laiku atrastu darbu uz kāda cita kuģa.

Likums nosaka, ka totālitāro organizāciju locekļi nevar tikt ielaisti ASV. Ar totālitārām partijām jaunais likums saprot tādas, kas propagandē totālitāras iekārtas nodibināšanu ASV. Par tādu ir atzīstama komūnistu partija. Turpretim nacionālsociālistus, falangistus un līdzīgus totālitārās iekārtas piekritējus var ielaist, jo viņu mērķis nav nodibināt totālitāru iekārtu Sav. Valstīs.

LATVIJAS SŪTŅA J. FELDMAŅA JAUNGADA NOVĒLĒJUMS

Novēlu visiem Amerikā dzīvojošiem tautiešiem un tautietēm laimīgu jaunu gadu.

Ieejot jaunā gadā, katrs latvietis sev jautās, ko mums solā nākošais gads, vai mēs būsim tuvāk mūsu brīvībai nekā līdz šim? Nākotne apslēpta cilvēka acij, neviens nevar ar drošību paredzēt, kā risināsies notikumi, kāds liktenis mūs sagaida jaunajā gadā. Bet mēs gan varam uzmanīgi vērot, kas notiek ap mums, kādas pārmaiņas iestājušās un kādas sekas šīs pārmaiņas var radīt. Katrā ziņā mums ir jāievēro, vai notikumu, vai vispārīgā attīstības gaita ir mums labvēlīga vai ne. Citiem vārdiem sakot, vērojot un saprotot notikumus pagātnē, varam gūt ieskatus par to, kas mums gaidāms nākotnē.

Kādi bija svarīgākie mūs interesējošie notikumi pagājušā gadā? Šeit mēs varam uzrādīt dažus visai zīmīgus faktus:

Šī gada sākumā, 30. janvārī, ASV prezidents Trūmens pieņēma Latvijas sūtni Vašingtonā un sarunā par Latvijas likteni paskaidroja, ka Sav. Valstu valdība nekad neatzīs Latvijas varmācīgo un nelikumīgo iekļaušanu Padomju Savienībā. Tas ir visai svarīgs notikums, jo līdz tam nekad vēl ASV valdības galva nebija devis tik kategorisku solījumu. Brīvajā pasaulē, it sevišķi ASV, valsts politiku nosaka nevis diktātors, kā Padomju Savienībā, bet gan valdība un tauta. Tādēļ Savienoto Valstu prezidents, soloties nekad neatzīt Latvijas pievienošanu Pad. Savienībai, izteica ne tikai savus, bet arī ASV tautas uzskatus.

Otrs svarīgs notikums — jaunā ASV prezidenta vēlēšanas pag. rudenī, kad mēs dzirdējām jau tālāk ejošus solījumus un, proti, ka mūsu tautai jāatdod nolaupītā brīvība. Arvien vairāk brīvā pasaulē gūst pārsvaru doma, ka tagadējais stāvoklis Austrumeiropā grozāms, ka nav pielaižams, ka krievi, zem komūnisma segas, iekaro zemes, uz ko krievu tautai nav nekādas tiesības.

Par krievu imperiālismu sāk runāt vienmēr atklātāk: šoruden AN pilnsapulcē Ņujorkā atskanēja skarba kritika pret krievu rīcību Baltijas valstīs, tā ka viņu ārlietu ministram Višinskim nācās taisnoties, pie kam šī taisnošanās nebija ne veikla, ne pārliecinoša, kā tas arī citādi nevarēja būt. Tas deva iespēju Baltijas valstu sūtņiem Vašingtonā un arī mūsu lielām sabiedriskām trimdas organizācijām nākt atklātībā ar apsūdzību pret krievu rīcību Baltijas valstīs un no jauna atgādināt pasaulei netaisnību, kas mums nodarīta.

Viss tas norāda, ka diplomātiskā cīņa pret krievu imperiālismu tiek vesta nemitīgi un vienmēr intensīvāki tālāk.

Mēs nepalaidīsim garām nevienu izdevību atgādināt pasaulei netaisnību, kas mums nodarīta, un mēs beidzot panāksim, ka mūsu tiesības uz neatkarību tiks ievērotas.

Teiktais norāda, ka nākošais gads būs svarīgu diplomātisku cīņu gads par Latvijas tautas brīvību no krievu okupantiem. Bet situācija norāda arī, ka notikumi virzās neatlaidīgi mums vēlamā virzienā. Krievu solījumiem par mieru un saprašanos neviens netic. Mēs nešaubāmies, ka pienāks laiks, kad krieviem būs jādod norēķins par savu varmācīgo rīcību Baltijas valstīs.

Cik vien tas būs mūsu spēkos, Latvijas sūtņi un mūsu trimdas lielās organizācijas cīnīsies, lai tuvinātu Latvijas brīvības atjaunošanu.

Jaunais gads prasīs no mums visiem lielu piepūli un pacietīgu darbu mūsu brīvības atgūšanai. Cerēsim un novēlēsim viens otram, ka mēs to panāksim jau nākošajā gadā.

Taisnība uzvarēs varmācīgo okupācijas varu, un Latvija būs atkal brīva!

J. FELDMANS

EIZENHAUERA IEVEŠANAS SVINĪBĀS ASV PREZIDENTA AMATĀ PIEDALĪSIES AP 500.000 SKATĪTĀJU

Vašingtonā. — Sevišķā komisija, kas izstrādā jaunā ASV prezidenta Eizenhauera amatā ievešanas svinību programmu paredz, ka, triju dienu svinībās piedalīsies ap pusmiljona amerikāņu pilsoņu un tās izmaksās ap $1.000.000.

Veselas 3 dienas Vašingtonā norītēs daudzas sanāksmes, jautra rakstura priekšnesumi, balles un dinejas, organizāciju un kaŗaspēka parādes.

Visvienkāršākais notikums būs pati Eizenhauera oficiālā ievešana prezidenta amatā, 20. janvārī, pl. 12.00 dienā, Baltā Nama priekšā ASV augstākais tiesnesis Vincents pieņems Eizenhauera zvērestu, kam sekos Eizenhauera runa. Tā solās būt ļoti ievērojama, jo tai jāatspoguļo ASV jaunās valdības turpmākā politika.

DV TORONTO NOD. JAUNĀ VALDE

No kr.: sekr. V. Ždanovskis, biedrzinis U. Maksiņš, priekšnieks un apr. noz. vadītājs I. Jankovskis, kasieris A. Augulis un kult. noz. vad. Ž. Bukovskis. J. Kreiļa uzņ.

SEN. TAFTS IEVĒLĒTS PAR ASV SENĀTA VADĪTĀJU

Vašingtonā. — ASV republikāņu senātori pag. piektdien vienbalsīgi par savu vadītāju jaunievēlētam Kongresam izraudzīja senātoru Robertu Taftu pēc tam, kad pag. nedēļā Eizenhauers sazinā ar ievērojamākiem republikāņu senātoriem deva savu noteiktu „jā" vārdu Tafta kandidātūrai. Tai pašā laikā E. bija jāpārliecina sen. Bridžs neuzstādīt savu kandidātūru šim amatam, kaut arī Bridžs ir vecākais senātors Kongresā. Tafta prestižs republikāņu senātoru starpā ir ļoti liels, kamdēļ arī E. atzina par pareizāku, lai viņš dabūtu šo atbildīgo Senāta vadītāja posteni.

Pad. Savienība nostiprina savu rietumu robežu

Amerikāņu laikraksti iziņo, par grandioziem nocietinājumu darbiem, ko veic gar Pad. Sav. rietumu robežu no Murmanskas līdz Karpatiem. Vislielākā vērība piešķirta nocietinājumu celšanai gar Baltijas jūras piekrasti. Igaunijas salās turpinās lidlauku un nocietinājumu būves. Rīgenas salā, Vācijas piekrastē, izbūvēta moderna gaisa signālizācijas sistēma. Murmanskas dzelzsceļš tiek pārbūvēts un tā tuvumā, stratēģiski svarīgās vietās tiek celti nocietinājumi. Baltijas jūrā krieviem esot 117 zemūdeņu, bet polāros ūdeņos — 48 zemūdenes. Pa kanāli, kas savieno Baltijas un Balto jūru, krieviem ir iespējams pārvietot zemūdenes un mazākus kaŗa kuģus no vienas jūras otrā.

Laikraksti atzīmē, ka Polijā, Čechoslovakijā un citās satelitu valstīs nav novērota šāda nocietinājumu celšana, kas norāda, ka krievi neuzticas saviem satelitiem.

LATVIJAS ATJAUNOŠANAS KOMITEJAS EIROPAS CENTRS

LĒMUMI PAR PAGAIDU NOKĀRTOJUMU JAUTĀJUMOS PAR — POLĪTISKĀM PARTIJĀM UN ATTIEKSMĒM AR SABIEDRISKĀM ORGANIZĀCIJĀM, PAR GLOBĀLO LATVIEŠU NACIONĀLO VALDĪBU UN CITĀM AKTUĀLĀM LIETĀM

NO MŪSU STOKHOLMAS LĪDZ STRĀDNIEKA

No 5. līdz 7. decembrim Londonā bija sabraukuši visu Eiropas zemju latviešu pārstāvji uz Latvijas Atjaunošanas Komitejas Eiropas Centra kopsēdi. Svarīgākais jautājums sanāksmē bija statūtu grozīšana, lai būtu iespējams Eiropas Centra sastāvā uzņemt arī politisko partiju pārstāvjus, par ko visās zemēs notika intensīva domu maiņa.

Vai nu tas bija likteņa pirksts, bet, tieši šo jautājumu izšķirot, Londonai uzbruka tik milzīga migla, ka putni nosītās gar namu mūriem, neatrazdami māju jumtus, bet partijas panākušas sev labvēlīgu lēmumu: tās uzņemtas Eiropas Centrā proporcijā, kādu tās gribēja: 10 partiju pārstāvji, kuŗiem nav jābūt bēgļu vēlētiem, pret 20 ievēlētiem delegātiem. Tātad vajag tikai iespītēties, ar savu rutīnu palaist visu savu demagoģiju, ka tā grib amerikāņi (!), ka tikai partijās ir akumulēta visa politiskā pieredze, ka tikai partiju vīri tiek pielaisti starptautiskās sanāksmēs un kongresos u. t. t., pretējas, t. i. normālas demokratiskas domas nosaucot par — „vienības ārdīšanu", — un savi nolūki panākti!

Te nu atkal jāsaka: par šādu lēmumu sekām vairāk atbildības gulsies uz organizāciju pārstāvjiem, nekā uz partijām, kuŗas jau tā ir labi pazīstamas un no kuŗām nekā cita neviens negaidīja, bet kādēļ organizāciju pārstāvji ļāva šādu netaisnu stāvokli nodibināt, kas patiesi ārdīs tautas vienību, veicinot vienaldzību, atraušanos no nacionāli—politiskās darbības u. tml., jo vienību var nostiprināt tikai visu latviešu vienlīdzība tiesībās un pienākumos, bet ne netaisnas priekšrocības, kas aizkar visu pārējo tautiešu elementārāko taisnības izjūtu. Un ja vēl būtu objektīvi pierādāma partiju darbības vērtība!? Tādas nav, nav pat pašu partiju tādā samērā pret sabiedriskām organizācijām, lai tās varētu pretendēt uz proporciju 1:3. Bet tāds nu ir Eiropas Centra lēmums, ar kuŗu, bez šaubām, nesaskaņu permanentais stāvoklis tiek uzturēts. Pie tam Bruno Kalniņš vēl pat gribēja panākt, lai ieved Eiropas Centra statūtos jau noteiktas partijas, tā ka pat jaundzimušām partijām, kas būtu dibinātas emigrācijā, lai nebūtu nekādas iespējas pretendēt uz šīm 10 vietām! Šādu savu privilēģiju „koroborēšanu" Kalniņš gan tomēr nepanāca. Tāpat partijas nepanāca savu nolūku par 2/3 balsu vairākumu svarīgu lēmumu pieņemšanai, kas faktiski būtu nozīmējis partiju — veto. Tagad pieņemtais lēmums skan, ka principā var atzīt kvalificētas majoritātes vajadzību atsevišķos gadījumos, bet kādos īsti gadījumos, to izšķirs sanāksme ar — vienkāršu balsu vairākumu. Tas nu nozīmē, ka partiju veto faktiski noraidīts, ja pārējiem Eiropas Centra delegātiem allaž pietiks drosmes pretoties partiju vienmēr stipri nekautrīgām pretenzijām, vai arī pietiks saprašanas par to, ko katrā gadījumā partijas atkal grib panākt.

Šajā ziņā gan Eiropas Centra sanāksmē konstatējama pozitīva pārmaiņa, salīdzinot ar apstākļiem, kas valdīja Vācijā 1948. gadā nodibinātā Latviešu Nacionālā Padomē, kur partijas — arī ar šo 2/3 kārtību — pilnīgi dominēja un Padomei neļāva it nekādu nozīmīgu darbību. Tagad iniciātīva visu laiku atradās — paldies Dievam! — sabiedrisko organizāciju rokās un partiju varenajiem bija jāizturas diezgan klusu, jāturas maliņā... Emigrācija pa šiem astoņiem gadiem ir politiski daudz nobriedušāka, un tas ir pozitīvs ieguvums. Tas arī ir vienīgais, uz ko varam cerēt Eiropā, lai partijas atkal no iekšpuses nespārda kopā Latvijas Atjaunošanas Komiteju, uz ko tās tiešām var pamudināt Eiropas Centra vadības vēlēšanu iznākums: Centra prezidijā nav it neviena politisko partiju dižmaņa — ne Bruno Kalniņa, kurš taču uz Londonu brauca pārliecībā būt vismaz pirmajam vicepriekšsēdim, ne Breikša, ne Andersona...

F. CIELĒNA PAREĢOJUMS

Interesanti, ka šādu iznākumu paredz ilggadīgais latviešu sociāldemokratu vadītājs, kurš vecuma dienās šo partiju atstājis, lai, kā viņš pats deklarē, atlikušo dzīves laiku varētu nodzīvot kā brīvs un patstāvīgas rīcības spējīgs cilvēks. Dabūjis zināt, kas Londonā runāts un lemts, viņš bez apdomāšanās tūdaļ pateica: „Nu, tad ziniet: pēc dažiem mēnešiem Brunītis, Breikšs un Andersons — izstāsies no pašu nodibinātās Zviedrijas Nacionālās Padomes!"

Vēl vienu nolūku Bruno Kalniņam neizdevās īstenot: savu ierosinājumu — „par nacionālo pamieru..." Lai nu kurš būtu nācis ar šādu ierosinājumu, bet ne Bruno Kalniņš, kuram šis „pamiers" tik bazgala vajadzīgs, lai ar Pakalnu u. c. starpniecību varētu saviem „pamiera partneriem" pieredzēt pastiprinātus uzbrukumus. Adv. Gulbis jau arī iebilda, ka nav pamata šāda lēmuma pieņemšanai, jo tad mēs paši būtu deklarējuši, ka esam bijuši — nacionālā kaŗa stāvoklī. Vēl pulkv. Janums Bruno Kalniņam atgādināja, ka viņa partija nesaprotamu iemeslu dēļ visu laiku uzbrukusi it visiem latviešu darbiniekiem, un ka vēl nav arī īstas skaidrības par sociāldemokratu partijas attieksmēm ar latviešu boļševikiem, uz ko Anglijas Latviešu Nac. Padomes sēdē aizrādīja māc. Slokenbergs, prasīdams, lai soc.-dem. partija, pirms grib panākt sadarbību, izstājas no boļševiku partijas. Bruno Kalniņš palika atbildi parādā pulkv. Janumam, jo prata tikai visai nepārliecinoši un izvairīgi jautāt: „Pa kuŗu laiku tad soc.-dem. partija būtu varējusi boļševiku partijā iestāties?" Tur nu laika bija vairāk kā vajag: ar 1934. gada 15. maiju sākot!

(Nobeigums 4. lpp.)

Paziņojam, ka mūsu meitas INTAS saderināšanās ar OSKARU PERRO kungu ir notikusi Ziemassvētkos (1087)
Lībekā, Vācijā FANIJA un KĀRLIS ŠMITS

DV Kanadas valdes lēmums

ATBILDE LNAK VALDES RAKSTAM LA 31. DEC. NUMURĀ

1. LNAK paskaidrojums Latvijā Amerikā nav patiess pēc lietas būtības un apstākļiem, jo DV org. nav centusies mazināt LNAK nozīmi, bet gan darījusi zināmu sabiedrībai DV organizācijas viedokli LNAK organizācijas un vēlēšanu jautājumā.

2. Rakstā minētajā sēdē piedalījās Toronto sabiedrisko organizāciju pārstāvji un LNAK amata personas, starp tām LNAK valdes pr-dis I. Žīgurs, LNAK konsultants J. Svenne, saimn. inf. nozares vad. agr. J. Lejiņš u. c. No augšminētajām LNAK amata personām arī nāca nepamatotie pārmetumi un apvainojumi, kas agrāk presē minēti pret DV organizāciju un tās amata personām.

DV KV ar šo paskaidrojumu ir pateikusi savu pēdējo vārdu un nodod to sabiedrības zināšanai, izbeidzot tālāku polēmiku presē.

1953. g. 4. janvārī

DV Kanadas valde

DV BIEDRU VAKARS

10. janvārī pl. 20.00 DV namā 123 Huron ielā DV Toronto nod. rīko biedru vakaru, kas veltīts vecο strēlnieku atcerei. Fr. Freiberga referāts un tējas galds.

TRAĢISKS JAUNSGADS ČILĒ

Valparaiso. — Čīles galvaspilsētā jaunais gads sākās ar milzu ugunsgrēku un sprāgstvielu eksploziju kādā pilsētas centra noliktavās ēkā.

Pēc līdzšinējām ziņām 51 cilvēks gājis bojā; apm. 350 cilvēku ievainoti:

Traģiskais gadījums notika īsi pēc pusnakts, kad pilsētas jaunā gada sagaidīšanā kāds zēns ar savu izšauto raķeti nejauši izraisīja ugunsgrēku lielās noliktavas tuvumā esošā koka materiālu laukumā. Ugunsgrēks izplātījās ļoti lielā ātrumā, pārņemot lielo noliktavas ēku. Lielie cilvēku upuŗi radās tad, kad noliktavā 20 tonnu dinamita eksplodēja, sagraujot lielo ēku un daudzas apkārtējās celtnes.

Lielās postažas glābšanas darbos piedalās kaŗaspēks, kā arī valdības iestādes, pie kam drošības iestādes uzsākušas tūlītēju izmeklēšanu par lielo sprāgstvielu un 2 tonnu komūnistu literātūras daudzumu privātā noliktavā.

Angļu namamātēm 1953. gads sola labākas izredzes gaļas rācijā

Buenosairesā. — Vecgada dienā angļu un argentīniešu tirdzniecības komisija parakstīja līgumu par Argentīnas gaļas plašāku piegādi Anglijai 1953. gadā. Saskaņā ar jauno līgumu Anglija saņems 250.000 tonnu 1. šķ. liellopu gaļas un 238.000; 2. šķiras —, kas ir stipri vairāk nekā 1952. gadā. Cēlusies ir gan arī gaļas cena no 135 angļu sterl. mārciņām par tonnu 1952. gadā uz 161 angļu mārciņām — 1953. gadā; līdz ar to angļu valdība būs spiesta dot zināmu piemaksu, lai nebūtu jācieš namamātēm.

Argentīna no savas puses solās pirkt no Anglijas 2 milj. tonnu naftas, 2 milj. tonnu petroleja produktu un 800.000 tonnu ogļu, kā arī citus rūpn. ražojumus 3 milj. mārc. sterliņu vērtībā. Anglija 1953. gadā saņems pastiprinātā kārtā gaļas ievedumus arī no Austrālijas un Jaunzēlandes, tādējādi uzlabojot angļu namamātes niecīgo gaļas normu, kas arī šai gadā vēl vienmēr nesasniegs priekškaŗa patēriņu.

Atomspiegu liktenis ASV prezidenta rokās

Ņujorkā. — Jūliju un Eteli Rozenbergus, kas jau priekš gada notiesāti ar nāvi uz elektriskā krēsla par spiegošanu par labu Padomju Savienībai un par atombumbas pētījumu izdošanu komūnistu aģentiem, var glābt tikai ASV prezidents, tos apžēlojot. Notiesāto apžēlošanas lūgums ir apskatīts visās amerikāņu tiesas instancēs un piektdien federāltiesnesis Kaufmans to noraidīja pēdējoreiz. Ja prezidents Trūmens Rozenbergus neapžēlo, tad viņiem jāmirst 15. janvārī.

— Ir izteikta doma, ka šie abi rafinētie spiegi — žīdi tiktu apžēloti, ja tie izdotu savu pārējo līdzdarbinieku — spiegu vārdus. To viņi atsakās darīt, kādēļ nav arī domājams, ka Trūmens viņus apžēlos.

LATVIJA

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos nosūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

PAR LATVIEŠU NACIONĀLO CENTRU

„Ir nepieciešama nacionāla kustība, kurā ikviena individuāla pārliecība izkristallizētos vienā kopējā, kā pretspēks speciālo interešu aizstāvjiem," tā Latvijas Amerikā 29. novembra ievadrakstā Alfrēds Kaupiņš labi domājis izprast jaunnodibinātās latviešu organizācijas — Latviešu Nacionālā Centra — pamatuzdevumu emigrācijā. Šis motīvs — pretspēks speciālo interešu aizstāvjiem — varbūt spēlēs gan zināmu lomu jaunās organizācijas darbā, jo šīs „speciālās intereses" (bijušu partiju, bijušu amatu u. tml.) diemžēl, vēl līdz šim pašam pēdējam laikam, kā to redzam Eiropas latviešu politiskās dzīves veidošanā, ir neattaisnojami ekspansīvas, balstoties uz ļoti ērmotiem tiesiskiem jēdzieniem, kas mūs pārsteidz, ja tos izrunā cilvēki, kas sākās atbrīvoto Latviju celt kā demokrātisku tiesību un brīvības valsti.

Taču Latviešu Nacionālā Centra idejas un mērķi domāti daudz tālāk un daudz plašāk. Jaunās organizācijas vajadzība pamatojas konstruktīvas celtniecības nepieciešamības atziņā. Tai jāizveidojas par organizāciju, kas valstiski — sabiedrisko darbību organizē uz jaunu ideju pamata, pavisam citādi saredzot valsts un sabiedriski — politisko organizāciju funkcijas un nozīmi, nekā tas bija mūsu parlamenta neierobežotās varas laikos un politisko partiju praktiskajā darbībā.

Šis jaunās organizācijas rašanās nekādā ziņā nav nejaušība. Tās nepieciešamība bija radikāli sajūtama jau Latvijā. Īstenībā tādas trūkumus Latvijā izraisīja 15. maija notikumus, kas dziļākā nozīmē bija sacelšanās pret parlamenta, tātad faktiski pret partiju nekontrolējamās mašinērijas patvaļību. Šīs patvaļības dēļ Latvijā pilnīgi trūka tā, kam, piemēram, Amerika piešķir tik lielu nozīmi, proti: valstspilsoniskās audzināšanas. Ja Latvijā šāda nacionālā dzīves kustība būtu jau skaitījusi vairākus gadu desmitus, tad šodien mūsu politiskā dzīve izskatītos ievērojami citāda. Protams, ka mūsu nacionālā traģēdija nacionāli — valstiskas domāšanas un rīcības vajadzību padara liktenīgi svarīgu, bet vecās partijas nekā nav mācījušās no šī baigi lielā laika, un arī Latvijas atbrīvošanas uzdevumu skata tikai caur veco partiju prizmu. Lūk, kas Latviešu Nacionālā Centra nodibināšanos dara objektīvi nepieciešamu: visam politiskam darbam jārada jauns pamats. Kāds? Šis jautājums nav atbildams ar dažām deklaratīva satura frazēm. Šim jaunajam saturam jāizaug organiski, vērojot, sverot, vērtējot, un tad tikai formulējot atziņas vai rīcības programmas. Lūkosim bezkaislīgi dažos vilcienos atzīmēt to, kā praktiski norisinājās veco laiku partiju darbība. Pēc parlamenta ievēlēšanas viens no pirmajiem uzdevumiem bija — burtiski sastiķēt kaut kādu koaliciju, lai valsts vadību dabūtu iespējami plaši savās rokās; otrs uzdevums bija jau tūdaļ sākt krāt fondus nākošajām vēlēšanām. Tad atkal nāca jaunas vēlēšanas: sacerēja platformas, deklarācijas, pārtaisīja programmas, gudroja acumirklīm noderīgus saukļus, sapulcēs notika visu partiju vairāksolīšanas drudzis. Viss bija mākslots, viss bija radīts acumirklim. Jo mums taču nebija neviena institūta, kas būtu uzņēmies pašu vēlētāju kontroli par deputātiem.

Ja tikai mazliet pametam skatu nākotnē, tad jauno organizāciju varētu saskatīt zināmā mērā kā valsts pilsoniskās audzināšanas institūtu, kas nepārtraukti valstij un nācijai dod iespējami atbildīgi sagatavotus darbiniekus. Mūsu bijušo laiku politiskā dzīvē velti meklēsim pēc šādiem institūtiem, kur notiktu sociālo, nacionālo, audzināšanas, saimniecības un daudzu citu problēmu pētīšana, nolūkā veidot nācijas un valsts dzīvi uz šo izpētīto atziņu pamata.

Taču Latviešu Nacionālam Centram jau tūdaļ, darbu sākot, tas jāievada tieši šādā veidā, dibinot globālas studijas, kur visu nozaru latviešu speciālisti apmainās pētījumiem, domām, materiāliem, krājot to visu atbrīvotās Latvijas jaunceltnei, paralēli izstrādājot šādas nostājas idejiskos pamatus.

Par laimi emigrācijā varam jau arvien biežāk saskatīt jaunas sejas, kas labi kvalificējas šādai darbībai. Un neteiksim, ka pāris bijušie laiki aprakuši visus tā laika cilvēkus ar valstisku domāšanu un darbībai nenoderīgus. Tā nav. Jo, kā jau sacīts, šīs problēmas pastāvēja jau Latvijā, un daudzi, kas jau Latvijā bija šādā garā domāja, vēl ir dzīvi un daudzi ir arī emigrācijā. Tādēļ jaunā kustība ir radusies pamatoti un ar objektīvām izredzēm. Panākumi būs atkarīgi no pašiem kustības ierosinātājiem un sācējiem.

Šīsdienas latviešu situācijā jaunās organizācijas uzdevumam jābūt emigrācijas aktivitāti ievirzīt šādi tvertu valstisko uzdevumu gultnē, vienojot un iedarbinot visas vērtīgās enerģijas Latvijas atbrīvošanas labā.

Tie ir lieli nodomi, tā ir liela atbildība. Bet ar to ir aizpildīts dziļš un biedīgs robs mūsu nācijas dzīvē. Sekosim jaunajiem latviešiem ir pamats un liela vajadzība pievērst šai kustībai visu savu uzmanību.

Kronvalda un Auseklā laiks iesākās latviešu nacionālās dzīves celšanā, bet to pārtrauca materiālistisko strāvu viļņi, kurus sabangoja elementāru dziņu un kaislību iecelšana cilvēka dzīves vadītāja faktora godā. Šī materiālistiskā laikmeta sekas mēs nu nesam kā mūsu nācijas asiņainās traģēdijas mokas. Un tādēļ nekas nav dabiskāks par šo jauno latviešu kustību, kas ir nacionāla reakcija pret materiālistiskā gadusimta mantojumu — šķiru partiju domāšanu un rīcību.

Varam tikai cerēt un vēlēties, lai jaunai organizācijai izdodas savus teicamos nodomus likt sava darba pamatā, nevis deklarātīvi, bet faktiski.

A. Kroders

ALAs FINANCIĀLAIS STĀVOKLIS

KASIERA R. ŠILLERA PĀRSKATS

ALAs BIEDRI UN BIEDRU NODEVAS

II

Kamēr kultūras veicināšanas un aprūpes nozarēs ieņemtie līdzekļi un to apgrozījumi stipri pieauguši, salīdzinot ar iepriekšējo darbības gadu, to, diemžēl, nevar teikt par biedru nodevām. Pirmos pag. darbības gada 9 mēnešos saņemtās biedru nodevas, $2.785, līdz darbības gada beigām š. g. 1. martā kopsummā bija pieaugušas uz $5.151. Šogad, atskaitot p. gada atlikumu, deviņos mēnešos kopsummā ieņemtas nodevas $3.583 apmērā, pie kam kāda daļa attiecas uz pag. gada nokavētām maksām. Tā kā pēc piedzīvojumiem biedru nodevas visintensīvāki ieplūst īsi pirms kongresa, var aptuveni aprēķināt, ka līdz nāk. gada 1. martam kādi 6000 biedri būs nokārtojuši savu viena dolara gada saistību ar ALAu. Biedru nodevu gausa nomaksa rod stāvokli, ar kuŗu nevar apmierināties, ja vēlamies redzēt ALAs nākotni nodrošinātu. Viens dolars gadā faktiski ir tikai simboliska nodeva, un nevar būt runa par nespēju to samaksāt. Bez tam nepelnītājiem, veciem ļaudīm un citiem maksāt nespējīgiem šī nodeva nav jāmaksā, lai ar piederību pie ALAs apliecinātu savu piederību pie tautas kopības. Kāpēc vispār šāda nodeva jāmaksā? Tāpēc, ka tā ir vienīgais ALAs ienākumu avots, ar ko segt viņas darvedības izdevumus.

Visi ALAs valdes locekļi darbojas bez atlīdzības. Viņi ne tikai brīvprātīgi ziedo ALAs darbam daudz laika un enerģijas, bet paši sedz ceļa un citus izdevumus, reiz mēnesī sabraucot no dažādām vietām uz valdes sēdi. Kopējie izdevumi šādos gadījumos sniedzas pāris simts dolaros. Tikai retos izņēmuma gadījumos atsevišķi valdes locekļi, apstākļu spiesti, pieprasa tiešo ceļa izdevumu atmaksu, uz ko viņiem tiesības pēc statūtiem. Tekošā darbības gadā ceļa izdevumiem kopā izmaksāti $150, t. i. caurmērā nepilni $17.00 vienai sēdei.

Darbvedības izdevumos ievērota vislielākā taupība; bet vienīgais no ALAs līdzekļiem atalgotais darbinieks, biroja vadītājs, tik lielā mērā pārslogots arvienu augošiem darba pienākumiem, ka rodas nepieciešamība nopietni domāt par līdzekļiem, kā viņu atslogot. ALAs valdes locekļi, kas visi saistīti maizes darbā, var veltīt tās mērķiem tikai stipri ierobežotu darba laiku. Tāpēc ir pilnīgi nepieciešami uzturēt kārtīgi noorganizētu un lietpratīgi vadītu darba biroju. Bet tas prasa līdzekļus, un tos ALAi vienīgi var sagādāt ASV tautieši ar savu viena dolara gada biedra nomaksu no personas. Mūsu statistiķi aplēš, ka pašlaik ASV ir 20 — 25.000 strādājošu latviešu. Kaut arī lieki cerēt, ka katrs no viņiem apliecinās savu tautas kopību ar simbolisko dolaru gadā, tomēr varētu sagaidīt, ka to dara lielākā daļa. Šī ALAs darba gada budžetā paredzamais biedru skaits aplēsts uz 10.000 maksātājiem. Pašreiz gan nav cerības, ka tas piepildīsies; bet mazākais, ko drīkst prasīt ir, lai ASV tautieši pietiekami izrāda atsaucību, lai ar savām biedru nodevām nodrošinātu centrālā biroja turpmāko eksistenci, kaut varētu atalgot vismaz vienu darbinieku.

III

AICINĀJUMS VISIEM ASV TAUTIEŠIEM

Kā ALAs kasieris, es uzskatu par savu pienākumu, darīt jums zināmu, ka, lai gan ALAs kasē ir prāvas naudas summas, viņas darbvedība pašreiz nodrošināta līdzekļiem tikai par vienu mēnesi uz priekšu. Tāpēc griežos pie visām organizācijām un draudzēm, kas ir ALAs locekļi, enerģiskāk mudināt savus biedrus pasteigties ar ALAs 1952./53. darb. gada biedru karšu izņemšanu. Tāpat lūdzu organizāciju vadītājus bez kavēšanās piesūtīt ALAs Centrālām birojam jau savāktās biedru nodevas. Griežos pie visām organizācijām, kas vēl nav ALAs locekļi, ar aicinājumu tajā iestāties. Aicinu visus tautiešus, kas nav organizāciju locekļi un nav vēl iestājušies ALAā par individuāliem biedriem, to darīt tagad. Saskaņā ar ALAs statūtiem, par tās locekļiem var būt kā organizācijas, tā arī atsevišķas personas. Lai kļūtu par biedru, nekādas anketas nav pildāmas, bet pietiek ar rakstu Centrālām birojam, uzdodot savu vārdu, uzvārdu, vecumu un adresi rakstam pievienojot vienu dolaru biedra nomaksas, vai to piesūtot vēlāk, pēc biroja paziņojuma par uzņemšanu. Kaŗa invalidi, vecie ļaudis, studējošie, un visas personas bez ienākumiem vai kas citu iemeslu dēļ nevar maksāt, saņem biedra karti par brīvu. Individuālus biedrus no maksas atbrīvo ALAs valde uz pieprasījumu; bet par organizāciju dalībnieku atbrīvošanu no maksas lemj viņu organizācijas valde. ALAs valde gan apstiprina biedru uzņemšanu un nodevu atlaišanu, bet līdz šim neviens vēl nav noraidīts.

ALAs dibinātāji un darbinieki pūlējušies, lai izveidotu to par visu ASV tautiešu centrālo organizāciju ar šādiem mērķiem: Sekmēt Latvijas neatkarības atjaunošanu un atbalstīt ASV valdību viņas cīņā pret komūnismu; uzturēt tautas dzīvo spēku; saglabāt latviešu kultūras vērtības un sekmēt viņu jaunradi; sniegt palīdzību trūkumā nonākušiem latviešiem. Tie ir mērķi, kas ir katra kristīgā latvieša sirds lieta; tie ir uzdevumi, kuŗus veicināt ir katra latvieša trimdinieka tiešs pienākums. Bet labas vēlēšanās paliek tikai tad, ja visi būsim vienoti. Nekas mūsu materiālā pasaulē nerodas no nekā.

Kaut arī jāatzīst, ka ALAs līdzšinējā darbība nav bijusi pilnīgi sekmīga visās nozarēs, viņas eksistence ir nacionāla nepieciešamība, un jo lielāks būs tautiešu morāliskais un materiālais atbalsts, jo sekmīgāka kļūs ALAs darbība, un jo stingrāki viņas pamati. Amerikas Latviešu Apvienības liktenis ir jūsu rokās. Rakstiet uz šo adresi: American Latvian Association, 3220 17th Street, N. W., Washington 10, D.C.

Iecelošanas, izceļošanas vīzu, pasu, dzīvokļa, darba un pavalstniecības lietas kārto

ALEKSANDRS KĀNBERGS

596 Sherbourne St., Toronto

Tel. RA 7149

DZIESMU SVĒTKU RĪCĪBAS KOMITEJAS SANĀKSME

18. janvārī, plkst. 10.00 DV namā, 123 Huron ielā, Toronto, notiks Dziesmu svētku rīcības komitejas sanāksme. Laipni aicināti piedalīties arī iepriekšējās Dziesmu dienas rīcības komitejas locekļi. Rādīs 1. Dziesmu dienas skaņu filmu.

GAIDU UN SKAUTU EGLĪTE HAMILTONĀ

Hamiltonas gaidu un skautu kopīgā eglīte notiks 10. janvārī, pl. 5,30 YWCA's telpās, 17 Main Str. W.

Hamiltonas skautu vecāku padome meklē piemērotu farmu nākamās vasaras skautu un gaidu nometnes sarīkošanai. Būtu vēlams pie upes vai ezera ar peldēšanās iespējām un apmēram 75 jūdžu atstatumā no Toronto vai Hamiltonas. Ziņas lūdzu sniegt Vecāku padomes pr-dim H. Vilkam, 253 W. 5th Str., Hamilton, Ont. vai E. Davidsonam, 179 Duke Str., Hamilton, Ont.

SŪTNIECĪBAS ZIŅOJUMS

Latvijas sūtniecība, 87, Eaton Place, London S. W. 1. lūdz pieteikt 10. 8. 1924. g. Jēru pagastā dzimušā un 6. 12. 1952. g. Anglijā mirušā Latvijas pilsoņa Emīla Dreimaņa piederīgos.

KAŖAVĪRS AIZSAULES CEĻOS

Negaidīta ziņa pārsteidza un skumdināja St. Katerīnas latviešu saimi. 18. decembra agrīnā rīta stundā vietējā slimnīcā pēc pārciestas operācijas acis uz mūžu slēdza Aleksandrs Tirziņš, dzimis 1912. gada 11. jūlijā, Patkules pag.

Nelaiķis A. Tirziņš

Nelaiķis varonīgi cīnījies pēdējā kaŗā latviešu leģiona rindās. Pārcietis badu un pazemojumus Cedelghemas gūstekņu nometnē. Rosīgi darbojies trimdas latviešu organizācijās. Bijis Daugavu Vanagu organizācijas biedrs un Skautu organizācijas vadītājs Tālavas novada Rudbažu vienībā.

A. Tirziņu guldīja vietējos kapos. Izjustus vārdus teica vietējās ev.-lut. draudzes mācītājs Ortner's. Dziedāja St. Katerīnas—Niagaras apvienotais vīru koris. Pēdējos sveicienus no Kanadas DV priekšnieka un KV nesa L. Līdums, vietējās DV nodaļas — E. Sakss.

Krita sniega pārslas, ziedi un vainagi klāja nelaiķa — cīnītāja kapa kopu. Kupls bija pavadītāju pulciņš.

L. Līdums.

LATVIJAS KONSULĀRIE PĀRSTĀVJI KANADĀ:

ĢENERĀLKONSULS

Mr R. N. BRYSON

Toronto. Tel. WA 1688

320 BAY ST., ROOM 1304

KONSULS

VILIS TOMSONS

MONTREĀLĀ, P. Q.

5210 VICTORIA AVE, APT. 16

Tel. AT 7798

MĀKSLINIECISKO SARĪKOJUMU KALENDĀRS TORONTO

1953. g. 9. janvārī, piektdien, plkst. 7.30 Kanadas leģiona zālē, 22 College St. Dainas koŗa gadskārtējais koncerts (diriģ. E. Freimane).

1953. g. 10. janvārī, sestdien, plkst. 7.30 v. sv. Andreja baznīcas lielajā zālē ievērojamā čellista Ingus Nāruna koncerts. Pie Steinveja koncertflīģeļa Anatolijs Bērzkalns.

1953. g. 18. janvārī, svētdien, plkst. 6.00 vak. sv. Andreja baznīcas lielajā zālē T. Ķeniņa klavieru studijas atklāts audzēkņu vakars.

24. janvārī tenora V. Salnas koncerts.

1. februārī, plkst. 6 vak. Sv. Andreja b-cas m. zālē T. Ķeniņa referātu cikla „Lielās mūzikas problēmas" 11. lekcija: „Kamermūzika". Skaņu plašu illustrācijās Bacha, Mocarta, Bēthovena, Šūmaņa un Ravela darbi.

2. februārī vijolnieks P. Kalējs un pianiste Felicita Maizīte koncertēs Toronto DV sarīkojumā.

2. februārī, plkst. 8,15 vak. Heliconian Hall (35, Hazelton Ave.) brāčista Paula Zariņa koncerts, pie klavierēm Leo Barkins. Programmā Bacha, Šūberta, Persela, Baksa un Ķeniņa darbi.

6. februārī, plkst. 8,00 vak. Shaw ielas Komercskolas zālē operdziedātājas Elzas Žebranskas koncerts. Pie Steinveja koncertflīģeļa: komp. T. Ķeniņš.

CITI SARĪKOJUMI

16. janv. — DV Teātra Kanadā un tautisko deju kopas Saktas sarīkojums.

17. janvārī, plkst. 19.00 sv. Trīsvienības baznīcā, sakarā ar Draudzīgā aicinājuma atceri, skautu un gaidu latvisks vakars. Referēs Dr. phil. H. Tichoskis. Pēc tam tautiskas dejas un rotaļas.

24. janvārī — Draudzīgā aicinājuma un Latvijas de iure atceres vakars sv. Trīsvienības baznīcā, Sherbourne un Bloor, plkst. 18. Atceres runa — dzejn. Veltas Tomas, pēc tam mūzikāli priekšnesumi. — TLB sarīkojums.

30. janvārī — LPB Kanadas kopas sarīkojumā Preses balle Kolumbus zālē.

7. februārī — Pelnu balle — TLB Dāmu komitejas sarīkojums.

20. febr., plkst. 20.00 — tradicionālais stud. karnevāls — Nakts latīņu kvartālā, Kolumbus zālē.

KANADĀ

TORONTO

BALVA KOMP. ĶENIŅAM

Patīkamu pārsteigumu Ziemassvētku vakarā komp. Tālivaldim Ķeniņam sagādāja Pirmās Latviešu Ev. Lut. Draudzes koris. Pēc dievkalpojuma diriģentam Sv. Andreja baznīcā draudzes koŗa vecākais J. Petsalis pasniedza vērtīgu Ziemassvētku dāvanu — R. Blaumaņa Kopotos Rakstus, bet koriste M. Liepiņa — ziedu veltes. Komponists pateicās par Ziemassvētku dāvanu un izteica vēlēšanos, lai korī tāpat kā līdz šim mājotu dziesmu gars.

-iņš.

● T.L.B. Inženieru un Techniķu kopas sanāksme notiks 1953. g. 9. janvārī, plkst. 7,45, biedrības namā, 198 Osler St.

Darba kārtībā:

1) Kino izrāde:

a) Niagara the Powerful — krāsās, rāda Niagaras kritumu un spēkstacijas;

b) Gates of Power, melni — balta, rāda ūdensspēkstacijas Britu salās.

2) Pārrunas.

Kopas vadība

● Svētdien, 21. decembrī, Sv. Trīsvienības baznīcu pildīja jaunu dievlūdzēju pulks. Tie bija Sv. Jāņa draudzes bērni, kas nāca meklēt Ziemassvētku prieku...

Cēls un svinīgs bija bērniem veltītais dievkalpojums, kurā māc. Arnolds Lūsis stāstīja par mīlestību, kādu Dievs parādījis, sūtot pasaulē savu Dēlu. „Ja Dievs mūs tā ir mīlējis," teica mācītājs, „tad arī mums pienākas citam citu mīlēt. Katram no mums jābūt kā mazam eņģelim, kas nāk pasaulē. Un lai par tādu eņģeli kļūtu, mums vajag tikai divi lietas: eņģeļa acis un eņģeļa sirdi. Acis — kas redz Dieva godību pasaulē, un sirdi — kas mīlestībā ir atsaucīga citu bēdām un ciešanām"...

Dievkalpojumam beidzoties, līksmi čalojot, mazo draudzes locekļu pulks līdz pēdējai iespējai piepildīja plašo baznīcas sanāksmju telpu. Un nu sākās lielā brīnīšanās un gudrošana, jo eži piemuļķo zaķi skriešanās sacensībās, viegli lido mazās, baltās sniega pārsliņas, skan dziesmas un deklamācijas, un beidzot, smagi vilkdams dāvanu saiņus, ierodas pats Ziemassvētku vecītis.

Vakara programma iepriecināja gan bērnus, gan vecākus. To rūpīgi sagatavojušas svētdienas skolas skolotājas — Tonija Krūka, Irma Ķeniņa, Anna Rostoka un Gaida Bāliņa.

Atjautīgos „aktieru tērpus" bija gatavojušas bērnu mātes, bet par dekorācijām rūpējies A. Rozenbergs.

Z.

● Svētdien, 28. dec. Toronto Latviešu Nacionālais teātris trešo reizi uzveda A. Brigaderes lugu Sprīdītis. Kaut daudz bērnu izrādi bija redzējuši jau iepriekšējā gadā, tomēr arī šogad Sv. Andreja baznīcas zālē bija prāvs skais skatītāju, kas ar nepacietību gaidīja paceļamies priekškaru. Tāpat kā pirmās reizes, izrāde ritēja spraigi un aizrautīgi, par ko pateicība pienākas režisorei M. Bērziņai, veiklajiem tēlotājiem, dekorātoram J. Sukuram un visiem, kas pulcējušies, lai Sprīdītis iepriecinātu mazos skatītājus.

MONTREĀLA

● Ziemassvētku dienās, pavadīt svētkus pie savas ģimenes Montreālā, bija ieradies Ņufaundlendas saimniecības ģenerāldirektors A. Valdmanis. Viņš šinī laikā tikās arī ar Montreālas latviešu organizāciju pārstāvjiem, pārrunājot ar tiem dažādus svarīgus jautājumus, kas skar Montreālas latviešu dzīvi.

● Montreālas Latviešu Katoļu draudzes rīkotā eglītes vakarā bija saradies jo kupls dalībnieku skaits. Netrūka kā lielu, tā mazu. Eglītes vakaru ar svētrunu atklāja prāv. Grauds.

Māksliniecisko programmu kuplināja dziedoņi A. Melderis un A. Ķivlenieks. Vakara dalībniekus iepriecināja priekšzīmīgi sagatavotie bērnu priekšnesumi, it sevišķi izceļoties klavieru izpildījumiem un E. Krūmājas iestudējumā uzvestais „Rūķīši un Mežavecis". Eglītes vakarā mazos dalībniekus apciemoja arī Ziemassvētku vecis, pārbaudot mazos zināšanās, deklamēšanā, dziedāšanā un pasniedzot viņiem dāvanas. Pēc dāvanu saņemšanas vakara dalībnieki pulcējās pie klātiem galdiem un pakavējās tautiskās dejās un rotaļās. Eglītes vakara sarīkojumu ar savu klātbūtni pagodināja konsuls V. Tomsons un emigrantu palīdzības organizācijas vadītājs Emīls Mesjers.

● No Montreālas Latviešu Nama Fonda valdes izstājušās A. Bernupa vietā N.F. valdes locekļa pienākumus uzņēmies V. Kraulis.

● Priekšsvētku svētdienā konsuls V. Tomsons un Ev. Lut. Trīsvienības draudzes Dāmu komitejas pārstāves apciemoja TBC slimnīcā atrodošos tautiešus J. Pulciņu un A. Freiholdu, apveltot viņus ar Ziemassvētku dāvanām.

● DV Montreālas nod. Dāmu kopas pārstāves īsi pirms svētkiem apciemoja nod. biedri J. Pulciņu TBC slimnīcā un nodeva viņam DV Montreālas nod. velti Ziemassvētkos.

O. K.

LONDONA, ONT.

● Visas Londonas latviešu organizācijas rīkoja Ziemassvētku eglīti 20. decembrī ev.-lut. baznīcas apakšējā zālē. Pie ieejas tanī ikviens saņēma programmu vākos, kuŗus bija zīmējuši latviešu skolas audzēkņi un jaunatnes kursu dalībnieki. Šo programmu vāki viņiem atgādināja Latvijas skolu Ziemassvētkus. Mācītājs V. Šēfers svētbrīdī paskaidroja Ziemassvētku notikuma un eglītes nozīmi. Tad ieradās Ziemassvētku vecītis, lai noklausītos bērnu priekšnesumus. Tie sekoja cits citam — deklamācijas, klavieŗu priekšnesumi, četru gada laiku attēlojums un Ziemassvētku pasaka Rūķu bērni, kas saistīja bērnu un pieaugušo uzmanību vairāk nekā stundu. Priekšnesumus bija sagatavojuši sestdienas skolas skolotāji T. Banga, L. Cauka, P. Zvagulis, brīvmāksliniece R. Šēfere, un mazpulka vadītāja L. Zandersone Rūķu bērnu uzvedumu. Tam gaumīgas dekorācijas bija zīmējis E. Ūdris.

Pēc priekšnesumiem Ziemassvētku vecītis apdāvināja bērnus, pie kam daži no viņiem, kas vēl nav skolas gados, arī dziedāja un teica tautas dziesmas par Ziemassvētkiem. Pieaugušiem bija noorganizēta pašapdāvināšanās. Tie kopā ar kuplo bērnu pulku kavējās pie tējas galdiem un piedalījās spilvena izlozē, kas deva grūtdieņu apgādam $12.85. Pēc tam bērni gāja rotaļās.

Ps

*

St. Katerinā svētdien notika Latviešu sestdienas skolas eglītes vakars. To ievadīja māc. V. Šēfera svētruna. Dziedāja skolēnu koris. Skolotāju pūles attaisnoja E. Klaustiņas „Rūķi strādā — bērniem prieku gādā" sagatavotā ludziņa, kuŗas izrādē piedalījās visi skolas skolēni. Tīkami programmas turpinājumā iederējās pāris tautiskās dejas, ko arī izpildīja skolēni. Materiālu atbalstu Ziemassvētku dāvanu klāstam, ko izdalīja Ziemassvētku vecītis, bija sniegusi Latviešu ev.-lut. draudze. Latviešu Dāmu kluba locekles daudz pūļu bija veltījušas vakara sagatavošanai — sevišķi kluba prece P. Greble, ziedojot bērnu kopējam azaidam proviantu.

Vakaru noslēdza rotaļas un dziesmas.

L. L.

DAUGAVAS VANAGI

TORONTO NODAĻAI JAUNA VALDE

Svētdien, 28. decembrī, DV Toronto nodaļas biedru pilnsapulce izvēlēja jauno nodaļas valdi 1953. gadam un delegātus uz delegātu sapulci, kas notiks 24. un 25. janvārī Toronto.

Pilnsapulce, kurā bija ieradušies pāri par 80 nodaļas biedru, noritēja labā saskaņā, lietišķi pārrunājot dažādus aktuālus jautājumus. Sapulci spraigi un apzinīgi vadīja K. Purmals, protokolēja E. Šķobe un K. Tannis. Noklausījusies valdes un revīzijas komisijas ziņojumus, pilnsapulce tos pieņem, izsakot vecajai valdei pateicību par veikto darbu.

Garākās pārrunās nodaļas biedri iztirzāja sarīkojumu jautājumu, kas, blakus biedru maksām un ziedojumiem, ir lielākais organizācijas ienākumu avots, bet pēdējā laikā konstatējama asa sacensība daudzo Toronto organizāciju starpā sarīkojumu organizēšanā, pārslogojot nedēļas nogāles ar sarīkojumiem tādā kārtā, ka tie bieži peļņas vietā nes zaudējumus. Šai ziņā bieži vainojama arī pašu biedru neaktivitāte, kas neapmeklē pat savas nodaļas gada svētku sarīkojumu. Debatēs izpaužas doma, vai nebūtu vēlams pazemināt ieejas maksu sarīkojumos nodaļas biedriem, bet balsojot šo priekšlikumu noraida. Pilnsapulce pieņem ierosinājumu, nākošā organizāciju sanāksmē, kas notiek katrus 3 mēnešus, pārrunāt jautājumu par Toronto Organizāciju Apvienības dibināšanu, lai tādā kārtā varētu labāk saskaņot darbību, sarīkojumu laikus u. t. t. Pilnsapulce uzdod šo priekšlikumu valdei izziņot visām Toronto organizācijām, lai tās to iepriekš apspriestu.

Stājoties pie jaunās valdes vēlēšanām, pilnsapulce ievēl: I. Jankovski ar 56 balsīm, Ž. Bukovski — 44, U. Maksiņu — 40, A. Auguli — 39, A. Ždanovski — 33. Kandidātos paliek A. Ancāns — 32, Daudzietis — 29. Revīzijas komisijā: Brīvmanis — 42, A. Čivzelis — 41, J. Bertulsons — 37.

Stājoties pie delegātu vēlēšanas, sapulces vad. K. Purmals paskaidro, ka no pašreizējā biedru skaita izvēlami 3 delegāti. Sapulce ievēl: Ž. Bukovski ar 36 balsīm, A. Milleru ar 28, U. Maksiņu — 28. Kandidātos A. Augulis un I. Vīksna.

Pārrunājot tālākos dienas kārtības jautājumus, pilnsapulce pieņem budžetu nākošajam darbības gadam, kā arī apspriež dažus jautājumus, kas būtu iegaumējami nodaļas delegātiem. DVKV pr. P. Balodis lūdz jauno valdi un delegātus pārspriest laikraksta Latvija Amerikā saimnieciskās vadības principus. Pret P. Baloža iesniegto projektu, eventuāli papildināt delegātu pilnsapulces dienas kārtību ar diviem punktiem, asi protestē K. Purmals, saskatot šādā rīcībā statūtu neievērošanu, bet P. Balodis paskaidro, ka negrib par svarīgiem jautājumiem lemt pats, bet vēlas tos atstāt pilnsapulcei iztirzāšanai un izlemšanai. Sapulci slēdz plkst. 7.30.

ZIEDOJUŠI STUNDAS ALGU

Sekojošie DV Sadberijas nodaļas biedri apņēmušies ziedot ik mēnesi vienas stundas algu trūkumcietējiem Vācijā:

Leonīds Putniņš, Edmunds Segliņš, Antons Pīlans, Arvīds Sausais, Voldemārs Kičs, Modra Kičs, Voldemārs Zomers, Dzidra Rūtiņa, Egons Treilons, Roberts Dumpis, Jānis Putāns, Jānis Zariņš, Jāzeps Kalvāns Eugēnijs Iljenkovs, Imants Janitens, Leonīds Grasis, Lūcija Kalvāns.

DV Britu Kolumbijas nodaļa uzņēmusies aprūpi par K. Svidera ģimeni Vācijā. Nodaļa jau pārvedusi uz Svidera vārdu 40 dol.

Invalidu Nama iegādei ziedojuši: Haralds Ozols $10.—; Jānis Purēns $2.—; Jānis Ratnieks $1.—; Hedvigs Gulbis $1.—; Gunārs Plavnieks $1.—; Alfreds Kārkliņš $1.—; Indulis Vilks $1.—.

Grūtdieņu atbalstam ziedojuši: Arnolds Ozols $5.—; Jānis Androvics $15.—.

Ziemassvētku ārtavu iemaksājuši:

K. R. $5.—, Valija Daumanis $3.—; K. P. $2.—; J. Zemdegs $1.—.

Visiem ziedotājiem sirsnīgs trūkumcietēju paldies!

DV Kanadas valde

LASĪTĀJU VĒSTULES

NESTŪRĒSIM UZ KREISO PUSI

Vērojot šobrīd „mūsmājas" politiku, ikviens ilgi nedomādams atbildēs, ka kaut kas nav kārtībā, ka kaut kas tur trūkst. To zina arī tie, kas taisa politiku. Būtu arī neprāts prasīt, lai viņi to noliegtu, jo ikviens redz un dzird, ka, saskaņojot visus kopējā darbā par mūsu lietu, vienmēr iznāk domstarpības un strīdi.

Vienkāršajam cilvēkam to visu no malas vērojot kļūst nelabi, un naktīs rādās sapņos politruki un „atpūtas nami" plašajā dzimtenē.

Ir pēdējais laiks izbeigt meklēšanu, kādā veidā cīnīties, kā arī brāļoties ar elementiem, kam ļoti mīļas ir sarkanas krāsas. Mums ir tikai viens mērķis, un šī mērķa realizēšanā, varam pieļaut cīnīties tikai nacionāli tīriem cilvēkiem. Pretējā gadījumā mēs varam cīņu arī pazaudēt.

Tās ir domas, kas šodien jau balsīs izsaka latvieši gan Vācijā, gan arī aizjūras zemēs un visur, kur mīt kāds mūsu tautietis. Un es šeit gribētu teikt, ka liela daļa mūsu politiķu ir sisti ar kurlumu. Tie nesadzird, ka balsis, kas ceļas no tautas, skan gluži pretējās gammās nekā tās, ko sadzirdam no politiķiem. Reiz vajadzētu nākt pie prāta un izprast tautas domu, ka tā nevēlas stūrēt uz kreiso pusi.

Latvieši trimdā un arī tie tautieši, kas pašreiz apstākļu spiesti smok nebrīvajā Latvijā un tālajās Krievijas tundrās un taigās, nevēlas, lai atkal kādreiz brīvajās Latvijas ielās un laukumos pulcētos ļaudis ar sarkanām lupatām rokās! Šī doma un griba ir jāievēro, jo tā nāk no mūsu tautas, no mūsu tautiešu mutēm. To jāizprot visiem tiem, kas vēlas taisīt politiku, pretējā gadījumā visa politika, kas radīta trimdā, būs līdzvērtīga mākoņiem, ko vējš trenc no vienas debesu pamales uz otru.

Nenotiks nekāda nelaime un pār latviešu galvām nenolīs piķa lietus, ja latviešu sociāldemokratu partiju un tās ģenerāli Bruno Kalniņu izolēsim no mūsu pārējo politisko nogrupējumu rāmjiem. Visa trimdas politika tad iegūs tīru nacionālu seju un aiz tās nostāsies visi latvieši — ir tie, kas trimdā, ir tie, kas reiz mūs sagaidīs atgriežamies Latvijā. Mums nebūs tad jānosarkst viņu priekšā, ka neesam varējuši izturēt tīru mūsu nacionālo līniju.

Osvalds Vēveris

1940. g. parlamentu vēlēšanās Baltijas valstīs par komūnistu — vienīgi atļauto — sarakstu nodoto balsu skaits ir bijis niecīgs

Bij. PSRS ārlietu min. padomnieka Bogolēpova svarīga vēstule LNC valdei

A. Višinska nekītrie meli Apvienoto Nāciju juridiskajā komitejā par latviešu, lietuviešu un igauņu tautu „labprātīgo" iekļaušanos tautu cietumā — Padomju Savienībā, kur tagad šīs tautas ar totālu terroru iznīcina, ir izraisījuši spēcīgu patiesības reakciju, kas atmasko Kremļa noziegumus un ceļ smagu apsūdzību pret A. Višinski, Staļinu un citiem varmākām.

Latvijas sūtņi Kārlis Zariņš un Jūlijs Feldmans Latvijas valsts vārdā iesnieguši plašas diplomātiskas protesta notas ar bagātīgu juridisko un vēsturisko pierādījumu materiālu, bet Komiteja Latvijas Brīvībai, Amerikas Latviešu Apvienība, citas organizācijas un privātas personas iesniegušas un vēl iesniedz protestus latviešu tautas vārdā, kā arī sabiedrisko domu stiprinot mūsu diplomātu cīņu par Latvijas brīvību un tiesībām.

Latviešu Nacionālā Centra valde, kam veidojas ideoloģiski un politiski darbības sakari ar ASV republikāņu partiju, pašreiz gatavo plašu iesniegumu republikāņu partijas noteicējām personām par Latvijas un pārējo Baltijas valstu likteni un atbrīvošanas problēmām.

Latvija Amerikā 17. decembra (99.) num. bija ievietota saruna ar padomnieku Igori Bogolēpovu, kas no pirmavota apliecināja Padomju Savienības iepriekš izplānotu un ar brutālu spēku izdarītu agresiju Baltijas valstīs 1940. g. Gatavojot iesniegumu amerikāņu valstsvīriem, ir izmantota arī I. Bogolēpova intervija. Svarīga vieta melīgajā un Rietumu pasauli maldinātajā A. Višinska runā ir brīvo — vispārējo un vienlīdzīgo saeimu vēlēšanu pieminēšana un argumentēšana. Tādēļ Latviešu Nacionālā Centra Latvijas atbrīvošanas nozare lūdza Igoru Bogolēpovu sniegt kādus autentiskus pierādījumus par A. Višinska minētajām „brīvajām vēlēšanām" Baltijas valstīs 1940. g. jūlijā.

Tagad nozares vadītājs V. Lambergs saņēmis Igora Bogolēpova vēstuli, kas satur ļoti svarīgu liecību vēlēšanu jautājumā un kas pierāda, ka, neraugoties uz visiem spaidiem, draudiem un arestiem, pretkomūnistiski noskaņotā baltiešu sabiedrība ... Saeimas ir bijušas nelikumīgas ne tikai uz Latvijas republikas satversmes, bet arī uz pašu okupantu izdoto dekretu pamata.

Igors Bogolēpovs liecina:

„1940./41. gadā arī komūnistu izsludināto parlamentu vēlēšanu laikā es darbojos Baltijas valstīs un autentiski varu liecināt, kas patiesībā notika aiz „darba ļaužu bloka kandidātu spīdošās uzvaras". Kā pašā Padomju Savienībā, tā arī okupētajās Baltijas valstīs vēlēšanu „iznākumiem" nav nekāda sakara ar nodoto un saskaitīto vēlēšanu zīmīšu skaitu. „Par" nodoto balsu skaitu nosaka Politbirojs. Politbirojs „labāka izskata" dēļ nosaka arī zināmu skaitu „pret" balsu, bet vienmēr ārkārtīgi maz. Vēlēšanās nodoto balsošanas zīmīšu šķirošana un saskaitīšana notiek vēlāk, un šī skaitīšana tad vairs neattiecas uz vēlēšanu komēdiju Padomju Savienībā, bet jau uz policejisko traģēdiju: balsošanas zīmītes tiek nodotas NKVD, kas saskata patieso „par" balsu skaitu un „pret" balsu skaitu. Arī Baltijas valstīs 1940. g. parlamentu vēlēšanās „par" nodoto balsu skaits ir bijis mazāks nekā „pret" vai sabojāto balsošanas zīmīšu skaits. Visas „pret" balsis tiek ieskaitītas t. s. ASE (anti—sovjetu elementi) grupā, pēc kam NKVD plāno savas akcijas, — deportācijas, apcietināšanas u. c. NKVD daudz pūlās, lai mēģinātu pat atšifrēt tos, kas atklāti pret balsojušas personas, kuras tad bez žēlastības apcietina un iznīcina.

Reiz, nododot A. Višinskim ziņojumu par sarunām ar Vācijas komisiju vācu īpašumu likvidācijas jautājumā, es redzēju uz Višinska galda lielu kaudzi balsošanas biļetenu, kas bija pašas „vēlēšanas" jau bija notikušas. Sarunas laikā Višinskim bija arī telefoniska saruna ar sekretāru, kuram Višinskis uzdeva pasteidzināt dot viņam vēlēšanu iznākumu Latgalē. Kad es naivi iejautājos Višinskim, kādēļ vēl ir interese par jau notikušajām vēlēšanām, Višinskis izbrīnējās par manu jautājumu un cieti noteica: „Mums taču ir jāzina, kas balsojuši pret mums!" Šķiet, ka komentāri te ir lieki."

Igora Bogolēpova liecību pastiprina fakts, ka 1940. g. Saeimas vēlēšanu iznākumu Padomju Savienības oficiālā ziņu aģentūra „Tass" kādas kļūmes dēļ bija publicējusi jau vairākas stundas pirms balsošanas beigām.

Tas varēja notikt tikai tādēļ, ka Kremlis jau pirms balsošanas bija noteicis „vēlēšanu" iznākuma skaitļus.

Komūnisma terminoloģijā, lūk, ko nozīmē — brīvas vēlēšanas un brīva tautas gribas izteikšana. Rietumu pasaulē tādas vēlēšanas un tautas gribas izteiksmi sauc par — krāpšanu, meliem un verdzību.

Mūsu visu uzdevums ir nepiekust cīņā par taisnību un Latvijas brīvību.

V. Lambergs

DZELZCEĻNIEKU IEVĒRĪBAI

Nolūkā dibināt visu brīvā pasaulē dzīvojošo Latvijas dzelzceļnieku apzināšanas un savstarpējas informēšanas centru, centra pagaidu vadība — E. Dravnieks, V. Krieviņš, M. Tamužs un A. Berzolds — lūdz visus bijušos Latvijas dzelzceļu darbiniekus pēc iespējas drīzākā laikā iesūtīt par sevi šādas ziņas: 1) vārds un uzvārds, 2) adrese, 3) dzimšanas gads, 4) agrāk ieņemtais dzelzceļu amats un direkcija, 5) pašreizējā nodarbošanās, 6) izglītība (vispārējā un speciālā). Līdzīgas ziņas lūdz iesūtīt arī tos latviešus, kas uz Latvijas dzelzceļiem nav strādājuši, bet strādā tagad uz ārzemju dzelzceļiem. Ziņas iesūtāmas centra pagaidu sekretāram: Mr. V. Krieviņš, 410 E 163rd Str., Bronx 56, New York, U.S.A. Turpat ziņojama arī katra vēlāka adresu maiņa.

AICINĀJUMS

Laipni lūdzu amata brāļus un organizācijas, kas vēl nebūtu paspējušas nosūtīt man atpakaļ adresētos sarakstus līdz ar savākto naudu par prof. N. N. veltīto rakstu krājumu, to izdarīt nekavējoties.

Mana pašreizējā adrese šāda: Rev. Edg. Lange, Billings Bridge P. O., Box 66, Ottawa, Ont., Canada.

TRIMDAS

SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

TAUTAS BALSS

Tautas balss — Dieva balss — teica vecie latvieši. Jo ilgāk brīvie latvieši dzīvo demokratisko brīvību zemēs, jo stiprāk skan latviešu balsis par vispārējām vēlēšanām latviešu trimdas dzīvē. Šķiet, ka nav dabiskākas un taisnīgākas prasības demokratiskā iekārtā par šo. Un tomēr, kā kādreiz sievietes karoja par emancipāciju, tā tagad latviešu trimdiniekam jākaro par vispārējām vēlēšanām sabiedriski politiskajā dzīvē. Parastais iebildums — tautiešu izkaisītība plašā territorijā un bažas par niecīgo piedalīšanos vēlēšanās. Šie iemesli ir tikai šķietami, kas aizsedz patieso iemeslu — bailes no tautas balss vispārējās vēlēšanās. Latviešiem ir organizātorisks talants, un tādēļ tie ir spējīgi noorganizēt vispārējās vēlēšanas pie vislielākās izkaisītības. Latviešiem ir liela dzimtenes mīlestība un nesalauzts cīņas gars, un tādēļ ir noraidāmas bažas par tautiešu nepiedalīšanos vēlēšanās. Mums trimdā ir bijis diezgan piemēru, kas apliecinājuši pozitīvo.

Pie visām citām balsīm par vispārējām vēlēšanām tagad ir atskanējušas tautiešu balsis arī pasaules vistālākajā zemē — Jaunzēlandē. Latvijas valsts svētku svinīgajā aktā Auklandē sapulcējušies latvieši, ar īpašu rakstu ir griezušies pie Latvijas ārkārtējo pilnvaru turētāja sūtņa K. Zariņa un Latvijas sūtņa Vašingtonā J. Feldmana lūdzot abus sūtņus „ierosināt un izkārtot vispārējās un aizklātas vēlēšanas, kurās brīvo latviešu saime varētu izraudzīt mūsu trimdinieku globālo pārstāvību."

„Mēs zinām, ka vienīgi vispārējās un tiešās vēlēšanās izraudzītā pārstāvība būs tiesīga runāt brīvo latviešu un latviešu tautas vārdā, kārtojot latviešu lietas trimdā un cīnoties par Latvijas valsts atjaunošanu," — nobeidzas šis ievērojamais iesniegums Latvijas sūtņiem, ko visu Jaunzēlandes latviešu vārdā parakstījuši mācītājs R. Reinfelds un valsts svētku rīcības komitejas priekšsēdis vet. ārsts J. Mednis.

Tikai vispārējās vēlēšanās var izpausties tautas suverēnitāte. Pašķiriet tai ceļu!

Saturns

> **CEĻA VĀRDI**
>
> **Patiesība ir ļaudīm grūtāk saprotama nekā nepatiesība, jo patiesība ir organiska un dabiska un kā tāda meklējama un izlobāma. Nepatiesība turpretim ir mākslīgi taisīta un zināmam gadījumam un zināmai saprašanas spējai taisni piemērota.**
>
> Rainis

SAVIENOTĀS VALSTĪS

INDIĀNĀPOLES CHRONIKA

Indiānāpoles (Ind.) latviešu Ev.-Lut. draudze, kuras vadītājs ir bij. Nītaures—Zaubes draudžu mācītājs Pēteris Nesaule, tautiešiem Vācijā savākusi un nesen nosūtījusi 320 mārciņas drēbju un apavu, pie kam visus pārsūtīšanas izdevumus — apm. 46 dolarus — segusi draudzes dāmu komiteja, kuras priekšniece ir Valda Nesaule. Bez tam draudzes pārvalde uz Vāciju nosūtījusi vēl 25 dolarus — archibīskapa prof. Dr. Teodora Grīnberga tēvam sadalīšanai trūkumcietēju tautiešu vajadzībām.

°

Indiānāpoles latviešu ev.-lut. draudzes locekles, kas vēlētos līdzdarboties draudzes dāmu komitejā, aicinātas pieteikties pie komitejas vadītājas Valdas Nesaules — 2407 N. Park Ave., Indianapolis 5, Ind.; telefons — Hickory 0110.

°

Indiānāpoles latviešu Ev.-Lut. draudzē kristīta Ance Karele, Imanta Kareļa un Līgas Kareles meitiņa, no Indiānāpoles.

°

Amerikas Latviešu Apvienības biedru kartes saņemamas pie Indiānāpoles Latviešu ev.-lut. draudzes priekšnieka Nikolaja Ozola. Draudzes pārvaldei arī dotas iespējas no biedru maksas atbrīvot visus, kam līdzekļu trūkuma dēļ grūtības šīs nodevas samaksāt. Tie, kas šo iespēju vēlētos izmantot, lūgti tuvākā laikā pieteikties pie draudzes priekšnieka N. Ozola.

°

Visiem emigrantiem, kas vēl nav 4 reizes iesūtījuši t. s. „Semiannual Report", tas jāizdara līdz š. g. 31. decembrim. Bez tam visiem ASV dzīvojošiem ārzemniekiem, kas vēl nav kļuvuši ASV pavalstnieki, jāiesūta janvāra paziņojums par savu dzīves vietu. Indiānāpolē adresu kartiņas dabūjamas galvenajā pastā vai pie vietējās latviešu Ev. Lut. draudzes mācītāja Pētera Nesaules — 2407 N. Park Ave., Indianapolis 5, Ind.; telefons — Hickory 0110.

°

Indiānāpoles (Ind.) latviešu Ev.-Lut. draudzes kristīgās jaunatnes pulciņš, ko vada draudzes mācītājs Pēteris Nesaule, šogad bija pirmais, kas Indiānāpolē iededza gaišās Ziemassvētku svecītes.

17. decembra vakarā pulciņa dalībnieki — skaitā ap 25 — pulcējās Indānas Latviešu biedrības telpās regulārajam sanāksmju vakaram, kas šoreiz bija apvienots ar pulciņa miniatūro eglītes vakaru.

Uz galda iededza mazu eglīti, pēc kam tās svecīšu trīcošajā gaismā atskaņēja jauno balsu dziedāts korālis — „Rīta zvaigzne, nakts kad zūd". Ziemassvētku evaņģēlija stāstu lasīja māc. P. Nesaule, pēc kam tika aizlūgts par to latviešu jaunatnes daļu, kurai — izdzītai Sibirijā vai grūtos apstākļos dzimtenē — šogad nav atļauts svētīt gaišos Miera svētkus. Tos pieminot, visi klātesošie vienojās īsā klusuma brīdī. Sekoja Ziemassvētku korālis, pēc kam Valda Bolšteine nolasīja garāku vēsturisku apcerējumum kā radusies un izplatījusies Ziemassvētku dziesma „Klusa nakts, svēta nakts".

Pēc Agates Nesaules deklamācijām biedrības mājā ieradās tālu ziemas ceļu veikušais Ziemassvētku vecītis (pulciņa dalībnieks Zigurds Veilands) ar gaidīto dāvanu maisu, kurā atradās pašu jaunatnes pulciņa dalībnieku sanestās savstarpējai apdāvināšanai sagatavotās paciņas.

Šī arī bija pēdējā pulciņa sanāksme šinī gadā, jo, sakarā ar Ziemassvētku un Jaungada daudzajiem sarīkojumiem, arī pulciņš šinī laikā „dodas atpūtā". Nākošā sanāksme notiks trešdien, 7. janvārī, plkst. 19 vakarā, Indiānas Latviešu biedrības mājas telpās — 2511 N. Central Ave., Indianapolis 5, Ind., un pēc tam — regulāri katru trešdienu, tajā pašā laikā un telpās.

Gundārs Grīslītis

● Kalamazū (Mich.) Kalamazū Latviešu biedrība rīkoja teātra izrādi Civic Auditorium zālē. Viesojās Grand Rapidas Latviešu b-bas teātra kopa, izrādot mūsu vecā paziņas — Rūdolfa Blaumaņa Trīnes grēkus. Izrādi bija sagatavojis un to vadīja režisors Arnolds Stams, pašam tēlojot kalpu Brenci. Apmeklēts bija labi, un izrāde guva lielu piekrišanu. To liecināja publikas aplausi un ziedu veltes.

● Kalamazū latviešu jaunatnes kopa 27. decembrī YMCA's telpās rīkoja eglītes vakaru. Svētrunu teica mācītājs Jānis Turks. Vakaru kuplināja Dziesmu Vairogs, diriģenta brīvm. A. Kalnāja vadībā, dziedonis P. Lielzuika un E. Reinvalde, kā arī pašu jauniešu sniegtās deklamācijas. Sarīkojums bija kupli apmeklēts.

Kalns

LATVIEŠI Čikagā

Redaktors A. Raidonis, 2500 So, Spaulding Ave, Chicago 23, Ill., tel. LA 3-9753;

PIE LATVIEŠU GAIDĀM ČIKAGĀ

Jau otru gadu visā klusībā savu darbu veic Čikagas latviešu gaidu Gaujas vienība, bet guntiņu pulciņš var atzīmēt jau savu trīs gadu jubileju. Gaidu Gaujas vienības priekšniece vad. V. Loze par gaidu darbību stāsta visai atturīgi, aizbildinoties, ka gaidas jau sevišķu neko nav veikušas, par ko varētu rakstīt presē.Bet drīz vien valodas sāk raisīties, un žurnālistam grūti pat pagūt visu piezīmēt.

Gaidu pulciņa vadītāja ir Gaida Dumpe un palīdze Baiba Dumpe. Pašreiz pulciņā skaitās 11 gaidas. Darbība ir visai rosīga. Gaidu nodarbības notiek regulāri katru pirmdienas vakaru. Pagājušā vasarā gaidas bija izbraukušas nometnē — 170 jūdzes ārpus Čikagas — Indiānas valstī. Vasaras āra nodarbību noslēgumā gaidas pulcējās pie sava tradicionālā ugunskura Humbolda parkā.

Ārpus savām internām nodarbībām, gaidas pieliek visur roku arī Čikagas sabiedriskajā dzīvē. Piedalās ziedojumu vākšanā, kārtības uzturēšanā patriotiskos svinīgos sarīkojumos kopā ar citām organizācijām. Svētdienās piedalās svinīgā karoga ienešanas ceremonijā Sv. Jāņa baznīcā. Gaidu krustmāte ir Sv. Jāņa draudze, bet guntiņu — Ciānas draudze. Guntiņu pulciņu vada Guna Muižniece.

Gaidu gada svētku gadījumā iesvētīja pulciņa karogu, ko dāvājusi Sv. Jāņa draudze, un Latvijas nacionālo karogu, ko dāvāja Čikagas DV apvienība. ASV karogu dāvāja Jāņa draudzes dāmu komiteja. Gada jubilejas gadījumā notika arī gaidu darbu skate. Pagājušā darbības gadā tika uzvesta ludziņa — latviskā vakarēšana, kuru sarakstījusi gaida Ruta Kupcis. Mātes dienā gaidas kopā ar DV iznēsāja ziedus un dāvanas karavīru mātēm Čikagā.

Gaidas nav aizmirsušas arī vakarēšanu, kas pag. ziemu regulāri notikusi vienības priekšnieces V. Lozes mājā, kur gaidas strādāja rokdarbus ar dziesmām, mūsu seno tradiciju garā. Bez tam gaidām ir arī savs neliels koris.

Latviešu gaidām ir sakari arī ar amerikāņu gaidām, un tās ir piedalījušās internacionālā draudzības dienā, uzstājoties ar tautiskiem priekšnesumiem, dejām un dziesmām.

NODIBINĀTA LIELGAIDU DZIMTA

Pie Gaujas gaidu vienības nodibināta Lielgaidu dzimta, ko vada vad. V. Loze ar palīdzi M. Kūraus. Dzimtā ir 3 saimes ar 14 lielgaidām. Lielgaidu lozungs ir — palīdzēsim. Viņu darbība arī norītēs šai plāksnē. Pašreiz lielgaidas gatavojas svinīgam solījumam.

Paredzēts rīkot mājturības kursus, pārrunu vakarus literāru darbu iztirzāšanai, kā arī dažādus priekšlasījumus. Par latviešu tautiskiem rakstiem referēs J. Rītiņš.

Vienības priekšniece V. Loze saņem Daugavas Vanagu dāvāto Latvijas karogu

Gaidu koris dzied

ZIŅAS PAR ASV DZIESMU SVĒTKIEM ČIKAGĀ

Dziesmu svētki notiks svētdien, 31. maijā, plkst. 2 pp. — Chicago Arena telpās — 650 N. McClurg St. Šī vieta atrodas pilsētas centrā, ar labu un ērtu satiksmi. Plašajā zālē ir 5100 sēdvietu.

Rīcības komiteja aicina tautisko deju ansambļus un kopas, kas vēlētos piedalīties deju lieluzvedumā Tautas svētkos, pieteikties Rīcības komitejā līdz 1953. g. 1. februārim.

Par Dziesmu svētku vadītāju — programmas redaktoru aicināts rakstnieks E. Aistars un Dziesmu svētku Vēstneša redaktoru— rakstnieks J. Klīdzējs.

Rīcības komiteja lūdz piesūtīt līdz 1953. g. 1. martam šādas ziņas par koriem:

a) kora nosaukums, diriģenta un kora priekšnieka vai administrātora vārds, uzvārds, ģimenes stāv., adrese, tel. numurs un visu dziedātāju vārdisku sarakstu pa balsīm.

b) koristu sarakstu, kuriem Dziesmu svētku laikā nav apmešanās iespējas pie radiem vai paziņām Čikagā. Rīcības komiteja rūpēsies par viņu novietošanu latviešu ģimenēs, vai pārnakņšošanu kopējās mītnēs par lētu maksu.

CHRONIKA

ČIKAGIEŠI ATSAUCIETIES!

R. Derkeviču, dzīv. Čikagā. Meklē J. Birze, 2504 Cote St. Catherine Rd. Montreal, Que., Canada.

ZIEDOJUŠI LATV. RADIO RAIDĪJUMU ATBALSTĪŠANAI

K. Dzirkalis $1.00; J. Vilciņš $1; Ed. Avotiņš $1.00; V. Rūvalds $1; Ž. Dumpis $1.00; A. Elguts $1.00; A. Raidonis $1.00; A. Lolans $1.00.

°

Čikagas Org. Apvienība nosūtīja pabalstu — $35.00 uz Vāciju Dettingenas veco ļaužu nometnei.

°

Sakarā ar darba daudzumu Dziesmu svētku Rīc. komitejā, Čikagas Org. Apv. priekšsēdis K. Dzirkalis atteicās no Baltiešu — amerikāņu komitejas vicepriekšsēža amata. Viņa vietā ČOA nozīmējusi inž. Ed. Gallēnu un par substitutu prof. Dr. N. Vētru.

°

Par Čikagas Org. Apv. juriskonsultu darbosies zvēr. adv. Jēkabs Kalniņš.

PIRMAIS RAIDĪJUMS 28. DECEMBRĪ

Pirmais Čikagas latviešu radio raidījums notika svētdien, 28. decembrī no plkst. 4.30 līdz pl. 5 pp. no stacijas Oak Park (WOPA): viļņu garums 1490 KC.

Programmā bija Čikagas organizāciju apvienības priekšsēža K. Dzirkaļa uzruna, māc. G. Straumaņa svētvārdi, ASV un Latvijas himnas, Ramata kora un dziedones L. Ventas dziesmas, sludinājumi un ziņojumi, aktualitātes un jaunāko pasaules notikumu apskats.

°

Čikagas Latviešu Šacha Klubs pie Otto Krola Mākslas Aģentūras sekmīgi uzsācis sezonu, pieveicot West Towns šacha klubu ar 41/2:2. Uzvaras guva E. Kārkliņš, E Gutmanis un A. Kandrovičs. Neizšķirti: V. Tums, J. Kalniņš, M. Švānfelds. Turpmākās līgas spēles notiks 1953. g. 16. janvārī, pl. 8 vak. „Hull House" telpās, 800 S. Halsted St. ar West Suburban šacha kl.; 23. janv. ar Irving Park š. kl.; 6. martā ar West Towns š. kl.; 8. apr. ar Perkunas (lietuv.) š. kl.; 1. maijā ar Austin š. kl. Tuvāka informācija pie E. Gutmaņa, tālr.: MI 2-3993. Šacha interesenti tiek lūgti apmeklēt šos sarīkojumus.

GRĀMATAS UN PERIODISKI IZDEVUMI

Č. L. Literārā biedrība griežas pie visiem ar laipnu aicinājumu ziedot viņas bibliotēkai grāmatas (lietotas un jaunas) un periodiskus izdevumus. Sevišķi vēlami senāk Amerikā iznākušie izdevumi. Biedrības bibliotēkā ir pāri par 1500 grāmatu un tā ar Jaungadu būs pieejama visiem grāmatu draugiem. Grāmatas un periodiskus izdevumus lūdz nosūtīt Mr. J. Andersons, 4446 N. Clifton Ave, Chicago, Ill., un Mr. O. Sbalme, 923 W. Fullerton Ave, Chicago, Ill., vakaros no pl. 6-9; Mr. J. Rītiņš, 2001-3 N. Howe St., Apt. 205 A, Chicago 14, Ill., un O. Krolls, 800 S. Halsted St., Chicago 7, Ill.

SPĒKU IZKLIEDĒŠANU VAI KOPOŠANU?

Kādā no iepriekšējiem laikraksta numuriem bija ierosinājums Čikagas latviešiem novietoties vienkop, tā veidojot latviešu kvartālu, kādi ir citām tautām. Doma, bez šaubām, laba. Ja 2/3 Čikagas latviešu koncentrētos, piemēram, vai Rīgas platības apjomā, būtu daudz līdzēts draudzēm, skolām un pārējiem sabiedriskiem pasākumiem, ko lielie attālumi tagad stipri kavē. Ierosinājums nav arī tik nereāls: neatlaidīgi un mērķtiecīgi rīkojoties, dažos gados to varētu īstenot.

Bet vai tā būs? Diemžēl, laikam ne. Tā liekas, vērojot mūsu sabiedrisko dzīvi, kur spēku koncentrācijas vietā notiek spēku izkliedēšana.

Čikagā latviešiem ir ap 30 organizāciju: 3 luterāņu draudzes, 3 studentu organizācijas, 3 (vai vairāk) grāmatu galdi, 2 skolas, Literārā biedrība, Zentas Mauriņas un Alberta Sprūdža fondi, kas taču ir ļoti līdzīgi iestādījumi u. t. t. Ar aprūpi nodarbojas Daugavas Vanagi, draudzes, Latviešu klubs un, droši vien, vēl kādas citas organizācijas. Pie katra lielāka iestādījuma darbojas dāmu komiteja un citi līdzīgi nozarojumi. Priekšlasījumus un to ciklus, tāpat Ziemassvētku eglītes rīko vai visi. Tā vienu un to pašu darbu dara vairākās vietās. Nav gandrīz nevienas sestdienas un svētdienas, kad nav kāda sarīkojuma, gadās arī pa divi vienā laikā.

Ap 300 tautiešu aktīvi darbojas organizācijās; tie ir arī cītīgākie sarīkojumu apmeklētāji. Tie ir sabiedriskiem darbiem pārslogoti, viņu makus jūtami skar ziedojumu vākšanas akcijas un sabiedriskas nodevas. Pārējie ir inerta masa, kas aktīvi maz kur darbojas un arī sarīkojumos ierodas gandrīz tikai lielos svētkos.

Organizācijām trūkst darbinieku, līdzekļu un — brīvu vakaru sarīkojumiem, kur sanāk 100 — 200 cilvēku vai vēl mazāk. Bet sabiedrībā jau dzird žēlojamies: apnikusi organizāciju „uzmācība" ar sarīkojumu biļetēm, ziedojumu lapām un citiem aicinājumiem. Aprāditos apstākļos citādi nemaz nevar būt. Bet padomāsim, cik daudz liekas enerģijas, laika un līdzekļu aiziet organizāciju apkārtrakstiem un ziņojumiem vien!

Čikagas „pagasts" ir gan otrs pēc lieluma ASV, taču ideāls būtu 1 draudze, 1 skola un 1 biedrība, protams, ar dažādiem nozarojumiem. Vērojama tendence skaldīties vēl vairāk. Ir laiks sākt pretēju virzienu. Tad varētu nonākt arī pie latviešu kvartāla īstenošanas.

H. Kreicers.

RAKSTNIEKS J. KLĪDZĒJS UZRUNĀ JAUNIEŠUS

Čikagas latviešu jaunieši, kas aktīvi darboties sāka tikai nesen, trešo reizi pulcējās kuplā skaitā „Rainbow Garden" telpās. Sarīkojumā piedalījās rakstnieks Jānis Klīdzējs, uzrunājot jauniešus un nolasot savu noveli Jaunā ideja. Valdis Muižnieks, kas Čikagas latviešu jauniešus pārstāvēja jaunatnes kongresā Ņujorkā, atreferēja kongresa norisi, ļoti dzīvi attēlojot svarīgākos kongresa notikumus un sevišķi uzsverot patriotiskos brīžus. Referāti noslēdzās ar jautājumiem un mazām pārrunām. Vakaru vadīja Ilona Cine.

Vakara otrā daļa tika veltīta sadraudzīgai dzīvei.

G. A.

VECO LATVIEŠU SRĒLNIEKU

ZIEMASSVĒTKU KAUJU ATCERES VAKARU ar DV ZIEMASSVĒTKU EGLĪTI

DV APVIENĪBA ČIKAGĀ, RĪKO 1953. G. SVĒTDIEN, 11. JANVĀRĪ, PL. 5 PP. HULL HOUSE, 800 S. HALSTED ST.

Programmā:

AKTS UN ZIEMASSVĒTKU EGLĪTE

MŪZIKĀLĀ DAĻA

BĒRNIEM ROTAĻAS UN ATSPIRDZINĀJUMI

Ieeja pret ziedojumiem

Apmeklēt aicina DV Apvienība Čikagā

VAIROSIM PRIEKU, NEPIEMINOT ĻAUNO

– 1953. GADĀ IEEJOT

Kad cilvēce reiz pa reizei pārtrauc ierasto darbdienas ritmu un saposās svētku līksmībai vai pieminas brīža svinīgumam, tad cilvēks, ļaudamies šo dienu simbolikai, pārvērtē kādu dzīves paveikto ceļa posmu. Šādu pārvērtēšanas brīdi mums visiem ir atnesis arī atnākušais 1953. gads, kas mums dāvā jaunu ticību, vienotību un izturību tur, kur par daudz bija iezagusies neticība, šķelšanās un nespēks.

Pārkāpjot 1953. gada slieksni, vairosim prieku, nepieminēdami ļauno. Pieminēsim tikai labo, kas paveikts 1952. gadā! Lai labā sēkla, kas ir uzdīgusi, dotu jaunu, kuplāku ražu 1953. gadā!

Ienīdīsim ļaunumu, bet vispirms to ienīdīsim paši sevī. Ja kaut daļu no tā mēs ievērosim savā personīgā, sabiedriskā un politiskā dzīvē, tad mēs ar priecīgu sirdi varēsim pavērst skatu atpakaļ 1952. gada veikumā un arī uz 1953. gada uzliktajiem pienākumiem.

Kāds tad ir bijis 1952. gads? Tas ir bijis cīņas, kalpošanas un darba gads Latvijai un latviešu tautai. Mums nav ko pārlieku lepoties ar paveikto, jo mēs ikviens apzināmies, ka mēs būtu varējuši padarīt vairāk un labāk. Bet lai tas nav par iemeslu īgnumam pret sevi un citiem. Kur zāģē, tur skaidas lec. Kur cilvēks strādā, atgadās kļūdas un nepilnības.

Ja ar aprūpes organizācijas Daugavas Vanagu vīru sirds degsmi un pienākuma apziņu ir saziedoti līdzekļi latviešu Invalidu Namam Bērzainei (ASV vien saziedots pāri par $25.000), tad lai klusē visi, kas ar naidu grib pieminēt Daugavas Vanagus! Mums ir jābūt pateicīgam ikvienam, kas ir labās sēklas sējējs. Daugavas Vanagu organizācijas palīdzības darbs ir vairojis labos spēkus latviešu tautā.

SŪTŅU DARBĪBA

Nozīmības ziņā šobrīd vēl nemaz nav pilnībā saskatāma mūsu sūtņu K. Zariņa, J. Feldmaņa un P. Oliņa darbība Latvijas tiesību labā. Mūsu diplomātiskie pārstāvji ir izmantojuši ikvienu iespēju aizstāvēt Latvijas neatkarības tiesības pret meliģim publikācijām un runām. Īpaša nozīme vēl piešķirama sūtņa K. Zariņa ASV un Kanadas apmeklējumiem pagājušā gadā, dodot iespēju mūsu ārkārtējo pilnvaru nesējiem iepazīties ar latviešu domām, spriedumiem un plāniem Amerikas kontinentā.

Nozīmības ziņā tikpat neizsverama ir latviešu jaunatnes aktivitāte 1952. gadā. Tā sākusi pati sevi apzināties kā vienu no latviešu tautas kopējā saimē. Mūsu šīsdienas cīņas un kalpošanas jēga Latvijas labā ļoti stipri ir saistīta ar svešumā izaugušās jaunatnes iesaistīšanos šo uzdevumu veikšanā. Ja es še nepieminu kļūdas, šķelšanās un godkāribu, tad ne tādēļ, ka tādas nebūtu bijušas jaunatnes organizācijas darbā, bet gan, ka turpmākajos gados jaunatne veidos savu dzīvi ne uz kļūdām, bet gan uz pozitīvi paveikto darbu, kas pārdzīvos īslaicīgas kļūdas.

SABIEDRISKĀ DZĪVE

Sabiedriskā dzīvē Latviešu Nacionālā Apvienība Kanadā un Amerikas Latviešu Apvienība ir bijušas uzmanīgas sava ceļa gājējas. Abas apvienības ir centušās izvairīties no kļūdām, kas varētu pilnīgi sašķelt nacionāli domājošos latviešus. Apvienības ar labiem panākumiem ir darbojušās tais nozarēs, kur domstarpības ir bijušas vismazākās. Demokratiskas vēlēšanas ceļā izraudzītas apvienības ir veikušas lielu darbu kultūras, aprūpes un informācijas laukā. Bargi kritizēta ir abu apvienību vēlēšanas kārtība, gan atsevišķo biroju darbība. Kritikas ir bijušas dibinātas tur, kur pats kritizētājs ir varējis runāt to latviešu vārdā, kuri ir pildījuši savu pienākumu pret apvienību. Daudzo nesamaksāto biedru naudu dēļ gan varam apgalvot, ka daudzās kritikas nav attaisnojamas.

Slavējama darba bilance 1952. gadā ir bijusi ALA's Kultūras birojam, kas no sava fonda līdzekļiem ir piešķīris prēmijas literātūrā J. Jaunsudrabiņam, mūzikā Br. Skultem, zinātnē prof. A. Spekkem, drāmat. mākslā ASV apvienotam latviešu teātrim. Kultūras biroja protektorātā ir nodibināta Amerikas Latviešu Jaunatnes Apvienība, kā arī izdotas mācības grāmatas latviešu skolām. Pie Kultūras biroja darbojošais A. Brigaderes fonds ir piešķīris trīs godalgas labākiem apcerējumiem par E. Brigaderes literāriem darbiem. Kanadas Apvienība ir sniegusi palīdzīgu roku tiem, kas vēlējušies ieceļot Kanadā. Tā ir nodibinājusi savu Kultūras fondu, kā arī Jaunatnes Audzināšanas Padomi. Apsveicams pasākums ir organizēšanas stadijā esošā neklātienes skola Kanadā tiem apm. 900 latviešu bērniem, kas nemācās pastāvošās 23 skolās. ALA's Aprūpes birojs ir uzsvēris, ka ikvienam strādājošam latvietim ir pienākums ziedot vismaz $2.— gadā, lai sekmīgi veiktu kārtēji aprūpējamo apgādi.

KLB VEIKUMI

Baltijas tautu situāciju pagājušajā gadā bieži ir apgaismojis plaši izplatītais New York Times. Daudzu latviešu raksti un referāti ir paveikuši nozīmīgu daļu informācijas darbā, kam kalpojušas ir arī pretkomūnistiskās demonstrācijas.

Īpaši atzīmējama vēl ir Komitejas Latvijas Brīvībai (Konsultātīvās Kopas) darbība ASV. Tai ir bijusi izdevība 1952. gadā nozīmīgi aizstāvēt Latvijas intereses. (Piemēram, Viljemsburgas deklarācijas parakstīšana, un ziņojuma kā arī pierādījumu sniegšana Apvienoto Nāciju vergu darbu pētīšanas komisijai.) Komiteja Latvijas Brīvībai izdod arī periodisku žurnālu „Latvijas brīvībai".

Latviešu Preses Biedrības darbā izceļama ir centrālās valdes iniciātīva K. Ulmaņa piemiņas plāksnes uzstādīšanai Linkolnas universitātē.

Kultūras dzīvē ir bijusi liela rosība. Lai tikai pieminam Kanadas latviešu dziesmu svētkus un Kultūras dienas, Ņujorkas draudzes kora atskaņoto „Rekviēmu" Lielajā Piektdienā, Baltijas mūzikas festivālu Ņujorkā, Baltiešu tautas mākslinieku kopējo koncertu Bostonā, latviešu gleznu izstādi Ņujorkā. Liekas, īpaši pieminami būtu arī L. Liberta un J. Gaiļa gleznu dāvinājumi Latviešu Trimdas mūzejam, kā arī amerikāņu presē ar labām recenzijām uzņemtais I. Nāruna patstāvīgais čella koncerts un viņa atskaņotā T. Ķeniņa Sonata, tāpat arī Latviešu Trio kamermūzikas sniegumi. — Lielus upurus ir nesuši teātra mākslinieki Kanadā un ASV, tādēļ ar jo lielāku prieku varam atzīmēt Teātra Draugu Biedrības nodibināšanos ASV.

SKOLU SVĒTĪGAIS DARBS

Visubeidzot jāuzsver, ka ļoti daudzpusīga un nozīmīga ir bijusi draudžu un svētdienas skolu klusā un svētīgā darbība kā Kanadā, tā ASV. Tās ir uzturējušas paļāvību Dievam un latvisku garu mūsu ģimenēs, kopās un plašajā sabiedrībā, tā īsteni sasaistot visus latviešus viena darba darītājos.

Neaizmirsīsim, ka mūsu cīņa un darbs par brīvu Latviju nav vis patriotiskas pagātnes illūzijas, bet gan reāls spēks, kas savu veidu iegūs, kad Rietumu demokratijas vienotiem spēkiem spēs atkratīties no kompromisa kombinācijām ar verdzināto tautu noziedzīgajiem apspiedējiem.

Lai 1953. gadā visi kopējiem spēkiem vairojam to labo, kas pasākts 1952. gadā!

A. Kaupiņš

KAS SLĒPJAS STAĻINA „MIERA GRIBĀ"?

Karš starp ASV un Pad. Savienību neesot nenovēršams

Laikā, kad kristīgā pasaule lūkoja cilvēces miera illūzijai, kas Ziemassvētkos nāk iedegt ticību mieram, savu muti atkal atvēris Kremļa ļezdievis, pemdamies liecināt, ka miers ir iespējams un ka komūnisma valsts vēlas izbeigt cīņas Korejas zemē. Liekulība, lai neteiktu vairāk! Nav pirmā reize, kad sarkanais lielinkvizītors pem mutē miera vārdus laikā, kad patiesi miera gribētājas tautas alktin alkst apturēt asiņu straumes, kas plūst pasaules dažādās malās.

Bet padomju komūnistiem nav miera gribas, to nesen atkal pierādīja Kremļa vīrs Višinskis, apliecinādams, ka „AN ir instruments, kas darbojas visa kā, tikai ne pasaules miera labā."

Arī šoreiz Rietumu pasaule sīsies aprindas, kas Staļina „miera" piedāvājumam Ziemassvētkos lūkos piešķirt ticamību, jo katru reizi, kad AN sanāksmēs krievu delegāts atplaucis smaids, smaidījuši arī Rietumi, lūkodami krievu smaidā ieraudzīt miera gribu. Bet katreiz tie vīlušies.

Kas šoreiz slēpjas Staļina „miera" gribā? — Nekas cits, kā tie paši meli, bezkaunība un ņirgāšanās, lai radītu samulsumu Rietumu noskaņojumā. Vara, kas cīnās par pasaules iekarošanu, ir nežēlīga, neatkāpīga un rupja. Mute saka, vienu, bet faktiskā rīcība liecina pretējo — tas arī Rietumiem jāsaprot, uztverot asinsūpja idienus no Kremļa mūriem.

Nav šaubu, Staļina sauklis domāts Rietumu sabiedriskās domas pētīšanai, pēc tam Kremlis vēros, par cik sabiedriskais noskaņojums atkal ir audzis pretkomūnistisks. Un te jāsaka, ka arī Rietumu sabiedriskajā domā dažkārt ir sūvu laiku pavīd noskaņojums, kas paužt ka sapratīšanās iespējas ar Kremļa tiranniem, visumā tomēr šī doma ir bruņota ar cietu apņēmību, nepiekāpību un gatavību lielajam izšķiršanās brīdim. Šķiet, ir jau aprakti uz visiem laikiem tie Rūzvelta un Čerčila lielajā maldīšanās, kādus šie abi valstsvīri klāstīja savām tautām, atgriežoties no Jaltas konferences 1945. gada februārī. Vecais, labais Džo, uzticamais draugs un sabiedrotais ir kļuvis par ienaidnieku ar visiem ienaidnieka atribūtiem, kādi vien iespējami. Un tomēr viņš nekaunas meklēt un taujāt pēc Savienoto Valstu jaunā prezidenta, lai ar viņu piedalīšanos lūkotu nospēlēt veco traģikomēdiju.

Mērs nu ir pilns un skaidrība tik liela, ka nekas vairs nevarēs Rietumus novirzīt no ceļa, kas ved uz lielo spēkošanos, lai pasaules tautas atkal atgūtu drošību un brīvību. Nelīdzēs vairs suņa pātagas pliukšķināšana, „miera" meklēšana, — meli par dievu ideju sadzīvošanu, savstarpējo „uzticību" u. t. t.

Tādēļ, jaunajā gadā ieejot, mūsu izmocītās sirdis, cerēsim, izjutīs kādu jaunu un spirgtu priekšvēsmu, kas no pasaules ķermeņa noraus postu un terroru, lai cilvēce celtos jaunai un apskaidrotai dzīvei — dzīvei brīvībā!

A. Vilks

LATVIJAS ATJAUNOŠANAS KOMITEJAS EIROPAS CENTRS

(Pārnesums no 1. lpp.)

CĪŅA PRET PARTIJU UZURPACIJU

Zviedrijas latviešu cīņa pret partiju uzurpāciju beigusies ar viņu uzvaru, jo Londonā nolemts Zviedrijas Nac. Padomes „delegātus" pielaist sēdē tikai ar noteikumu, ka līdz 1953. g. 1. jūnijam tiek izdarītas Padomes vispārējas un visu 30 Padomes locekļu vēlēšanas. Atbraukušie politiķu kungi gan privāti izsakās, ka „Londona mums nekā nevar pavēlēt!" Bet to nu tad pieredzēsim, tikai šādi izteicieni atkal rāda, ka Cielēns var būt pavisam pareizi paredzējis. Ja Padomes politiķi Londonas lēmumu nereālizēs, tad to reālizēs Zviedrijas latviešu organizācijas. Šo cīņu politiķi pilnīgi zaudējuši, kas Zviedrijas latviešiem ir liels gandarījums un kas jūtami cēlis sabiedrisko rosību, tā kā piedalīšanās vēlēšanās paredzama dzīva.

Par visu vairāk žēl, ka atkal uz vietas stāvot palicis mūsu emigrācijas vissvarīgākais jautājums: par mūsu valdības globālo centru, jo Londonas lēmums ir ļoti neskaidrs un panāks tikai jautājuma vilcināšanu. Vispirms šobrīd un pašreizējos apstākļos nevietā pacelts jautājums, ka šāda centra sēdeklim jāatrodas Eiropā, kas vairāk nekā nepanāks, kā ieilgstošas runas un debates —bez iznākuma.Konkrētāk ir ierosinājums par divu delegāciju radīšanu: vienu Amerikas kontinentam, otru Eiropai, abu delegāciju vadībām darbību saskaņojot. Jo nopietni grib šo emigrācijas darbības pamatjautājumu izšķirt, tad arī šo ierosinājumu vajag reālizēt, lai vienreiz tomēr mums būtu tik nepieciešamā centrālā vadība. Un šādā variācijā to tiešām var atrisināt — divdesmit četrās stundās! To ļoti gaidīsim.

LAK Eiropas Centrs tātad nu ir pārveidots un — „paplašināts", kas faktiski gan nozīmē darbu pašu ievērojami — sašaurināt, jo partijas nepārtraukti Centru „šturmēs" un par to būs nebeidzamas runāšanas un „rezolūciju pieņemšanas". Tāpat kā Latviešu Nacionālā Padomē Vācijā! Jo — „V I Ņ I" nekā nav mācījušies, kā to tik skaidri rādīja notikumi Zviedrijā. Viss nu atkarājas no Eiropas Centra ārpus partejiskās majoritātes. Londonas sanāksmē ir taisīts ne visai izdevīgs kompromiss, nacionālā spēka vienību un saliedētību nevis stiprinot, bet to izšķīdinot. Londonā organizāciju pārstāvji uz šī nedrošā un neskaidrā pamata — paldies Dievam! —pastāvēja. Ja viņi pastāvēs arī Eiropas Centra tekošajā darbā, tad — cerēsim! — pozitīva darbība kļūs iespējama. Liels labums ir, ka prezidijā nav it neviena veco partiju dižvīra, kas tiešām „akumulējuši" mākslu jaukt un mulsināt mazāk rūdītos, to saucot par — politiku! No visiem šiem dižmaņiem vienīgi Bruno Kalniņš ir — „kompensēts", bet tiešām gan ar Žvinguļa asprātību: kā zināms, savā laikā pašdelēģēšanās kārtībā uz Rietumeiropas kustības starptautisko sanāksmi Londonā aizbrauca M. Čakste, Bruno Kalniņš un katoļu pārstāvis Bukšs. (Šajā laikā arī bija likti „pamati" partiju pieaicināšanai Eiropas Centrā!). Pret šo pašdelēģēšanos visā emigrācijā cēlās protesti, prasot latviešu nacionālās komitejas radīšanu uz sabiedriskiem pamatiem. Šo prasību nu atrisinājis Eiropas Centrs, likvidējot Stokholmas „komiteju" un ievēlot savu, kur par eksekutīvās komitejas priekšsēdi ievēlēts inž. P. Reinhards, par sekretāri Milda Salnā un par padomes priekšsēdi — Bruno Kalniņš, kuram inž. Reinhards ir garantēts šķērslis šīs nacionālās komitejas darbības „saskaņošanai" ar — sociālistisko internacionāli. Tātad Bruno Kalniņam parādīts tikai — formāls gods... Un arī ar to „ģenerālim un profesoram, laikam arī Dr." — jāsamierinās, kaut braukts uz Londonu bija ar daudz, daudz lielākām pretenzijām. Nebūtu inž. Reinhards eksekutīva priekšgalā, tad gan arī šāds amats nekādā gadījumā nebūtu dodams nevienam soc.-dem., jo te ir runa par latviešu nacionālo interešu pārstāvēšanu, nevis izejot no saistībām ar sociālistisko internacionāli, bet gan ar latviešu tautas svarīgām interesēm, kādas drīkst pārstāvēt vienīgi un tikai nevainojams latvietis kā savā domāšanā, tā rīcībā. Tāpat kā par Londonas lēmumu smagāko kļūdu jāieskata tas, ka Eiropas Centra prezidijā ievēlētajam soc.-dem. K. Dziļļejam uzticēta izglītības daļa. Nekādā ziņā ne Latvijā kādreiz, ne tagad emigrācijā nedrīkst mūsu bērnu un jauniešu audzināšanu nākotnei atdod sociālistiskās internacionāles marksista rokās. Tas ir jau nogrēkojums — pret svēto garu! Mūsu audzināšanai jādibinās uz Jāņa Poruka izsacīto brīnišķo atziņu: „Dodiet man labāku cilvēku, un es jums došu labāku pasauli!" Materiālistiskais marksists nekad nespēs dot mums labākos latviešus kā labākos cilvēkus. Tas Londonas sanāksmē bija jāapzinās un jāsaprot. Tā ir jau pirmā neuzmanība pret partiju pretenzijām, pēc viņu tieksanās savās rokās dabūt — „atslēgas pozicijas". Kas gan ir vēl stiprāka un svarīgāka atslēgas pozicija, kā jaunatnes audzināšana? Diemžēl, taisni nesociālistiskā latviešu sabiedrība tieši audzināšanas un izglītības lietām ļāvusi izšķirties „kaut kā tikai", un nekad šī nacionālā darba nozare nav atzīta par tik svarīgu, kāda tā faktiski ir, kaut tikai mazliet savu darbu un savus nodomus projektējot — nākotnei. Šī kļūda Eiropas Centram gan būtu jāizlabo, nevērojot Dziļļejas kunga apvainošanos un viņa partijas sagaidāmos protestus, jo latviešu jaunatnes nākotne mūs interesē tomēr vairāk nekā Dziļļejas kunga aizkartā patmīlība. Vai pietiks drosmes Eiropas Centra vadībai? Ja pietiks, tas tikai vairos emigrācijas latviešu milzīgā vairākuma uzticību šai vadībai, un tas būs ļoti nopietns pakalpojums svarīgākām latviešu nacionālām interesēm, kas vēl jo svarīgākas ir tieši tagadējā svešniecības un apspiestības laikā, kas jāpārdzīvo latviešu tautai.

A. V.

Jaunā gadā jaunu laimi un skaistumu!

Cilvēks visu savu mūžu dzīvo cerībās par labāku nākotni, laimi un panākumiem. Un vai dažkārt tas nav arī vienīgais, kas dažam labam no mums dod spēku, izturību un prieku mūsu daudzkārt tik smagajā dzīvē ar neparastiem un grūtiem darba apstākļiem? Un cik daudzreiz gan dažs labs no mums domās nepārstaigā vecās mīļās vietas dzimtenē, smagi nopūzdamies?

Te jāatceras kādas vecas mātes gudrie vārdi: „Neraknājies pelnos! Skaties un ej tikai uz priekšu. Arī nākotne vēl glabā tev prieku un laimi!"

Tiešām, prieks un izturība ir galvenais, kas arī mums, trimdiniekiem, tik ļoti nepieciešami šai jaunajā, mums vēl nezināmajā gadā! Un protams, labs garastāvoklis, jo tas garantēs izturību un tātad panākumus.

Bet kā rodas labs garastāvoklis un līdz ar to arī uzņēmība un izturība mums, sievietēm? Protams, ja mēs labi izskatāmies un tā arī jūtamies. Tad mēs varam daudzkārt izdarīt lietas, ko nomāktā noskaņā nekad nebūtu spējušas.

Un vai nav tā, ka šeit neviens mums neprasa diplomus, bet gandrīz tikai mūsu ārējais izskats nosaka mūsu panākumus. Tā mūsu pirmais peinākums pret sevi un citiem ir veicināt šos panākumus ar labu un pareizu sejas kopšanu.

Diemžēl, cilvēcei vēl nav spēju grozīt dabas likumus un atgriezt gadus. Bet mēs varam gan sevi uzturēt skaistas un svaigas līdz sirmam vecumam, pareizi pazīstot un kopjot sevi, atrodot savu īsto tipu, liegi un nemanāmi pasvītrojot un pastiprinot to, kas mūsos tas pievilcīgākais, kā arī sevis kopšanai lietojot pareizo diētu un sev piemērotos preparātus.

Novēlu savām mīļajām māsām, mūsu daiļajām tautietēm, jauku un daudziem panākumiem bagātu Jauno gadu un tā beigās tikties tikpat skaistām un svaigām kā šodien!

Elza Pērkone

LĀMA ZEM AUTO

SCT-7841 stāvēja garažā bez benzīna, eļļas un ūdens. Pat riepās nebija kārtīgs gaisa spiediens. Vienīgais, kas netrūka, bija putekļi un, protams, lāma uz garažas grīdas, tieši priekšā zem dzesētāja, un tā bija vienīgais tumšais punkts SCT-7841 gaišajā mūžā.

Tikko vāģis — pilnības un priekšzīmības paraugs ar spoguļgludu zilu virsmu, bija saņemts no veikala un iebraukts garažā, tā jau otrā rītā dzesētāja priekšā bija lāmiņa. Mēs — es un mana sieva Eulālija, to aplūkojām no visām pusēm.

„Viņš taču vēl ir tik jauns...", sacīja mana sieva. „Un kas zina, vai lāmiņa garažā nebija iepriekš." Sieva paņēma lupatu un lāmu saslaucīja. Nākošā dienā zem dzesētāja atkal bija lāma. Sieva to saslaucīja. Nākošā dienā viņa darīja to pašu. Man pietika.

„Ar auto nav kas kārtībā," es teicu. „Kur ir peļķe, tur ir arī caurums.'

„Jauns auto un jau caurs," nopūtās sieva.

„Noteikti!" es teicu un braucu uz tuvāko remontdarbnīcu. Mechaniķis pacēla motora vāku, uzmeta asu skatu un, galvu nepagrozījis, teica: „Benzīna krāns tek!" Viņš ielika jaunu benzīna krānu.

Nākošā dienā slapjums atkal bija zem dzesētāja kā saukts. Es niknumā iestenējos un braucu uz nākošo darbnīcu. Tur noblīvēja eļļas krānu. Nākošajās dienās vāģis dabūja jaunu ūdens krānu. Pēc tam vēl akumulātoru un beidzot jaunu dzesētāju. Bet lāma bija un palika, un šajā lietā šķita darbojamies paša velna roka. Pāris dienas manī ārdījās negaiss. Pat sieva dabūja trūkties. Iznāca gandrīz ģimenes drāma. Kaimiņu taksis, kas katru rītu, priecīgi asi luncinot, mani apsveica pie garažas durvīm, dabūja kājas spērienu pavēderē. Bet ko tas viss līdzēja? Lāma bija un palika. Cilvēks taču pierod pie visa un pat pie daudz kā ļaunāka.

„Nav ko uztraukties," mierināja sieva. „Es izrēķināju, ka tas maksā tikai 17 centi dienā."

Es paraustīju plecus, un mēs nolēmām lāmiņu ignorēt. Mēs ignorējām viņu mēnesi pēc mēneša. Un tomēr viņa bija, un mēs viņu redzējām. Dažreiz lielāku, dažreiz mazāku, un dažreiz viņas patiesi vairs arī nebija.

Pienāca diena, kad SCT-7841 tika aizlaists ziemas guļā. Astoņas nedēļas vēlāk es atkal atvēru garažas durvis, lai kārtotu mašīnu braukšanai. Visur bija putekļi un mazliet rūsa. SCT-7841 bija bez benzīna, bez eļļas, bez ūdens un... Nolādēts! Lāma tomēr bija. Kur gan vāģis varēja producēt šķidrumu, ja viņā pašā nebija ne pilītes? Es nikni aizcirtu durvis garažai, lai otrā dienā, uzģērbis mēchaniķa virsvalku, sāktu rīkoties pats un pētītu šķidruma avotu. Es palīdu zem vāģa un ar kabatas laternu apgaismoju katru kvadrātcentimetru, un beidzot darīju to, ko vajadzēja darīt jau sen. Es lāmiņu apostīju.

„Pēc benzīna un eļļas neož," es teicu savai sievai, kura man garažā asistēja.

„Un pēc kā garšo?" viņa jautāja.

Es pamērcēju rādītāja pirkstu un pieliku mēles galam. Vienreiz, otrreiz. Nospļāvos un mēģināju atkal. Un tad... tad es pēkšņi zināju, no kurienes lāmiņa ceļas.

Garažā, asti priecīgi luncinādams, ieskrēja kaimiņu taksis (tas pats, kurš jau vasarā dabūja spērienu) un, uz mani pat nepaskatījies, pie SCT-8741 dzesētāja kā ar vecu sirsnīgu paziņu sasveicinoties pacēla sava takša pakaļkāju.

Dēlēns.

APKĀRT ZEMES LODEI

● „Mona Līza" laikam gadu simteņos paguvusi noslēpt savus īstos gadus, jo nupat kāds amerikānis Viljams Gerders no Ņujorkas piedāvājis Florences mūzejam par dāvanu Monu Līzu no 1504. g.

Slavenā Mona Līza, kas atrodas Luvra mūzejā, gleznota 1516. — 17. g., resp. tā būtu tikai kāda vēlāka versija.

Sakarā ar nodomāto dāvanu amerikānis Florences pilsētas galvam Džordžio la Pira paskaidrojis, ka viņš savu Monu Līzu atklājis 1944. gadā. Tā piederējusi kādai Schiefelinu ģimenei, kas to no Florences uz Ņujorku aizvedusi apmēram pirms 100 gadiem. Gerderam izdevies Līzu nopirkt tāpēc, ka minētā dzimta izmirusi.

● Stokholmas techniskā augstskolā uzvesta pirmā triju dimensiju filma. Filmu izgatavojis igaunis Vermans, kurš darbojas par filmtechniķi pie augstskolas industriālās ekonomijas institūta.

Pēc jaunās zviedru sistēmas proru, kura vienā laikā izdara divus uzņēmumus, bet ar 65 — 70 milimetru atstarpi, kas atbilst attālumam starp cilvēka acīm.

Skatītājam nav vajadzīgas nekādas krāsainas acenes un izrādei nepieciešams tikai viens projektors.

Trīsdimensiju filmas sistēmu atklāja 1850. gados. Pēc jaunā atklājuma arī uzņēma pagājušā gadā Britu festivālu, bet iespēlei bija nepieciešamas 2 kāmeras, skatītājiem acnees ar zaļu un sarkanu stiklu un izrādei 2 projektori.

Pēc jaunās zviedru zistēmas projekcijas aparātam būs jāpiemontē vienīgi mazs aparātiņš, un līdz ar to arī visa techniskā puse būs nokārtota.

● Agnese Mulvihilla kundze Vašingtonā dzemdējusi savu astoto bērnu, kas nebūtu nekas sevišķs, ja vien ārstam nebūtu vajadzējis izdarīt tā saucamo ķeizargriezienu. Dūšīgai mātei šis ir jau astotais ķeizargrieziens, un ārsts Ellis, kurš izdarījis pēdējos sešus, apgalvo, ka ne viņš, ne arī kāds no viņa kollēgām savā praksē kaut ko tamlīdzīgu neesot piedzīvojis.

● Kāds vīrs Kalkutā laimējis 3000 angļu mārciņas loterejā ar lozi, kurā bijis iespiests karalienes Elizabetes attēls. Lielā pateicībā viņš pašrocīgi izgatavojis masīvu zelta gredzenu un nodevis to britu virskomisāram Kalkutā, nogādāšanai pilī. Virskomisārs tomēr izsakot savu nožēlu, paskaidrojis, ka nevarot privātu dāvanu pieņemt, tas nesaskanot ar britu karaliskā nama tradicijām.

● Labākā franču kokteiļu meistara Žaka Borsi uzvaru ieguvušā kokteiļu recepte ir sekojoša: trešdaļa rūgtenā vermuta, trešdaļa „Grand Manier" un trešdaļa amerikāņu „Rye whisky", drusku liķiera un mazliet citrona.

Kokteilis, ko tā radītājs ir nosaucis par „kreisētāju", ieguvis ne tikvien pirmo godalgu Moulin Rouge sacensībās, kur to novērtēja vairāk kā 14 amerikāņu, franču, britu un holandiešu liķieru producenti, bet ieguvis arī popularitāti franču restorānos.

● Pirms neilga laika Vācijā reklamējās grāmata „Ļaujiet saulei iespīdēt jūsu naktī." Citāti no grāmatas bija ļoti intriģējoši, kā piemēram: „jaunava un guļamistaba", „vannas istabas noslēpums", „par ko vīrieši nerunā" u. t. t.

Ļoti daudzi grāmatu pasūtināja pa pastu un tā pārdota vairāk kā 600.000 eksemplāros. Liels bija pasūtinātāja pārsteigums, kad saņemtā grāmatā iecerēto noslēpumu vietā tiem bija jālasa par to, kā jāklāj gulta, jāvēdina guļamistaba, jāiznīcina mušas u. t. t.

Rezultātā nokaitinātie pircēji panāca grāmatas izdevēja nodošanu tiesai, un tam piespriests ap 20.000 marku liels naudas sods.

Interesants ir tiesas sprieduma motīvējums pamatojot sodu ar to, ka reklāma ir bijusi maldinoša un aizkārusi pircēju morālisko uztveri un cieņu.

BRAUCIENS NĀVĒ

DZELZCEĻU PĀRBRAUKTUVES — KATASTROFU CĒLOŅI

Pēdējā laikā Kanadā stipri pieaudzis auto katastrofu un nelaimes gadījumu skaits. Cēloņi vai visos gadījumos bijuši vienādi — neuzmanīga braukšana, braukšana ieiereibušā stāvoklī un satiksmes zīmju neievērošana.

Kanadā ir pavisam 32.553 dzelzceļa krustojumi, caurmērā 3 dzelzceļa pārbrauktuves uz katrām 4 jūdzēm, 42.640 jūdžu kopgarumā. Tikai 10 proc. no visām pārbrauktuvēm ir ar automatiskiem signāliem, bet pārējās ar citāda veida brīdinājuma zīmēm. Statistiķi aprēķinājuši, ka 30 proc. katastrofu notiek automobilim uzdrāžoties vilcienam. Tā vienā pašā Ontario provincē pagājušo vasaru 100 dienu laikā 42 nogalināti un 25 ievainoti. 1951. g. katrs piektais nelaimes gadījums noticis dzelzceļa krustojumā, t. i. tādās vietās, kur, tuvojoties vilcienam, braucējus brīdina elektriskais zvans, signālizācijas ugunis vai barjēras. Vilcienu vadītāji atzinuši, ka viņiem no situācijas grūti izbēgt. Ernīs Montgomerijs, kas jau 41 gadu ir par lokomotīves vadītāju, izteicies: „Lokomotīve nav tas, kas auto. Vilcienu nevar izstūrēt no tās ceļa. Tāpat vilcienu nevar nobremzēt tik strauji kā auto. Kas tad nu atliek? — Vienīgi lūgt vēl Dievu!"

Lai ierīkotu visos dzelzceļa krustojumos automatiskos signālus, prasītu lielas naudas summas, un pašlaik visas Kanadas mērogā nav iespējams visos krustojumos tos ierīkot. Aplēsts, ka tas varētu izmaksāt ap 8 milj. dolaru. Lietpratēji saka, ka iespējams ierīkot pie pārbrauktuvēm arī cita veida brīdinājuma signālus par lētāku naudu, bet tie vairs negarantētu tādu drošību. Kanadas dzelzceļa sabiedrības paskaidro, ka viņu rīcībā ir pārāk maz līdzekļu, lai šos projektus īstenotu, un ja pie šī pasākuma nepieliks roku pati kanadiešu sabiedrība, tad projekti paliks tikai „projekti". Beidzamajā laikā auto katastrofu skaits stipri audzis. Proporcionāli iedzīvotāju skaitam, Kanadā auto sadursmēs vairāk dabū galu kā Amerikā. Katastrofas parasti notiek, krustojot pārbrauktuves ar 20 - 25 jūdžu stundas ātrumu. Daudzi ieteic pie pārbrauktuvēm mainīt uzrakstus un vārdu „slow" aizstāt ar „stop".

Ego.

ZIEDOJUMI

LNAK Palīdzības Nozarei laikā no š. g. 1. — 30. novembrim iesūtīti sekojoši ziedojumi:

1. Palīdzības darbam: P. Zaretoks, Toronto $10.00; M. Vētra, Volfvillē $5.00; B. Jēkabsons, Toronto $2.00; V. Kovaļevskis, Longlac $4.00; Londonas tautieši: Dreimaņi, Grīni, Strauti un J. Grāvītis katrs par $1.00; E. Bite, A. Jurkāns, Ventenbergs, Dīriķis un R. Štengels katrs pa $0.50; kopā $27.50.

2. Immigrācijai: Londonas tautieši: J. Grāvītis un E. Ūdris pa $1.00; L. Sops $0.25; kopā $2.25.

3. Invalidu Namam: Toronto tautieši — V. Ozols, J. Cvībelis un J. Bolmanis katrs par $5.00, kopā $15.

4. Grūtdieņiem Eiropā: A. Hovels $15.00; J. Cvībelis $5.00; J. Bolmanis $5.00; B. Briediņš $7.50; visi no Toronto. Matavas tautieši: J. Ligers, K. Konstapels un J. M. katrs $2.00; Londonas tautieši — Brikmanis, J. Grāvītis un D. Celms un V. Jurjāns katrs pa $2.00; Dreimaņi $1.50 un A. Bumeisters $1.50. Pa $1.00 katrs ziedojuši sekojoši tautieši — Grīni, V. Kalniņš, V. Ritums, A. Āboliņš, A. Rāviņš, J. Sops, Štengels, V. Lukševics, G. Laipnieks, V. Stirājs, A. Ūdris, E. Bite, E. Lestiņš, E. Trauliņš, A. Banga, I. Rapa, V. Vakulis, O. Radziņš, Kalniņš, K. Senkēvičs, Ch. R., O. Ebelis, Agris Banga, V. Deņisovs, A. Amans, J. Strauts, E. Ūdris, Grīnbergs, A. Atars, O. Lesiņš, G. Ūdris, P. Ivansons, Z. Putenkēvičs, H. Rapa, R. Epneris, pa $0.50 katrs — L. Sops, E. Upītis, A. Jurkāns, M. Miniats, Rāviņa un J. Jumars; $1.00 Stengels. Kopā $87.50.

Kopsummā ienācis $132.25.

Visiem ziedotājiem Palīdzības Nozare izsaka sirsnīgu paldies.

ZIEDOJUMI APSVEIKUMA VIETĀ

Sekojot māc. A. Lūša aicinājumam, atsakoties no Ziemassvētku un Jaungada apsveikumiem, grūtdieņu aprūpei vēl ziedojuši:

M. Bruzis $2.00; M. J. Krūmiņš ar ģimeni $5.00 A. Avots ar ģimeni $5.00; J. Liepiņš ar kundzi $5.00; A. Dzērvīte $1.00; O. A. Bambergi, Perth $2.00; U. Maksiņš $3.00; A. Ātrēns $2.00; V. Zembers $2.00; A. Brīvmanis $2.00.

A. Kvēps ar ģim. — $5.—; A. Mangulis — $2.—; A. R. Toronto — $2.—; E. G. ar ģim. Toronto — $20.—, V. Kaļiņš ar ģim. — $2.—; H. Stefanijs — $2.—, S. Apsīte (Veronwillē) — $3.—; M. Čulītis ar ģim. — $5.—, E. Beitiņš ar ģim. — $2.—; I. Bolmanis ar ģim. — $2.—, V. Skudra ar ģim. — $2.—; A. Daugavietis ar ģim. — $2.—, I. Ešmits ar ģim. — $3.—; A. Tūters ar ģim. — 5.—; V. Plampe ar ģim. — $2.50; E. Groskopfs ar ģim. $5.—; M. Vašulis ar ģim. $3.—; R. Kiesners ar ģim $3.—; I. Eglītis (Grand Rapids, USA) — $2.10.

Latvijas amata meistara
J. KREIĻA
FOTO DARBNĪCA
izdara uzņēmumus iepriekš pieteiktus pa tālruni
PIEŅEM REMONTĀ FOTO APARĀTUS
FILMAS ATTĪSTA UN KOPĒ
445 PAPE Ave, TORONTO.
TEL. GE 0756

ZIEMASSVĒTKI LATVIEŠU PAGASTĀ KANADĀ

CIEMOS PIE LATVIEŠU FARMEŖIEM

Pirmie latviešu zemes arāji Kanadā Ziemassvētku sanāksmē: viņu vidū viesi no Toronto: māc. A. Lūsis, B. Senkēviča, P. Geistauts un M. Tūtere. J. Kreiļa uzņ.

Šis vakars atgādināja Ziemassvētkus dzimtenē. Putenis, kas bija plosījies dienā, vakaram nākot, norima, un mēness gaismā lauki iemirdzējās kā spoža sidraba sakta. Sprēgāja sals, un tā vien likās, ka atnāks vecais, labais dzimtenes lauskis un kā bērnībā ar savu ledus cirvīti piedauzīs pie Kamillas biedrības nama pakšķa, lai sveicinātu latviešu lauksaimniekus, kas no Orillas apkārtnes sabraukuši, svinēja savus pirmos kopīgos Ziemassvētkus.

Silti sakurinātā, nelielā telpā viens pēc otra ieradās šie vīri — latviešu trimdinieki, kas pagriezuši muguru pilsētai, lai sūrā un grūtā darbā svešumā veidotu latviešu sētu, paliekot uzticīgi mātei zemei, kas svētījusi daudzas latviešu paaudzes. Drosmi un uzņēmību pauda viņu nopietnās, vējā un saulē rūdītās sejas, spēks un paļāvība dusēja viņu sastrādātās cietās delnās, un viņu rimtajā valodā bija saklausāma ticība un paļāvību nākotnei. Un, raugoties viņu bērnos, kuru latviešu valoda skan skaidri un nesakroploti, likās, ka veltas ir asimilācijas bažas, un ka lauku sēta tomēr laikam būs tā vieta, kas visilgāk saglabās latviešu garu un dvēseli.

Tā viens pēc otra nāk šie pirmie latviešu līdumnieki svešumā. Tur ir veterinārārsts Jānis Vanags, kas tagad no Goltas pārcēlies „tuvāk citiem", un ar pats savu zemi. Tur ir agronoms Alfrēds Apse, kam pieder jau divas saimniecības, un kuram jo čakli palīdz viņa kundze — zobārste un divi meitene . . . Zemei sirdi atdevis kādreizējais Valmieras tirgotājs Nikolajs Feodorovs, tai uzticīgi palikuši brāļi Bērziņi, agronoms N. Boriss, agr. B. Lūsis, un citi, skaitā gandrīz divdesmit latviešu lauksaimnieki, kas savu jauno dzīvi sākuši Grand Velijas (Grand Valley) apkārtnē. Daļa no tiem nebija varējusi ierasties. Citu bija aizkavējis putenis, citam vēl trūkst Kanadas zirga — automašīnas. Bet visu dalībnieku pulciņš bija jo prāvs, un kā mazajiem, tā lielajiem tas sagādāja īstu, neviltotu prieku . . .

Kad zaļās eglītes zaros iemirdzējās svecītes, atskan dziesma „Klusa nakts, svēta nakts" . . . Dziļā nopietnībā atmirdz klausītāju sejas, kad no Toronto atbraukušais mācītājs A. Lūsis runā par Ziemassvētkiem dzimtenē, par Dieva brīnišķīgajiem ceļiem un mums neatminamo nolikumu.

„Tad, kad dzīvojām starp drupām un paši bijām kā drupas," saka mācītājs, „ mēs nevarējām sapnī iedomāties, ka pēc dažiem gadiem svešumā mums atkal būs pašiem sava sēta un savs pavards, ka dzīve būs gājusi uz priekšu un uz augšu. Bet Dievs mūs ir mīlējis. Pasaulē ir daudz posta un ciešanu. Tomēr svētā nakts mums dod ticību, ka Dieva labā roka izlīdzinās, ko viņa kreisā roka ir darījusi" . . .

Vēl izskan dažas svētku dziesmas, un tad ierodas Ziemassvētku vecītis (F. Sterns), šoreiz gan bez bārdas un kažoka. Bet — viņš skaisti deklamē patriotiskas dzejas un iekaro bērnu sirdis, un tie uzticībā un paļāvībā kāpj uz skatuves dēļiem, lai droši un nekļūdīgi skaitītu vecāku iemācītās dziesmiņas.

No Toronto ir ieradušies arī mākslinieki. Tik sirsnīgus aplausus, kādi šai vakarā pāršalca telpu, laikam ilgi nebija dzirdējuši pat ļoti cienītie un vienmēr atsaucīgi gaidītie torontieši — baritons Pēteris Geistauts un pianiste Marta Tūtere. Iejutušies vienkāršajā sirsnīgajā vidē, viņi arī neskopojās ar „piedevām".

Tad rosīgās saimnieces klāj azaida galdu, kurā netrūkst nekā no lauku sētas labumiem. Skan dziesmas. Skan runas un apsveikumi. Rakstniece Biruta Senkeviča runā par eglīti, izturības simbolu, pie kuras stāvot, mēs mācāmies saticību un saderību, kas, iemirdzoties svētku rotā, aicina mūs gaismai un mīlestībai.

Agronomu kopas priekšnieks V. Uiska novēl arāju saimei ar sīkstu un nosvērtu rīcību tāpat kā dzimtenē likt pamatus savai jaunajai dzīvei, saglabājot latviešu zemnieka garu un tradicijas. Viesiem pateicas agr. A. Apse. „Ejiet un sakiet, ka lielu mantu mēs vēl neviens neesam ieguvuši, jo mēs pēc tās necenšamies. Bet dzīvot uz laukiem var labi. Un mēs dzīvojam mierā un saderībā, jo mums te ir tikai viena partija — latviešu partija."

Tā ātri paiet stunda pēc stundas, un pilsētniekiem laiks posties mājup. Bet tie aizbrauc apziņā, ka pamati „latviešu pagastam" ir likti, un ka šis vakars nebūs pēdējais latviešu arāju saimē.

A.

Pēteris Ķikauka

Toronto vai Toronta?

Latviešu valoda, kas uzglabājusi vēl diezgan daudz no indoeiropiešu pirmvalodas formu bagātības, loka visus substantīvus, tiklab sugas kā īpašvārdus. Gan tiesa, beidzamajā laikā daži sākuši rakstīt: „Zaķis jaunkundze", profesoram Fricis Gulbis kungam" un tml., bet tā jau nav nekāda priekšzīmīga valoda. Nelocīti paliek tikai tādi īpašvārdi, kas ņemti no citām valodām un beidzas ar skaņu -u, -i, -o, jo šiem vārdiem grūti pielāgot latvisku galotni, piem., „Pirmā Žirodū luga", „Kapri sala", „Verdi opera", „Paganini testaments"; tāpat vārdi (vairumā franču) ar -o: Bordo, Didro, Klemanso, Mirabo, Ruso; Komo ezers, Po upe u. c.

Tomēr latviešu valodai ir tieksme arī no šīs kategorijas vārdiem dažas grupas iekļaut lokāmā šķirā. Tādi ir personu vārdi: Gandijs, un, līdzās Musolini, ir dzirdēts un lasīts arī Musolinijs. Bet it īpaši tas sakāms par pilsētu vārdiem. Itāliešu „Milano" mums jau ir „Milāna", arī amerikāņu „Chicago" kļuvusi Čikāga. Un tāpēc, ja jau klausāmies „Milānas operu", tad ar to pašu tiesību varētum klausīties arī „Torontas operu, ja tāda būtu.

Nelokāmā forma „Toronto" dažkārt rada neskaidrību. Tā, lasot virsrakstu „Toronto skautu sanāksme", nevar saprast, vai tas nozīmē Torontas skautu sanāksmi (kas varētu notikt arī ārpus Torontas) vai skautu sanāksmi, kas notiek Torontā.

Un kādi tad varētu būt iebildumi pret lokāmo Torontas vārdu, kas skan latviskāk un valodā ienes lielāku skaidrību un precizitāti? Vai kādi praktiski apsvērumi? Varbūt dažiem šķitīs, ka ir neērti lietot divējādu šā vārda formu: vienu („Toronta"), kas domāta pašiem tautiešiem, un otru („Toronto"), kas oficiāli lietojama darīšanās ar Kanadas iestādēm. Varam iedomāties kādu aizmāršīgu tautieti, kas uz apdrošinātas pakas vai vēstules uzrakstījis „Toronta". Pasta ierēdnis, sevišķi, ja viņš ir formālists, varētu „piesieties" un sūtījumu nepieņemt, aizrādot, ka tādas pilsētas Kanadā nav. Bet tas ir drīzāk izdomāts nekā no dzīves ņemts piemērs. Un ja kas tamlīdzīgs kādreiz arī gadītos, vai tāpēc atteikties no savas valodas tradicijām? Mēs taču arī Latvijā uz vēstulēm rakstījām „Paris", Berlin", „Warszawa", bet savā pašu valodā runājām un rakstījām „Parīze, „Berlīne", „Varšava". Un kāpēc to pašu principu neattiecināt arī uz Torontu?

Lai dzīvo Toronta!

Katoļu studentu reprezentācijas vakars

Vienā no daudzajām Varrena hoteļa zālēm, Indiānāpolē (Ind.), 29. novembrī latviešu katoļu studentu apvienības „Dzintars" Indiānāpoles nodaļa, ko vada paši jaunie studenti, rīkoja savu pirmo reprezentācijas vakaru plašākai publikai.

Sarīkojumu ievadīja Batlera universitātes ķīmijas studenta Jāzepa Motivāna īss, bet patīkami kodolīgs pārskats par LKSA „Dzintars" organizāciju — tās rašanos, mērķiem un panākumiem. Savā runā J. Motivāns uzsvēra, ka LKSA „Dzintars" pašlaik ir lielākā un plašākā latviešu katoļu organizācija trimdā — kā biedru skaita, tā izplatības ziņā, jo „Dzintara" nodaļas atrodas ne tikai ASV, Kanadā un Vācijā, bet darbojas arī Anglijā, Zviedrijā un pat tālajā Austrālijā. Liels un panākumiem bagāts ir arī apvienības veiktais darbs, kaut arī tas bieži vien noritējis klusībā un nav daudzināts laikrakstu un žurnālu slejās.

Tālāk par amerikāņu izglītības sistēmu referēja Batlera universitātes medicīnas studente Ingrida Dapkus. Referāts — šķiet, tulkojums no kāda publicējuma angļu valodā — gan ievilkās pārāk ilgi. Bez tam — nebūtu par ļaunu manuskriptu tulkojot, to arī latviskot, t. i., izteikt to tīrā un gramatiski pareizā latviešu valodā, kas šoreiz gan nebija darīts. Traucēja arī daudzās loģikas kļūdas un pārsacīšanās.

Sekojošā mūzikālajā daļā piedalījās Indiānāpoles „The Latvian trio" — Viktors Ziedonis (vijole), Dzidris Treimanis (čello) un Valdemārs Meļķis (klavieres), atskaņojot J. Šūberta „Ave Maria", J. Mediņa „Dainu Nr. 6" un L. van Bēthovena „Alegro con brio". Neraugoties uz gaužām noskaņojušos pianino, mākslinieku trio sniedza tiešām augstas klases priekšnesumus, izpelnoties jūsmīgus mūzikas mīļotāju aplausus, kā rezultātā sniedza vēl piedevas.

Pēc tam vakaru pāris stundas vēl turpināja saviesīgā sadzīve — dejas.

Klausītāju rindās redzējām gandrīz vienīgi studējošo un skolu jaunatni, pie kam bez pašu māju jaunatnes, indiānapoliešiem, un apkārtējo mācības iestāžu, piem., Purdue universitātes Lafajetē (Ind.) audzēkņiem bija vairāki mērojuši garo ceļa gabalu pat no kaimiņu valstīm. Jautājums gan paliek — vai pieminētais vakars šīs ceļa grūtības arī attaisnoja, un — kā jāsaka, šoreiz būs jāsaka, ka — nē!

Gundārs Grīslītis

LU STUDENTU VIENĪBU SAVIENĪBA

ATMIŅU VIRKNE SAKARĀ AR VIENĪBU S-BAS ATJAUNOŠANU

Tas bija pirms apmēram piecpadsmit gadiem, kad Latvijas Universitātē dibinājās Vienību Savienība. Varbūt nebūtu pareizi sacīt — dibinājās, jo tad būtu jāsecina, ka bija radusies jauna organizācija. Nē, tā nebija jauna, bet tikai veselas virknes latvju studentu organizāciju ciešāks saliedējums. Dažas no tām jau bija dibinājušās pirms Latvijas tapšanas, piem., — Austrums 19. g. s. beigās, kamēr vairums bija izaugušas Latvijas laikā. Jau agrākos gados tās bija sadarbojušās L.U. studentu sabiedriskā dzīvē, kur tās pazina kā Nacionālās studentu biedrības, Vienotnes, Novadniecības u. c. idejiski radniecīgas organizācijas.

Nodibinoties L. U. Studentu Vienību Savienībai, tanī tad ietilpa šādas vienības: Austrums, Ziemelis, Atauga, Ziemeļniece, Kāvi, Līdums, Latviete, Ausma, Ritums un Dzimtene.

Biju jauns students tai laikā, kad tapa Vienību Savienība, taču atceros tās spriegās apspriedes, kurās saskaņoja šo organizāciju centienus, tradicijas, reglamentus, terminoloģiju, lai ietu saskanīgu ceļu. Tā kā Vienību Savienība izauga no kopējas domas, ka ir nepieciešama vienotība latviešu studentu audzināšanā latviskā garā, tad pats no sevis arī radās jauno organizāciju apzīmējums: vienības. Par audzināšanu latviskā garā vienojās ātri, un arī iekšējās dzīves latviskie termini nesagādāja grūtību, jo gandrīz visas vienības jau agrāk lietoja latviskus apzīmējumus kā savos nosaukumos, tā iekšējā dzīvē. Kaut arī vairums vienībnieku nebija atturībnieki, taču vienojās kopīgos sarīkojumos alkoholiskus dzērienus nelietot, un, cik atceros, vienības tos nepieļāva arī savās telpās un savos atsevišķos sarīkojumos. Kaut arī nebija „uzmundrinošo" dzērienu, sarīkojumos jautrības netrūka, un it īpaši dzīvā atmiņā man palikušas spriegās Mārtiņu ķekatas.

Viens no Vienību Savienības mērķiem bija veidot latviskas studentu tradicijas un audzināt jaunos studentus Latvijai. 1939. gadā izdeva latviešu dziesmu krājumu „Lokaitiesi, mežu gali" ar 175 dziesmām un to notīm, kur bija izvētītas visas nelatviskās, patapinātās dziesmas. Ar kaŗa ministra J. Baloža gādību vienībnieki uzsāka savu jauniešu un saviešu ierindas apmācību, tā papildinot fizisko audzināšanu. Vienību uzskatus uz āru pauda laikraksts „Students", ko studentu vienības izdeva jau pirms V. S. dibināšanas.

Katru akadēmisko gadu V. S. noslēdza ar Darba svētkiem: kādu kopīgu darbu sabiedrības labā ar idejisku ierosinājumu un katru reizi citā Latvijas stūrī. Šie Darba svētki sākās 1925. g., veidojoties studentu vienotnēm, un līdz V. S. dibināšanai jau tika uzstādītas pirmās tūrisma vitrīnas un zīmes Latvijā, skolām dāvināti mācības līdzekļi ar aicinājumu atcerēties savu skolu vēl pirms Draudzīgā aicinājuma, Brīvdabas mūzejā pārcelta kāda Kursas klētiņa kā mudinājums sabiedrībai nākt talkā veidot Brīvdabas mūzeju u. c.

Vienību Savienības pirmie Darba svētki bija laukakmeņu novākšana Ainažu apkārtnes tīrumos un akmens cēlēju — „Talcinieku" dāvāšana ainažniekiem kā ierosinājums pārvērst piejūras līdzenuma akmenainās ganības auglīgos tīrumos.

Ar laiku vienību skaits pieauga, un kā vienu no jaunākajām atceros „Avotu" (agrāko Veroniju"). Taču iesākto vienību veidošanos pārtrauca boļševiku iebrukums un tai sekojošie okupācijas gadi. Vienībnieki tomēr turējās kopā, dažas vienības bija sadalījušās mazās grupās un ar sakarniekiem uzturēja savstarpēju kontaktu. Atmiņā nāk kāda šo sakarnieku sanāksme 18. novembra vakarā . . .

Okupācijas un kaŗa gadi aizrāvuši daudz vienībnieku aizsaulē un vergu nometnēs, daudz kritušu cīņās pret boļševikiem. Trimdā ir vairāki simti vienībnieku, un L.U. vienību saimei Pinebergas Baltijas Universitātē pievienojās jauna — vienība „Auseklis".

Vairākas vienības ir apzinājušas visus savus trimdā esošos saviešus un vecdraugus, klusībā ir noritējušas vairākas sanāksmes, izdoti rakstu krājumi un „Auseklis" jau vairākus gadus izdod žurnālu „Tilti" (nesajaukt ar „Tiltu"!). Viens no galveniem savstarpējās sazināšanās uzdevumiem ir bijis apzināt tos draugu un viņu ģimenes, kam trimdā grūti klājas, un palīdzēt viņiem, īpaši bijušiem kaŗavīriem. Taču vienībnieki nav apmierinājušies tikai ar veco draudzības saišu uzturēšanu. — Jauno studentu un vispāri jaunatnes audzināšana latviskā garā trimdā ir vēl svarīgāks uzdevums, varbūt, pat svarīgāks, nekā tas bija Latvijā — latviskā vidē. Tāpat arī nesavtīga kalpošana visas latvju saimes vienībai ir viens no vienībnieku galveniem centieniem. Tādēļ trimdas saimē vienībnieki darbojas līdz aktīvi — gan kā Latvijas diplomātiskie pārstāvji, gan kā sabiedriski darbinieki un jaunatnes audzinātāji.

Toronto jau pagājušā gadā sāka pulcēties turienes un apkārtnes vienībnieki. Tā paša gada 5. martā Zviedrijā nodibinājās turienes vienībnieku apvienība. Tagad nodibinājusies arī Vienību Savienības Toronto kopa, ar mag. iur. A. Brīviņu kā vecāko. Šīs kopas pirmais sarīkojums ar ievestiem viesiem — Ziemassvētku eglīte — 4. janvāra vakarā Sv. Andreja baznīcas telpās.

Līdz ar šo atmiņu virkni sūtu Londonas vienībnieku sirsnīgus sveicienus torontiešiem: novēlam viņiem kā pašiem darboties, tā arī audzināt latviešu jauno audzi latviskās vienības garā!

Prof. A. Dreimanis,
Londonā, Ont.

LATVIEŠU ĀRSTS CĪŅA PAR SAVĀM TIESĪBĀM

Dr.med. R. ŠULTMANIS LICENCĒTS ĀRSTS KANADĀ

Ikviena augstākās izglītības profesija ir saistīta ar savu tiesību neatzīšanu citās zemēs. Ir grūti saprast, kādēļ tas tā ir, jo universitātes pa lielākai daļai ir starptautiski atzītas, kādēļ tāpat būtu jāatzīst to izdotie diplomi. Tas, diemžēl, tā nav, un liekas, ka pareizākais izskaidrojums tam tas pats „maizes naids".

Ja dažādiem techniskajiem arodniekiem ir iespējams strādāt savās profesijās, kaut arī viņu diplomi netiek atzīti, tad tā kārtā ir iespējams strādāt un dabūt biezāku maizes riecienu, tad ārstiem tas viss ir savienots ar ļoti lielām, dažos gadījumos pat nepārvaramām grūtībām. Tādēļ arī Kanadā ir tikai mazs skaits latviešu ārstu, kuriem tiesības brīvi strādāt savā arodā. Ir vērts izsekot kāda latviešu ārsta mācību un darba gaitām, lai būtu gan pārskats par to lielo darbu, kas jāveic tikai tādēļ, lai šeit atzītu jau iegūtu diplomu, kas jau pirms pārim nopelnīts. Tādēļ arī pašreiz Kanadā ir tikai 3 latviešu ārsti, kuriem ir izdevies iegūt prakses tiesības.

1951. g. 5. oktobrī Montreālā licencētais latviešu ārsts Richards Šultmanis dzimis 1921. g. Jelgavā, apmeklējis I. pilsētas ģimnāziju, un pēc tās absolvēšanas 1940. g. iestājies Latvijas universitātes mediciniskā fakultātē. Studijas ritējušas bez pārtraukuma līdz 1944. g. pavasarim, un to teorētiskā daļa jau tuvojusies noslēgumam. Pēdējā laikā viņš jau strādājis I. pilsētas slimnīcas nervu ķirurģijas klinikā Dr. K. Dolieša vadībā. Tad seko iestāšanās latviešu leģiona slimnīcā Rīgā, kur strādā ķirurģiskos darbus pie prof. Alkšņa. Šeit jaunais ārsts nostrādā līdz pat Rīgas krišanas dienai un tikai 24 stundas pirms tās evakuējas kopā ar slimnīcu uz Vāciju. Pēc kaŗa beigām Dr. R. Šultmanis uzsāk darbu Lībekas latviešu slimnīcā un paralēli atjauno studijas Hamburgas universitātē, ko beidz 1946. gadā ar ārsta gradu. Tālāk seko darbs Sark. Krusta bērnu slimnīcā, kurā laikā R. Šultmanis beidz vēl Hamburgas tropisko slimību institūtu un raksta doktoranda darbu par tematu: Grūti ārstējamais rachīts. Dr. med. gradu iegūst Ķīles Chr. Albrechta universitātē. Tālāk Vācijā viņš strādā izceļošanas nometnē Blankenzē par galvenā ārsta asistentu.

1951. g. R. Šultmanis nonāk Kanadā, un te nu izrādās, ka doktordiplomi, lielā pieredze un plašās zināšanas neko daudz nenozīmē. Sākas parastie sanitāru darbi slimnīcā un tikai pateicoties labajām rekomendācijām un lielajai uzņēmībai, kā arī labām angļu valodas zināšanām, viņš pēc diezgan īsa laika var sākt strādāt t. s. internšipa gadu, pēc kura nostrādāšanas var likt pārbaudījumus pie Medical Council of Canada ārsta licences iegūšanai Kanadā. Sagatavojot pārbaudījumus, parallēli arī jāstrādā, pie kam atalgojums ir tikai 50 dolaru mēnesī. Tā tas ilgst veselu gadu, dzīvojot vislielākā taupībā, vienkāršībā, strādājot no agra rīta līdz vēlam vakaram. Kad gads pagājis, R. Šultmanis piesakās pārbaudījumiem un š. g. oktobrī tos arī iztur un dabū ārsta tiesības. Raksturīgi atzīmēt, ka pārbaudījumos no 90 kandidātiem tos izturējuši tikai 55. Šādi pārbaudījumi nav tikai jaunajiem immigrantiem — ārstiem, bet arī ikvienam Kanadas augstskolu beigušam ārstam. Kopā ar R. Šultmani ārsta tiesības ieguvis vēl otrs latviešu ārsts Dr.

Dr. med. R. Šulmanis

Rudis, kas tagad savu praksi uzsāks Otavā.

Ar ārsta licences iegūšanu jaunajiem ārstiem nebūt nav vēl visi šķēršļi pārvarēti, sevišķi tas sakāms par Kvebekas provinci. Šīs provinces noteikumi prasa, lai katrs ārsts, kurš uzsāk praksi, būtu Kanadas pavalstnieks. Tādēļ arī R. Šultmanim, ja viņš grib palikt uz dzīvi Montreālā, ir jāstrādā tikai slimnīcās. Slimnīcu darbs ir bezgala maz atalgots, un tā pēc lielajām pūlēm un darba pašreizējais ieguvums nav liels tieši materiālā ziņā.

Tā nu redzam, ka ārsta licenci ieguvušie latvieši patiesi ir paveikuši lielu darbu, kas, ja nu arī ne tūdaļ, vēlāk tomēr atmaksāsies. Apsveicama un apbrīnošanas cienīga ir šo tautiešu lielā enerģija savu mērķu sasniegšanā. Tas viss tikai lieku reizi rāda, ka daudz kas ir sasniedzams, ja tikai ir laba griba un apņemšanās. Jaunie ārsti būs par lielu svētību mūsu pašu tautiešiem, jo katrs savas likstas un ciešanas vislabāk var pateikt mātes valodā. Vēl jāpiezīmē, ka Dr. med. R. Šultmaņa kundze arī ir ārste, un arī viņa gatavojas tām pašām grūtajām gaitām savu tiesību atzīšanā. Brālis studē McGill universitātē zobārstniecību, un tā ar laiku būs vesela ģimene, kuŗu darbs tiks veltīts citu cilvēku ciešanu remdēšanai.

O. Kr.

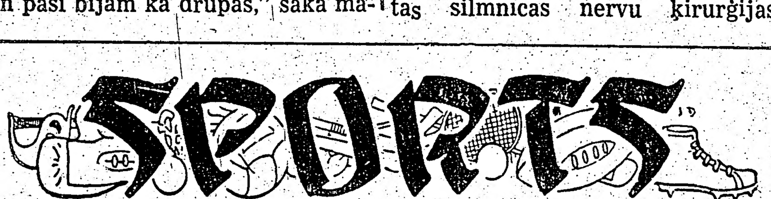

SPORTA KALENDĀRS

11. janvārī TLSK rīko internu galda tenisa turnīru Sv. Andreja baznīcas pagraba telpās.

13. janvārī, plkst. 19 Ziona vingrotavā Hamiltonas basketbola līgā sacentīsies Sparta ar Zionu.

17. janvārī, plkst. 19, Westdales vingrotavā Hamiltonas basketbola līgas spēlē Sparta — Grimbsby.

18. janvārī, plkst. 18. Sv. Andreja baznīcas 1. stāva telpās TLSK rīko eksternu galda tenisa turnīru.

24. janvārī, plkst. 20, Hamiltonas basketbola līgas spēle. Sparta — YMCA notiks Westdales vingrotavā.

KLUBS UZVAR DRAUDZĪBAS KAUSĀ

Draudzības kausa izcīņā galda tenisā starp Latviešu Y klubu un TLSK izlasēm reti spraigā sacensībā ar 9:8 uzvarēja TLSK. Abas vienības sacensībai deva savus labākos spēkus. Kluba vienībā spēlēja: Liepiņš, Paukšēns, Teteris un Kūlītis, bet YMCA's — Eglīte, Kuga, Cīrulis un Ingelevičs.

Labāks panākumus guva Liepiņš, kas uzvarēja visus savus pretiniekus.

Pēc sacensībām Latviešu Y kluba sporta nozares vad. pasniedza uzvarētājiem ceļojošo kausu, ar skaisto nosaukumu — Draudzības kauss.

LATVIEŠU PANĀKUMI

Toronto meistarībā vienībām līdz šim lieliskus panākumus guvuši latvieši — sevišķi kluba spēlētāji.

Major (augstākā) līgas turnīra priekšgalā atrodas TLSK ar 4 iegūtiem punktiem un 34:8 setu stāvokli. Otrā latviešu vienība Latv. Y klubs atrodas priekšpēdējā vietā bez uzvarām un 12:30 setu stāvokli.

Pēdējā spēlē sacentās abas latviešu vienības savā starpā. TLSK vienība guva pārliecinošu 18:3 uzvaru. Uzvarētājos spēlēja Liepiņš, Paukšēns un Teteris.

Spēlētāju klasifikācijā pirmā vietā atrodas latvieši Liepiņš un Paukšēns ar 11:1 un Eglīte 5. vietā ar 7:5.

Senjoru līgā pirmā vietā atrodas TLSK II vienība ar 4 punktiem un 23:19 setu uzvaru.

Trešā vietā Latviešu Y klubs ar 2 punktiem un 22:20 setu stāvokli, bet sestā — TLSK II vienība ar 2 punktiem un 20:22 setu stāvokli.

Pēdējo spēļu rezultāti: TLSK I vienība Latv. Y klubs 12:9. TLSK II vienība Rurskies 11:10 un TLSK II vienība Camilla Hatcheop 12:9.

Klasifikācijas turnīrā 2. — 6. vietai Zaķis (TLSK) un Cīrulis (Latv. Y klubs) 9:3, bet 7. vietā Skujiņš 8:4.

ANGLIJAS MEISTARSACĪKSTES GALDA TENISĀ

Anglijas latviešu meistarsacīkstes galda tenisā notika 13. un 14. decembrī Koventrijā. Lai gan dalībnieku skaits bija mazāks kā iepriekšējā gadā, tomēr kvalitātes un spēļu spraigumu ziņā tās līdzinājās iepriekšējo gadu līmenim. Vīriešu A klasē meistara godu izcīnīja Freibergs (Konventrijas sp. kl.). Tālākās vietās ierindojās Graudiņš (LLSK), Bērziņš (KSK), Riekstiņš (KSK).

„B" klasē uzvarēja Lazdiņš Londonas DVF), otrais Lūsis (Leikasteras Banga), trešais Krastiņš (KSK).

Sieviešu klasē meistartituli izcīnīja Valkere (Leikasteras Banga), atstājot otrā vietā Mežciemu (Birminghamas DVF).

Jauktā dubultspēlē uzvarēja Valkere—Bērziņa. Otrie palika Mežciema — Freiberga.

Vīriešu dubultspēlē finālā Freibergs — Bērziņš uzvarēja Riekstiņu — Veinbergu.

BASKETBOLA LAUKUMOS

Metropolitan līgas basketbola meistarības turpinājumā abas TLSK vienības piedzīvoja zaudējumus.

„A" grupā TLSK (tren. Kadiķis) vienība zaudēja Raiersona institūtam 33:35 (11:37).

„B" grupā TLSK (tren. Kazaks) piedzīvoja 34:49 (15:21) zaudējumu pret Raiersona institūtu. TLSK (tren. Kazaks) vienībai šis ir trešais zaudējums un tā atrodas trešā vietā turnīrā.

Četras labākos panākumus guvušās vienības, turnīram beidzoties, iegūs tiesības spēlēt par līgas meistara godu atsevišķā turnīrā.

Londonas (Anglija) pilsētas meistarībā LLSK zaudēja angļu klubam Eastbury 22:36.

US Marine arī pieveica LLSK 41:33. Londonas DVF tai pašā meistrībā pārspēja US Navy grūtā spēlē.

UZ DIENVIDVĀCIJU

Londonas DVF basketbolisti, kas pēdējās spēlēs rādījuši krietnu spriegumu, Lieldienās dosies turnejā uz Dienvidvāciju. Spēles paredzētas Manheimā, Ludvigsburgā un Kaiserslauternā.

Bez tam paredzētas sacensības ar latviešu sardžu rotu vienībām un amerikāņu armijas izlasēm.

Nodibināta Latviešu Teātŗa Draugu Biedrība

LATVIEŠIEM ŅUJORKĀ IEKĀRTOTAS SABIEDRISKĀS TELPAS

Baltijas Brīvības Komiteju jaunajās sabiedriskajās telpās Ņujorkā sanāca Latviešu teātŗa draugu biedrības dibināšanas sapulce, lai reālizētu sen iecerēto projektu. Sapulci vadīja ALAs Kultūras biroja vadītājs E. Freivalds, protokolēja Anna Zālīte. Biedrības mērķis ir teātŗa mākslas saglabāšana svešumā, atbalstot pasākumus, lai teātŗa māksla būtu pieejama lielākam latviešu skaitam Amerikā. Biedrības uzdevums ir sagādāt līdzekļus latviešu teātŗa pastāvēšanai un tālākai izveidošanai Amerikā, sevišķu vērību piešķiŗot ceļojošā ansambļa atbalstam, lai tas regulāri varētu apmeklēt latviešu kolonijas Amerikā.

Biedrībai ir pilntiesīgi biedri, mūža biedri, goda biedri un biedri-veicinātāji, Par mūža biedri var kļūt jebkuŗš pilntiesīgs biedrs, kas samaksājis vienreizīgi 15 kārtīgu biedru naudu. Par goda biedru var uzņemt personas, kuŗām lieli nopelni biedrības vai latviešu tautas labā. Par biedru-veicinātāju kļūst katra persona, kas iegādājas biedrības sarīkojumu abonementu.

Valdes locekļus ievēl pilna biedru sapulce uz 3 gadiem. Ikgadus viena trešdaļa valdes izstājas. Izstājušos var ievēlēt no jauna. Viens no valdes locekļiem ir ALAs Kultūras biroja pārstāvis. Biedrības sēdeklis ir Ņujorka, bet tai var būt nodaļas un pārstāvji visā Amerikā.

Valdē ievēlēja: A. Krēsliņu, J. Zalcmani, V. Štālu, G. Stengreviču, J. Turķi, Annu Zālīti, A. Ozoliņu, D. Maļinovski, Vl. Tumanovski un G. Šmitu. Vienu locekli dos ALAs Kultūras birojs. Revīzijas komisijā ievēlēja: A. Grantskalnu, A. Bērziņu un J. Dikmani.

Sapulce notika jaunajās Baltijas Brīvības Komiteju sabiedriskajās telpās, 131 E. 70 St., Manhattanā, Brīvās Eiropas Komiteja tās nodevusi latviešu, lietuviešu un igauņu rīcībā mazākām sanāksmēm. Šādu telpu trūkums bija asi izjūtams it sevišķi latviešiem, jo igauņiem ir savs nams un lietuviešiem ir savas organizācijas ar savām telpām. Telpas ir ļoti piemērotas šādām vajadzībām, un tās spēj uzņemt ap 100 apmeklētāju.

Aicinājums Kanadas latv. mācītājiem un draudzēm

Mācītāju un draudžu priekšnieku sanāksme 25. un 26. okt. ierosināja izdarīt Latv. archibīskapa izdodamā bērnu žurnāla Bitīte abonentu vākšanas akciju, lai katrā ģimenē varētu ielidot reizi mēnesī šī Baznīcas Virsgana dravas bitīte, (maksā tikai 10 centu numurs, bet ar interesi var lasīt arī pieaugušie). 1953. g. sākumā paiet 40 gadi, kopš žurnāla iznākšanas. Šinī sakarā februārī būs jubilejas numurs greznā ietērpā, labā iespiedumā, uz laba papīra un ar lielāku lapu skaitu. Bet lai šādu svētku Bitīte varētu izlidot, vajadzīgi līdzekļi. Šis numurs maksās 30c. Tāpēc nepieciešama iepriekšparakstīšanās. Kanadai un — tas mans lūgums — jāsameklē ap 800 šī atsevišķā numura pircēju. Un tādi atradīsies mūsu 29 draudzēs. Tāpēc lūdzu mācītājus, draudžu vadītājus un dāmu kom. darbinieces siltu sirdi griezties pie katras ģimenes. Šo akciju izdarīt līdz 15. janvārim un naudu, ko viena daļa būs iepriekš iemaksājusi, arī atsūtīt, lai mīļajam Virsganam nerastos grūtības maksājumos spiestuvei utt.

Otrs aicinājums — nevaram aizmirst brīžus 1915. g., kad visu latvju zemi aplidoja sirds un liesmu vārdi: Latvieši..., proti, bij. Krievijas valsts domnieku Goldmaņa un Zālīša saucieni: pulcējieties zem latviešu karoga. Nedrīkstam aizmirst strēlnieku cīņas, visu šo teiksmaino tautas varoņgara atmodas laiku. Lūdzu visus mācītājus 6. janvārī vai vienā no tuvākajiem dievkalpojumiem jo silti aizlūgt par kritušajiem un mirušajiem strēlniekiem, šo pulku Juŗa krusta kavalieŗiem, tā laika pulkvežiem (Briedis!), virsniekiem, ik kaŗavīru, tāpat par tiem, kas vēl mūsu vidū. Varbūt sarīkot kādu vakaru, kuŗā izcelt šī laika nozīmi. Cildens paraugs — montreālieši rīko tādu 10. janvārī. Varbūt pašu strēlnieku internu vakaru, kur sanāk dzīvi palikušie atcerēties bijušās dienas. — Visus bij. strēlniekus Kanadā lūdzu pieteikt adreses Goldmaņa tēvam (Mr. J. Goldmanis, 1003 Sherman Ave, So. Bend, Ind., USA) Visus Hamiltonā dzīvojošos paziņot man gada sākumā. — Tāpat arī visus bij. latviešu virsniekus, kas ir Hamiltonā.

Mīļi lūdzu piedalīties šinīs Bitītes un strēlnieku akcijās!

A. Skrodelis, Archibīsk. pārst.

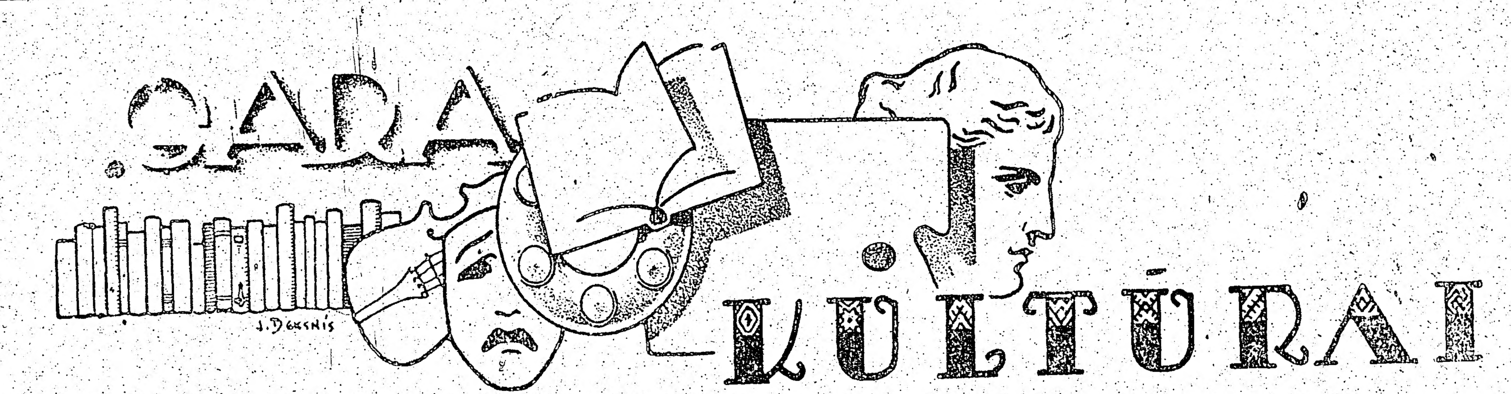

Pieklīdušais kaķēns Montreālas teātrī

Jūlija Pētersona t. s. salona komēdijas, kuras savā laikā bija diezgan populāras, gan nepieder pie latviešu drāmatiskās literātūras vērtīgākiem darbiem, tomēr ar notikumu labu sarežģījumu, asprātībām un raito lugas gaitu tās kādreiz iekaroja diezgan plašu publikas interesi. Trīscēlienu komēdijā Pieklīdušais kaķēns autors veiklā izdomā apskata kādas latviešu fabrikanta sievas diezgan dīvainos uzskatus sava dēla audzināšanā. Pabeidzot augstskolu divdesmit piecu gadu vecumā, dēla ceļus vēl nedrīkst krustot neviena sieviete. Mājās viņu no tām sargā māte, bet Rīgā par to rūpējās kāda stingra pansijas turētāja. Neskatoties tomēr uz šo abu sargu pūlēm, dēls samīlas kādā meitenē, par ko mājās viņš nedrīkst nevienam teikt. kādēļ visa mīlestība draud izputēt. Tad iniciātīvu savās rokās ņem jaunā meitene. Nevienam nezinot, kas viņa tāda ir, tā ierodas savā mīļā mājās un pēc lielām grūtībām un daudz sarežģījumiem tomēr panāk uzvaru. Dēla mātei, neskatoties uz savu pastāvīgo nepiekāpību un valdīšanas tieksmēm, beidzot jāpadodas lielajam dabas likumam, kas pāri daudziem šķēršļiem un kavēkļiem ved divas mīlošas sirdis vienotā dzīvē.

Šo lugu Montreālas teātrim iestudējusi ilggadīgā mūsu galvas pilsētas teātru aktrise Alma Mača. Lielā skatuves pieredze un dabas dotais talants, tad arī bija par iemeslu, ka grūtais režijas darbs patiesi vainagojās panākumiem. Lielā personālā lugās, kur ir diži masu skati un daudz tīri teātrālu efektu, režisora darbs nav tik grūts, kā tieši mazajās komēdijās, jo te visa norise balstās uz laba situāciju sakārtojuma, raitu spēles gaitu un komisma pareizu izcelšanu. Nekļūdīdamies varam teikt, ka režisorei tas izdevies pilnā mērā. Izrāde ritēja tik brīvi, dzīvi un atjautīgi, ka skatītāji dažbrīd varēja justies kā īstā profesionālā teātrī.

Lugas galvenā persona — Vēras jaunkundze jeb Pieklīdušais kaķēns bija uzticēta mūsu teātru pirmajam spēkam, talantīgajai aktrisei Irmai Graudiņai — Klinklāvai. Šo patiesi grūto lomu, kur, tā sakot, jāparāda visas jūtu gradācijas, šarms un pievilcība, tēlotāja veica ar slavējamiem panākumiem. Ar drošu pieredzējušas režisores roku ar šo lomu Irma Graudiņa parādīja sava talanta lielo daudzpusību un tēlojamo rakstura pareizu izpratni, tā pievienodamās mūsu teātra mākslinieku izredzēto pulkam.

Helēni, fabrikanta Brūvera sievu, tēloja pati režisore Alma Mača. Visi tie, kas mūsu iecienīto mākslinieci tik neskaitāmas reizes redzējuši Rīgas teātros un priecājušies par viņas skatuves tēliem, arī tagad nebija vīlušies. Valdīt un visu notiekt kārā despotiskā Helēna Mačas atveidojumā ieguva īstu reljefa tēlu, ko patiesi var ieskaitīt Almas Mačas labākajos sniegumos.

Toniju Kronbergu — pansijas turētāju tēloja Zaiga Lepne. Šī nelielā, bet raksturīgā loma Z. Lepnes rūpīgajā noslīpējumā ieguva izcilu atveidojumu. Arī te, kā vienmēr, parādījās Zaigas Lepnes smalki un nekļūdīgi tvertais attiecīgās lomas pareizais notonējums. kas ir tik raksturīgs visiem šīs spējīgās aktrises skatuves tēliem.

Austru, fabrikanta izlutināto un nīkīgo meitu, tēloja Dzidra Purviņa. Pēc šīs lomas spriežot var teikt, ka jaunā debitante teātrim būs liels ieguvums. Pirmoreiz uz skatuves un tomēr tik pārliecinoši tēlot nīkīgās fabrikanta meitas lomu, nebūt nav viegls darbs. Tas norāda, ka tēlotājā patiesi sit īsta talanta pulss. Varam tikai vēlēties, lai jaunā debitante neapkustu savu spēju tālākā veidošanā un izkopšanā.

Vīriešu lomās vispārliecinošākais bija E. Mazutis — fabrikants Brūveris. Kā balsī, tā visā spēlē izpaudās pamatīga sava tēlojuma rakstura izpratne un prasme to arī parādīt. Ar prieku varam vērot, ka E. Mazutis ar katru izrādi progresē arvienu vairāk un ir jau, tā sakot, Montreālas ansambļa neaizstājams spēks.

Mazāk šoreiz sevi parādīt varēja jaunais topošais aktieris Edvīns Skapsts fabrikanta dēla Edgara lomā. Loma ir diezgan maza un pabāla, kādēļ tēlotājam arī neizdevās parādīt visas savas spējas. Grūtos piebilst, ka E. Skapsta stiprā puse būs tieši raksturlomas, ko viņš tik pārliecinoši parādīja savā Viskreļa tēlā Blaumaņa Ugunī.

Jauno praktikantu Valgumu tēloja apdāvinātais komiķis G. Vērenieks. Šoreiz nevarēsim būt vienās domās ar tēlotāja savas lomas izpratni. G. Vērenieka Valgums iznāca par daudz karikēts un smieklīgs, tā negūstot skatītājos pārliecību, ka tāds varētu pretendēt uz fabrikanta meitas sirdi un arī to iegūt. Savā vietā labi turējās arī O. Zilkalns veterinārārsta Arāja lomā.

Nepieminētas nevar palikt visu aktrišu skaistās viesību tualetes, kuras jūtami pasvītroja visas izrādes ārējo spožumu.

Jau no Montreālas latviešu teātra pirmajām dienām tā uzticams līdzgaitinieks ir dekorātors Viktors Laiviņš. Kā visās līdzšinējās izrādēs, tā arī tagad Laiviņa ota un jaukais skatuves iekārtojums visu izrādi ietērpa gaumīgā skatuviskā tērpā.

Dziesmas izpildīja Ligita Caunīte, pie klavierēm Zenta Rolle.

Izrādei noslēdzoties, visus tēlotājus īstā pateicībā sumināja lielais skatītāju pulks. Bija ziedi un nebeidzami aplausi.

Pēc izrādes konsuls V. Tomsons teātra vārdā aicināja tautiešus pirkt loterijas biļetes, kur izlozē būs tikai divi pilni laimesti. Viss loterijas atlikums paredzēts Invalīdu Namam Vācijā. Šeit ar patiesu prieku jāatzīmē, ka biļetes izpirka jo ļoti īsā laikā, un viss šis pasākums deva Invalīdu Namam $100.00 lielu ziedojumu.

Šīs sezonas pirmizrādei priekškars ir nolaidies. Ar ilgošanos Montreālas latvieši gaida jaunu izrādi, jo tā ir vienīgā reize, kad latvisko garu svešajā zemē var izjust vislielākā mērā. Par to lai pateicība visiem tēlotājiem, pārējiem darbiniekiem un it īpaši teātra direktoram A. Klinklāvam, kura vadībā teātris no maza pasākuma tagad ir izaudzis par ievērojamu latviskās kultūras paudēju.

Janvāra sākumā Pieklīdušais kaķēns ir nodomājis klīst uz Toronto. Mēs esam pārliecināti, ka arī torontieši būs tikpat sajūsmināti par šo spožo izrādi kā mēs Montreālā.

O. Krādziņš

Skats I cēlienā. No kreisās: Austra — Dz. Purviņa, Valgums — G. Verenieks, Vera — Irma Graudiņa, Brūveris — E. Mazutis. Foto: O. Asmenis

Alfrēds Malds

DZEJOLIS

Ak — es gribētu tev klēpī
Iesviest sārtu magoņziedu.
Vai tu paceltu vai liegtos,
Vai tu raudātu vai smietos,
Klēpī —
Sārtu magoņziedu!

Un es vēlētos tev skropstās
Iedegt kvēlo sapņu dzirksti,
Vai tu brīnītos vai trūktos,
Vai tu vairītos vai lūgtos,
Skropstās
Kvēlo sapņu dzirksti.

Un pie tavām kājām spītīgs,
Klusi gaidītu, lai soda.
Vai tu mīlētu vai sistu.
Vai man līdzās sāpēs kristu —
Spītīgs —
Gaidītu, lai soda...

IZNĀCIS LATVIAN BULLETIN 5. NUMURS

„Latvian Bulletin" ir latviešu informācijas izdevums angļu valodā, domāts angliski runājošo tautu informēšanai. Kā biļetena galvā teikts, šis izdevums veltīts cīņai par brīvību, pret Staļina verdzību un agresiju, lietojot kā savu ieroci taisnību. Biļetenu izdod Latviešu Informācijas Centrs. Galvenais redaktors ir Alberts Kalme, redakcijā darbojas līdz Kongresa loceklis Armstrongs, „Reader's Digest" līdzstrādnieks, Alise Freija, A. Neparts, A. Reins, Dr. J. Skrundēns un A. Zvēriņš. Biļetenu izsūta lielāko tiesu par brīvu Amerikas politiskiem un sabiedriskiem darbiniekiem, zinātniekiem, institūtiem un bibliotēkām. Biļetena izdošanas izdevumu lielāko daļu sedz paši Informācijas Centra biedri, kādēļ tautieši aicināti atbalstīt šo informācijas darbu, abonējot biļetenu. Tas būs labs līdzeklis amerikāņu draugu informēšanai. Atsevišķs numurs maksā 50 centu. Pieprasīt pēc sekojošas adreses: American Latvian Information Center, 21 West 76 St., New York 23, N. Y.

Nupat iznākušajā biļetena 5. numurā ievietoti bērtīgi raksti ar illustrācijām. Kongresa loceklis O. K. Armstrongs apskata ASV jauno ārpolītiku, uzsverot, ka nākošais prezidents Eizenhauers un valsts sekretārs Dalless darīs galu piekāpšanās polītikai pret komūnismu. R. Vogelers, Amerikāņu Atbrīvošanas Centra prezidents, rakstā „Taisnība var uzvarēt" aizrāda, ka psīchologiskais karš pret komūnismu jāpadara efektīvāks, nebaidoties no tā, ka mums jāapvaino pretinieks; mūsu propagandai jābūt tādai, kas rada paļāvību mūsu draugos un demorālizē pretinieku. ALA's priekšsēdis Dr. P. Lejiņš iepazīstina amerikāņus ar ALA's mērķiem un darbību. R. Šillers rakstā „Staļins un Baltijas valstis" iepazīstina lasītāju ar padomju polītiku, kas noveda pie šo valstu brīvības iznīcināšanas. Atsevišķā rakstā apskatīta piecu latviešu zvejnieku bēgšana un viņu stāsts par dzīvi okupētajā Latvijā.

Margarita Koveļevska

KĀDA TUMSA — TĀDA GAISMA

ATMIŅAS VECGADA VAKARĀ

II

Namu logi šķita neparasti spoži, tā vien rādījās ka aiz katra stikla spīd Jaunā gada laime, tēlojas jautru viesību sejas, sudraba trauki, rožu klēpji. Jā es būtu mācējusi pārvērsties nakts taurenī, kaut sikspārnī, es būtu bez apdoma metušies katrā māņu stiklā.

Vakars bija ļoti salts, nevarēja ievilkt dziļu elpu. Ielās tukšas — rets gājējs ar zināma mērķa soli aizsteidza garām, aiztrizuļoja zvārguļainas kamanas, ar platu gaismas stara ragu aizrūca auto.

Bet kur lai es? Un ja ne sikspārnis, ja varētu pārvērsties vīrieti — es ieietu kādā lokālā bārā, izdzertu glāzi konjaka, putojošu šampanieti, acīm papriecātos dejotājas daiļā kājā. Tāda kā asara iesprāga acīs.

Man pa priekšu soļoja mūsu pagraba vecā ielas meita. Aukstumā saīgusi, viņa gāja pati ar sevi runādamās: „Šinī laikā cietumā cilvēkam ir silti. Pagājušā gadā mūs tur baroja karstām cūku pupām."

Nezinu, bet man likās, vīrietis, kas nāca pretī, ieskatījās mums abām sejās un nosmējās. Tas mani iztrūcināja līdz sirds dziļumiem. Es pēkšņi vairs negāju nezinīgu, gaŗi stieptu soli, es skrēju. Un cimdā noslaucīju lūpu krāsu, un skatījos tieši un stingri uz priekšu — it kā tur, tumsas otrā galā, gaidītu mana laime.

Uz bulvāra jutos labāki. Pretī laistījās Operas kafejnīcas daudzie logi. Tie aicināja un gaidīja katru, kam nepatika ielas aukstums, mājas pelēcība. Vienā, manu acu sen apmīļotā logā, es saskatīju kafejnīcas mūziķu melnos stāvus. Nu es zināju — tieši viņus es šovakar gribu redzēt un dzirdēt. Īpaši to, kurš rūcina kontrabasu un kam kalsna mūka seja.

Manī bija daudz slepenu un skaistu dziesmu, kuras nekad nedziedāju balsī, bet acīm, sēdot tur pie marmora galdiņa, sūcot kafiju un skatoties viņā, aiz kontrabasa. Man šķiet — viņš mācēja dzirdēt acu dziesmu. Un man šķiet, dažreiz viņa acis, pelēkas un starojošas dziedāja pretī. Tad vēl, es mācījos zināt, ka tie, kas ir skaisti, ar laiku kļūst neskaisti. Un otrādi, kas neskaisti — ar laiku, ar katru jaunu acu dziesmu, kļūst skaistāki... Pielūgsme no tālienes visu aplēja kā ar baznīcas vīrāku un tina smaržās. Varbūt vienīgi mūsu vecā māja mani saprata — es kafejnīcas elkā redzēju neparastu laimes cilvēku, ap kuŗu vienmēr spožas neikdienas uguņis, mūzika, smaidīgas sejas, eleganti tērpi, cepures, vizuļi un sprigulī.

Pie viena galda strīdējās mākslinieki, šķību mutī smējās bālais Latgales gleznotājs Varslavāns — „O, Jēzus Marija!" Un tur Letas Richards Bērziņš, Jūras vilku autors, tur Sigismunds Vidbergs, brīnišķās Bilitas kairo līniju burvis. Viņš vienmēr kopts un spodrs, nevainojamu kakla saiti, mazkustīgu seju sēdēja blakus kapteinim Vīcupam, šim skābās sejas un īso adatu matu kungam, kas stāstīja baigu ķēmu stāstus par čekistiem, un kā viņš reizi no tiem izbēdzis. Un slavenais salona dāmu portretists Cielava, kas prata katru seju pārvērst vāri sārtā rozē vai lilijā, dārdināja savus lipīgos, zemās balss smieklus tik skaļi, ka bija jāsmejas līdzi, kaut nezinot, par ko īsti viņi tur uzjautrinās.

Tālāk, aiz papirosu dūmu gredzenotā plīvura pie platās spoguļu sienas vīdēja gaišmatainā, kuplā Volfganga Dārziņa galva. Viņš labprāt sēdēja viens, rakstīja koncerta recenziju. Tur dažreiz bija arī Osvalds Lēmanis, šaurā baletnieku pulciņā. Cauri telpai izsoļoja Jānis Akurāters, smalkais gara aristokrats, viņu uzskatot es sevī vienmēr notirpu. Tur sēdēja Kārlis Skalbe, pilns pasakām, Latvijas pļavu puķītēm, baltu ceļu putekļiem. Caur acenēm, stingru skatu lūkojās Aleksandrs Grīns. Dažreiz uzčāpoja Kārlis Miesnieks un nezinīgi grozījās — viņš lāga neredzēja.

Un tad vēl tur dega, kaisa un domu, uzskatu krustugunīs par Rīgas mākslas jaunumiem strīdējās brāļi Roberts un Arturs Kroderi, ap viņiem labprāt saseda jaunie, kas vēl bija Nekas, bet gribēja reiz būt Kaut kas. Un Jānis Grīns, kas ar skeptiķa smaidu graizīja visus gabalos, bet piešķīra arī cerību darbam un varēšanai.

Savus kažokus rādīja elegantas žīdietes, spīdināja briljanta gredzenus. Pēc teātra un operas izrādēm saplūda Rīgas mundrā sabiedrība, kas necienīja garas bezdomu miega stundas māju gultās, bet šeit pārrunāja pieredzēto. Nekad te neievējojās šaurās dzīves sīkās rūpes un raizes. Gaisma, mūzika dzina tās projām.

Un Dievs, pārskatīdamies, ar skopo Likteni lāga nesarunājis, bija man pierē iespraudis tādas acis, kas to visu mīlēja, kas vienmēr alka jautru krāsu, kustīgu ļaužu, un strīdējās pretī dzīves patiesībai, visam pelēkajam un smagajam.

Taču es neiegāju kafejnīcā. Man pietrūka tieši divu santīmu kafijas tasei, un man bija kauns sagaidīt Jauno gadu ar lēta piena glāzi rokā.

Man pretī nāca Padegs. Platu spāņu cepures ēnu pāri acīm, sarkanu kaklautu, papirosu zobos, viņš pienāca klāt un teica: „Arī tu šonakt gaidi nokrītam laimes pakavu. Kafejnīcas tikpat kā izslaucītas. Iesim uz Daugavmalu pie sprāgoņu kaķiem — taču būs sabiedrība."

Tātad visa Rīga savās mājās. Man noplaka prāts un es Padegam samelojos — man jābūt kādās viesībās. „Saproti, esmu jau nokavējusies, zoss cepetis būs atdzisis."

Tūlīt aiz Padega no kafejnīcas iznāca mazs pulciņš cilvēku.

„Hallo, jūs tieši kā saukta!"

Tie bija tādi pat kā es, kā Padegs, parastie kafejnīcas nīcēji. Es viņus paviršī pazinu, es gan nezināju viņu vārdus, tikai dažu, bet ik vakaru apgrozoties vienās un tais pašās telpās, jutāmies kā draugi. Kafejnīca pulcināja ne tikai pašu latviešu lielo saimi, bet arī cittautiešus — krievus, žīdus, vāciešus.

Tas, kas māja ar roku, bija kāds Griša. Blonds krievs, sievišķu seju un pīpi zobos. Viņš labprāt tēloja sevi mazliet noslēpumainu, koķeti smaidīja, dziļdomīgi sūca dūmu — un skatījās tukšumā. Ko viņš ēda, dzēra, kā aizpildīja sava gara un vēdera izsalkumu, to nezināju. Aiz Grišas saskatīju mazu, apaļu kundziņu ar melnu katliņu galvā, tas laikraksta Segodņa žurnālists. Viņam blakus, kā pretstats debesīs slējās neparasti vājš, bāls un gaŗš melancholisks jauneklis. Mēs ar Zigridu viņu bijām iesaukušas par Cērmi, īstā uzvārdā nezinājām, un tas arī nebija svarīgi. Ceturtais, ogļu melniem matiem, mežonīgi biezām, cieši saaugušām uzacīm, acenēm uz deguna, bija slavenā žīdu pianista, mūsu konservātorijas laurēta Viktora Babina brālis. Tā arī visi viņu sauca — Babina Brālis.

Mēs biedriski sarokojāmies. Auksts laiks, tā un tā, lai es nākot līdzi uz Griškas māju, tur būšot spiritistu seanss. Es šaubījos. Drusku tā kā par traku izklausījās šis vecā gada vakara aicinājums.

(Nobeigums 8. lpp.).

DUBULTKVARTETA KALVIS GARĪGAJĀ KONCERTĀ

Dubultkvarteta Kalvis koncertā jaunievsvētītā luterāņu Trīsvienības baznīcā mēs klausījāmies garīgās dziesmas un ērģelnieku Lembitu Avisonu. Ar enerģiju, mūzikālitāti un izturību ir sasniegts iepriecinošs līmenis vokālā mūzikā, un Kalvim ir modra interese par vīru kora literātūru, tāpat tas dara krāšņāku arī sabiedrisko dzīvi. Dziedāt tik lielu programmu ir liels nopelns dziedoņu grupai, vēlamies tikai, lai viens tenors raidītu toni maskā un novērstu balss vieglu šūpošanu ar rūpīgu lēnu garu toņu vingrināšanu. Sonoriem basiem arī intonācija būtu turama tīra visās dziesmās.

Lembits Avisons sniedza ērģeļu milzeņu — Bacha, D. Buxtehudes un P. de Palestrinas kompozicijas.

Avisonam nebija dota iespēja uzturēt mūsu Latvijas līmeni, jo sīkais fisharmonijs nespēj atraisīt Avisona dotumus.

J. Niedra

PĀVILS KLĀNS

ROMĀNS — REPORTĀŽA

28. turpinājums

Neviens viņam neatbildēja. Arī tie ne, kas gandrīz nesaskatāmi, vairāk nojaušmai, atradās dziļāk, vagona tumsā. Dažas sekundes pagāja, drebinoties vilciena vārīgajai gaitai līdzi.

„Kaufmanis visu laiku bija man blakus," tagad kāds sacīja.

„Viņam norāva puspakauša," atbildēja cita balss, un tūliņ ierunājās vēl kāds: „Un kas ir ar Frīdlenderu un Bergeru?"

Neviens neatsaucās. Tad ierunājās pirmais: „Millers ir blakus vagonā, es redzēju, kā viņu ienesa."

Pa brīdim atskanēja vaidi, un tumsā uz grīdas varēja manīt kustamies gulošus ķermeņus.

Acīm redzot tie bija ievainotie. Kaut kur netālu bija notikusi kauja.

„Taisnību sakot, to var saukt par cūceni," vēl kāds cits izmeta.

„Žēl leitnanta. Man maz laimes ar labiem priekšniekiem."

„Vai tev ir vēl šņabis? Viņam nevajadzēja kavēties, atvelkot smagos ieročus. Jaunie arvien ir pārāk rūpīgi. Nepiedzīvojuši. Ko mēs ar tiem krāmiem tagad vairs iesāksim?"

Tad atkal visi klusēja un ieklausījās, kā vilciens paātrina gaitu un sāk droši un klaudzēdams skriet pār sliežu savienojuma vietām.

„Paldiees Dievam, ka tas notika tik tuvu stacijai, kāds no iepriekšējiem piemetināja. Klusums iestājās no jauna, grabēja tikai kāda metalla sprādze, gar sienu trīdamās, un klusi džinkstēja un žvadzēja patšautenes un šautenu metalls, brauciena rakstā saskaroties un beržoties. Trim jaunpienācējiem un leģionāra latviski izmestai piezīmei neviens nepiešķīra vērības. Varbūt neredzamie braucēji bija vēl pārāk tieši savu pārdzīvojumu varā, varbūt viņi šai apgabalā bija pieraduši dzirdēt lietuviešu valodu.

„Kreicbergs nupat nomira," atskanēja no vagona kakta. Daži pagrieza galvas turp. Bet neviens nepiecēlās. Nogurums un atslābums pēc kāda liela, jaunpienācējiem nezināma saspīlējuma bija acīm redzams. Kareivji tupēja, gulēja vai tāpat kvernēja uz mugursomām un municijas kastēm atmetušies, un nodevās katrs savām domām un murgiem, miegam un bezsamaņai, ko blīvā un smagā tumsā šais četrās kustīgajās sienās iespieda kāds kārtīgs, kāds briesmīgs notikums.

„Es esmu ārsts," sacīja Dr. Sabile pēkšņi.

„Tad panāciet šurp," no kakta atsaucās vīrišķīga balss, un Dr. Sabile, četrrāpus pār mantām un ķermeņiem līzdāms, taustījās turp.

„Sāp?" jautāja Mikus, pret svešo latvieti sev blakus pagriezies. „Tu teici — tu esi ievainots?"

„Cēli. Sāp gan. Bet tā vecā lieta. Gulēju lazaretē Silēzijā, kamēr dabūju kātot. Krievs nāca virsū kā mēris."

Mikus palūkojās. No tumsas vīdēja balts apsējs ap leģionāra celi.

„Tad tev ir suņa laime," viņš piebilda. „Tu būtu palicis gulam, ja ne šis vilciens."

„Ej nu sazini," svešais nodungoja. „Tādi, kam suņa laime, nekad nepaliek gulam."

„Man teica — uz Halli. Bet es domāju — pie savējiem drošāk. Kurzemes taču kādu laiku vēl turēsies, ko?"

„Droši! Bet saki taču, kā tevi īsti sauc?"

„Kā mani sauc?"

Mikum likās, ka cauri šai tumsai viņš manītu svešā seju savelkamies smaidā — tik jautra bija viņa balss pieskaņa.

„Mani sauc tik skaisti, kā nevienu citu latvieti pasaulē," leģionārs teica.

„Nu?"

„Ne tik strauji. Tas maksā vienu cigareti."

„Še, uzpīpē."

„Vai tev ir zīmulis un papīrs? Pieraksti."

„Ko tas nozīmē?"

„Vecāku stulbumu. Klausies, mans vārds ir — Laimonis Ilgvars Gundabis Zilgme..."

Mikum gribējās iesmieties, un viņš to būtu darījis, bet nepaguva. Pēkšņi vagona iekšpusi apgaismoja ārkārtīgi spoža blāzma. Tie, kas bija tuvāk durvīm, pieliecās un vērās naktī, kas bija kļuvusi gaiša kā dienā. Vilciens šajā brīdī meta līkumu, atklādams skatu uz staciju, kas nu bija palikusi tālu aizmugurē: tiešs trāpījums bija aizdedzinājis degvielu tanku, kas dega milzīgām, trakojošām liesmām. Ap pašu cisternu tās plosījās dzelteni baltas un bija saskatāmas tik skaidri, it kā viņi nekur nebūtu paguvuši aizbraukt. Bet augšgalā pret debesīm tās vērtās sarkanas un apgaismoja pašas savus dūmus, kas spēcīgos, melnos mutuļos milzīgiem blāķiem gāzās debesīs. Stacijas ēka cisternas pakājē likās maza un nožēlojama — ko darīja apstulbušais dzelzceļnieks šai brīdī? Vēl pavīdēja stacijas koki — melni un stingi liesmās veroties, tad vilciens aizgriezās — kā tīšu prātu pēdējās šausmas parādījis, kā apzinīgi dziļās šausmās projām drāzdamies, un drīzi spalgi baltā blāzma kļuva sarkana, saplaka un, nemierīgi drebēdama plātījās debesīs un vagona vaļējās durvīs. Nu kļuva redzami paši braucēji saplēstos frenčos un tāpat kreklos, baltos pārsējos un segās ievīstījušies, un no ugunsgrēka asiņainās gaismas viņu acis spīdēja drudžaini un mežonīgi.

„Mēs karojam uz vācu zemes," teica kāds.

„Vai jūs ar' zināt, vai jūs ar' saprotat, ko tas viss nozīmē?" pēkšņi iekliegdamies pielēca kājās kalsns, mēteli ap pleciem apmetis augums. Viņš grīļojās un izlikās vairāk piedzēris nekā vilciena kratīts, kad turējās pie municijas kastes, ļaudams mēteļa piedurknēm brīvi plandīties ap zemē tupētāju galvām. „Ja viņus vēl šonakt neatsviedīs atpakaļ, ja tūliņ nebūs pie rokas spēku, kas to spēj, tad no rīta viņi būs sasnieguši jūru."

Mikus apziņā uz īsu mirkli atvīdēja žandarmu sastādītā triecienvienība. Kur tagad bija šie ļaudis?

Blāzma drebēdama dzisa, un tās nemierīgajā gaismā likās, ka ikviens no viņiem, kas tur kvernēja, rokas uz ceļiem sakrustojuši, ka ikviens no viņiem piekrizdams kratītu galvu — jā, — zinām, — jā, — kā tad...

„Tā nav nekāda Amerika," viņam asi un strupi atteica aizsmakusi balss.

Mikus pievēra plakstus un redzēja karti, — tādu, kādu bija ieradis to uzlūkot savā istabā pie sienas — ar sarkano robežlīniju un zaļi ieklātu Zemgales līdzenumu, ar Rīgu un Narvu ziemeļos un Klaipēdu un Kuršu jomu dienvidos. Rīga un Klaipēda. Tur tagad krievu spēki bija vistuvāk. Un vidū starp šiem punktiem palika telpa, maiss, milzīga, no pārējās pasaules atšķelta territorija, kam nule, tikko, vēl tikai priekš kādām stundām daži tanki aizvilka ciet pēdējo spraugu.

„Kāds datums šodien?" viņš jautāja leģionāram, kas vēl cilāja pie lūpām viņa doto cigareti.

„Ja ir pāri pusnaktij, tad 8. oktobris," tas atteica.

„Kā mēs tagad tiksim mājās?" Mikus sacīja it kā pats sev.

„Es arī par to domāju."

Šinī brīdī atgriezās Dr. Sabile. Neviens no abiem viņam neko nejautāja. Viņš atlaidās pusguļus tuvu durvīm un lūkojās naktī.

Vilciens turpināja skriet, raudams viņus arvien tālāk no nelaimes vietas, arvien dziļāk klajumos, garām pilsētām un aizmigušiem ciemiem, ko svešu kareivju knaģa vēl nebija aizsniegusi — kopš kādiem laikiem? Bet Mikus to nepārdzīvoja ar tādu atvieglojumu kā ievainotie un sakautie vācieši. Viņa acu priekšā brīdi pa brīdim iznira Berlīnes ainas un kāds cits, — mierīgi stāvošs vilciens uz strupceļa sliedēm. Un kluba sarkanu segu izklātās kāpnes un Bertila Lunda smalkā, kalsenā seja.

(Turpinājums sekos).

Trešdien, 1953. gada 7.
Mūsu DV Apvie...
virsn. vietn.
ALEKS...
pēc īsām un grūtā...
š. g. 18. dec. Apbed...
Vieglas svešzeme...
TORONTO...
RĪKO...
Sestdien,...
Sv. Andreja...
Piedalās pianist...

MĒBE...
BURLAG...
619 QUEEN ST.,...
Dr. JĀ...
pieņem slimniek...
Mājas, farmas, ...
HAMIL...
MĀRT...
G. ERVIN...
GRĀMATVED...
„LOTU...
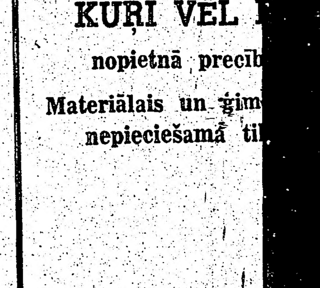
DIVI NĀKO...
KURI VĒL...
(1093)

Mūsu DV Apvienības biedrs, bij. leģionārs, virsn. vietn.

ALEKSANDRS TIRZIŅŠ

pēc īsām un grūtām ciešanām šķīries no mums š. g. 18. dec. Apbedīts St. Catherinā 20. decembrī

Vieglas svešzemes smiltis

Pēc viņa sēro

DV Montreālas Apvienības valde, un DV saime

MONTREĀLAS TEĀTRA VIESIZRĀDE

JŪLIJA PĒTERSONA

PIEKLĪDUŠAIS KAĶĒNS

3 cēlienu salonkomēdija

TORONTO, 62 CLAREMOUNT ST. (POĻU ZĀLĒ)

DIVAS IZRĀDES

Sestdien, 10. janvārī, sākums pl. 14.30; svētdien, 11. janv., sākums pl. 14.00

Ieejas maksa: $2.00; $1.50; $1.00. Vietas numurētas. Biļetes dabūjamas sākot ar 27. decembri — DV namā un puķu veikalā Lotus «1054»

DV TORONTO NODAĻA

IZNĀCIS UN DABŪJAMS

LATVIAN BULLETIN Nr. 5

Latviešu Informācijas Centra izdevums, kas kalpo Latvijas atbrīvošanas idejai, informējot par dzīvi okupētajā Latvijā, par latviešu tautas un kultūras iznīcināšanu un tāpēc sevišķi noderīgs amerikāņu sabiedrības informēšanai

Jaunus līdzstrādniekus un korespondentus lūdz piedalīties un sniegt ziņas, kas varētu noderēt amerikāņu informēšanai un sabiedriskās domas iedzīvināšanai Latvijas atbrīvošanas labā

Var pieteikties arī jauni biedri Latviešu Informācijas Centrā. LATVIAN BULLETIN gada maksa $2.00, iznāk četras reizes gadā. Atsevišķa burtnīca un paraugburtnīca maksā 50 centu.

PASŪTINĀŠANAS ADRESE:

AMERICAN LATVIAN INFORMATION CENTRE

P.O. Box 41, Ansonia Sta, New York 23, N.Y.

(3) LIC VALDE

TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBA

RĪKO SLAVENĀ ČELLISTA

INGUS NĀRUNA KONCERTU

Sestdien, 10. janvārī, plkst. 19.30

Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē

Piedalās pianists —ANATOLIJS BĒRZKALNS

Vietas numurētas. Biļetes iepriekšpārdošanā Lotus puķu veikalā. Ieeja $1.50, $1.00 TLB

PRIECĪGU UN BAGĀTU

JAUNO GADU!

FOTO STUDIJA

H. KLIGERS

1 FIRST AVE, TORONTO, TEL. RI 5697

DAINAS KOŖA TREŠO GADA SVĒTKU KONCERTS

notiks piektdien, š g. 9. janvārī, precīzi plkst. 7.30 vakarā, Toronto Kanadas Leģiona zālē (22 College St.)

Diriģente: ERIKA FREIMANE

PROGRAMMĀ: J. VĪTOLA, E. DĀRZIŅA, E. MELNGAIĻA, J. GRAUBIŅA, H. PAVASARA, J. CIRUĻA, V. BĒRZKALNA, E. FREIMANES UN A. FEILA DZIESMAS

PĒC KONCERTA BALLE:

Spēlēs latviešu un lietuviešu deju kapella TRIMITAS 8 vīru sastāvā. DEJU atklās ar POLONĒZI. Ieejas maksa koncertā: $1.00; ballē $1.00. Koncertā un ballē $1.50

GALDIŅI (1089) ATSPIRDZINĀJUMI

DVF apgādā, Londonā Jauna grāmata!

KANARISS

SLEPENĀ DIENESTA VADĪTĀJS

Šis ir plašākais un pamatīgākais apcerējums par vācu slepenā dienesta vadītāju Otrā Pasaules kara laikā — admirāli Kanarisu un viņa traģisko likteni.

Par šo grāmatu laikraksts Latvija 1951. gada 6. oktobra numurā raksta: „Grāmatas lapas viena pēc otras atklāj visfantastiskākās lietas par vācu Abwehr'a un angļu Secret Service savstarpējām cīņām." Cena: Iesieta $2.80, broš. $2.20

Dabūjama Anglijā: DVF GRĀMATNĪCĀ, 72 Queensborough Terrace, London, W. 2. Citās zemēs: Pie visiem latviešu grāmatu tirgotājiem (1096)

10% ATLAIDE 10%

PAŠREIZĒJIEM PASŪTINĀJUMIEM

DĀMU un KUNGU APĢĒRBIEM

V. KUČĀNS

94 Gloucester St., Toronto, Ont.

JAUNĀKIE AUDUMI PAVASARA SESONAI

KATRU DIENU NO 9—21

SEKMES UN PANĀKUMUS JAUNĀ GADĀ!

MODRENO DEJU INSTITŪTS

1 FIRST AVE, TORONTO, TEL. RI 5697

HOGANS

Pontiac-Buick Limited pārstāvis PAUL JUTTUS

348 un 238 DANFORTH AVE, Tel. veikalā GE 1152, mājās RI 4133. Veikals atvērts no plkst. 9 līdz 10 vakarā Sestdienās no plkst. 9—5

VIETA, KUR JŪS VARAT IZDEVĪGI NOPIRKT AUTOMAŠĪNU UN ARĪ SAVIEM DRAUGIEM IETEIKSIT

(4) —Presse—

IZDODAMI 2 dzīvokļi: istaba ar virtuvi un 3 istabas ar virtuvi 126 Mimico Ave, New Toronto, Long Branch. Zvanīt WA 4287 no 8—9 vakaros. (A)

IZDODAMAS divas nemēbelētas istabas otrā stāvā, ar virtuvi vai nemēbelētas trešā stāvā ar virtuves un garāžas iespējām. 663 Crawford St., (Bloor rajonā) apskatīt pēc plkst. 5.30 vakarā. (1077)

MĒBELĒTAS istabas izdodamas ar atsevišķas virtuves lietošanu. Turpat viena nemēbelēta istaba ar virtuves lietošanu, pieaugušiem. Zvanīt Toronto GE 0758. (1094)

IZDODAMAS 2 istabas ar virtuves koplietošanu Gerrard un Coxwill rajonā. Tel. GE 5515. (1085)

IZDODAMAS istabas otrā stāvā ar vārīšanas iespējām. Laba satiksme. Tel. Ge 9846, Toronto. (990)

IZĪRĒJAMAS 2 nemēbelētas vai mēbelētas istabas, arī atsevišķi. Broadview rajonā. Zvanīt pēc pl. 6 vakarā, Toronto GE 2606. (1070)

IZDODAMA nemēbelēta istaba ar virtuvi, piemērota divām personām. 1194 Gerrard St., E. Toronto, tel. HA 7084. (1092)

IZDODAMA jaunremontēta nemēbelēta istaba ar virtuvi ar vai bez garāžas, jaunā mājā, vienmēr silts ūdens, labā klusā rajonā, ērta satiksme. Zvanīt pēc 6 vakarā, Toronto, HY 9243. (1099)

IZĪRĒJAMA gaiša mēbelēta istaba ar virtuves litošanu, Bloor un Avenue Rd. rajonā, Tel. Toronto — MI 3438. (1084)

IZDODAMA 1 atsevišķa istaba 1 vai 2 personām ar vai bez mēbelēm. Tel. Toronto HA 3108. (1082)

IZDODAMA mēbelēta istaba ar visām ērtībām. Zvanīt pēc pl. 6 vakarā. GL 1326, Toronto. (5)

IZDODAMA mēbelēta istaba ar virtuves lietošanu vienai vai divām personām. Tel. GE 0756. Toronto. (1088)

MĒBEĻU VEIKALS

Bagāta, daudzpusīga, mājas un kantora mēbeļu izvēle. Dažāda veida elektriskie aparāti mājas vajadzībām Sakarā ar atklāšanu speciāli pazeminātas cenas Ienāciet un pārliecinieties! Runājam krieviski Atvērts līdz pulksten 8 vakarā

BURLACOFF'S FURNITURE

619 QUEEN ST., W., TORONTO, Ont. TEL. WA 6812 (496)

Žanis Brakšteins novēl LAIMĪGU JAUNO GADU visiem radiem, draugiem un pazīstamiem

Lūdz sūtīt adreses (Adresu grāmatiņa zaudēta)

2780 Wall St., Vancouver B.C., Canada. Žanis Brakšteins (1086)

Dr. S. V. FEINMAN

256 Crawford ielā

(Dundas un Crawford ielas stūrī) Tel. LL 5739

Pieņem no 1—3 un no 5—8 pp. Diplomēts Vīnē

Ārsts Vīnes Universitātes klīnikā un Kanadas slimnīcās. Sirds, plaušu, gastro — arterioloģijas reumatisms, astma, sievietšu slimības.

Rentgena uzņēmumi

Runā vāciski un krieviski (2)

Dr. JĀNIS KAROLS

M.D. — L.M.C.C.

pieņem slimniekus 404 DELAWARE Ave, Toronto

Darbdienās no 9—11 un 5—7, izņemot trešdienās, tel. OL 1681

Dr. A. RATINOV

Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.

Runā arī vāciski un krieviski

479 1/2 EUCLID AVE, RA 6708 TORONTO (552)

MEKLĒJU DRAUGU

dāmu kopsolim dienām baltām un nebaltām 38 — 45 g. v. kungus, kam apnicis tālāk iet vienam, lūdz atsaukties slaidai zilacei — Zintai. Vēstules adresēt šī laikr. kantorim Nr. 1097

Mājas, farmas, veikalus un visāda veida īpašumus

HAMILTONĀ UN APKĀRTNĒ

(palīdz arī aizdevumu sagādē) piedāvā

MĀRTIŅŠ JAKOVIČS

G. ERVIN WRIGHT Real Estate Broker

PĀRSTĀVIS 82 Locke St., So Hamiltonā. Tel. 74739, mājā 83255 (1098)

Latviešu dāmas! Eiropas friziere KAPSI'S HAIR STYLING 113 MAC PHERSON AV. Starp Yonge St. un Avenue Rd Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krasošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa telef. KI 4585 runā vāciski, krieviski un zviedriski

---

ERNESTU SVANENBERGU, kas izceļojis no Zviedrijas uz Kanadu 1949. gada 1. aprilī, bet pēc neilga laika pazudis bez vēsts, meklē Mednieka mājiņas draugi Zviedrijā. Kas par viņa likteni ko zinātu, lūgti rakstīt šī laikraksta kantorim zem E. Š. (1095)

MEKLĒ vecāku māmiņu, kas uzņemtos viena bērna uzraudzīšanu. Dzīvot uz vietas vai atsevišķi. Tel. HA 3108, Toronto.

GRĀMATVEDIS piedāvā savus pakalpojumus:

iekārto un ved grāmatas, algu sarakstus, sagatavo gada ienēmumu pārskatus (incometax) utt., angļu un latviešu valodā

Zvanīt no plkst. 6—10 vakarā. MU 4315 (1080)

«LATVIJAS AMERIKA» pārstāvji:

P.O. BOx 332, Waverly, Iowa, U.S.A.

Visas DV apvienības, nodaļas un kopas ASV un Kanadā.

2. ASV:

A. Lācis, 1800 E. 18th, St., Brooklyn 29, N. Y. Tel.: DEway 9-8280.

A. Augstums, 1634 N. Str., Lincoln, Nebr.

M. Sluķis, c/o Mr. Knopfle, 624 Boehlke St., Saginaw, Mich.,

Ed. Dobelis, 123, First St. S. E. Waverly, Iowa.

O. Diķis, latviešu grāmatnīca, R. 2, Waverly, Ohio.

P. Dubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.

Arvīds Eglītis, 2405, 22nd St., East Minneapolis, Minn.

K. Irbenieks, 4937 Mead Ave, Cleveland 27, Ohio.

J. Kājiņš, 600 Tremont St., Boston, Mass.

Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church Dalton, Minn.

R. Krūklītis, Latviešu grāmatnīca, 1109 E. Grand River Ave, East Lansing, Mich.

Jānis Lazdiņš, 3710 N. Meridian St., Apt. 224, Indianapolis 8, Ind.

Jānis Miķelsons, 67, Mercella St. Boston — Roxbury 19, Mass.

A. Ozoliņa, 1335 N. Orchard St., Chicago, Ill.

A. Punka, 1417, Park Road N.W. Apt. 4, Washington 10, D.C.

J. Paucītis, 2116 North Capitol St. Wash, D. C.

V. Puriņš, 1043 Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich.

J. Runiķis, 6226 20th Ave, N.E., Seattle 5, Wash.

Julijs Sakne, grāmatu un laikrakstu apgāds, 537 James Str., Syracuce, N. Y.

J. Sobojevskis, 2711 „W." St. Lincoln,, Nebraska.

G. Šmita grāmatnīca, 19 Prospect St., Poughkeepsie, N. Y.

Mr. Jānis Upesleja, 1209 S. 18-th St, Milwaukee 4, Wis.

Miss Biruta Zemiņa, 920 W. Lovell St., Kalamazoo, Mich.

T. Tērauds, c/o Mr. H. Hamilton, 7151 Euclid Rd. Cincinati 27, Ohio.

Rev. J. Turks, 1251, W. Lowell St. Kalamazoo, Mich.

Jāņa Zabaka grāmatnīca, 1216 Bonita Ave, Berkaley 9 California.

3. KANADĀ:

P. Avotiņš, 854, Bathust Str., Toronto. Tel.: KE 3884.

I. Bairaks, P. O. Box 1008 Stn. C. Toronto 3, On.

A. Cauka, Latviešu grāmatnīca, 474 Princess Ave, London, Ont. Tālr.: 71384.

Mr. J. Celms, 849 Mc Rae St., Niagara Falls, Ont.

„Daugavas Vanagu" grāmatnīca, 123 Huron St., Toronto, Ont.

V. Dreifelds, grāmatnīca, 91 Poplar Ave, Kirkland Lake, Ont.

Olģerts Gebauers, 37 Strathcona Ave, So, Hamilton, Ont.

E. Jurševskis, 600 York St., Hamilton, Ont.

A. Kānbergs, Rakstu un darbu pakalpojumu birojā, 596 Sherbourne St., Toronto. Tel.: RA 7149.

Vilis Kaļiņš, 21 Denison Rd. West, Weston, Ont. Tel. CHerry 1-2068

Mr. V. Kārkliņš, grāmatnīca, 127 Regent Str., N. Sudbury, Ont.

A. Kalniņš, Muskoka Sanatorium P/O Muskoka, Ont.

V. Kopels, 609 Yong Str., Art Handicraft, Toronto, Tel. PH 4596

Marta Kuncāns, 47, Beulah Ave, Hamilton. Ont.

Arturs Kivitis, Hurdman's Bridge, Box 164, Ottawa, Ont.

L. Līdums 27 Wiley St., St. Catharines, Ont.

Puķu veikals „Lotus", 854 Bathurst St. Toronto, Tel. KE 3884

K. Skuja, 20 William St., W. Waterloo, Ont.

Mrs. Leonija Ozolkalne, 460 E. 6th Ave., Vancouver, B.C.

V. Ziediņš, Latviešu grāmatnīca, 92 Morse St., Toronto, Ont.

Mr. O. Zilkalns, 6745, Cote St. Luc Rd., Apt. 3, Montreal, Que.

3. Vācijā

Andrejs Ozoliņš, Apgāds un grāmatnīca, (24b) Eutin/Holst., Rettberg—Kaserne.

Mr. V. Pomelnieks, „DV grāmatnīca", Wilhelmsburg, B 1—8. 14a Ulm/Donau.

Abonēšanas maksa: 1 mēn.: DM. 4.- 3 mēn.: DM 11.-

4. Anglijā

Daugavas Vanagu Fonda grāmatnīca, 72 Queensborough Terrace London W2

Abonēšanas maksa: 1 mēnesis 7/- 3 mēneši 20/-

5. Francijā:

Madame K. Birzniece, 31 rue de Seine, Paris 6.

Abon. maksa: 1 mēn. 400 franki 3 mēn. 1000 franki

6. Dānijā:

Mr. K. Reitmanis, Box 292, Kobenhavn, Danmark.

Abon. maksa: 1 mēn.: 4,50 D. Kr.

7. Zviedrijā:

Information. Postgiro 35—61—40 Stockholm. Pasta adrese: Box 12134. Information (L. Am.) Stockholm, K.

Abon. maksa: 1 mēn. 4 Zv. Kr

8. Austrālijā:

D.V. Sidnejas nodaļa, Mr. B. Everts, 6. Chertsey Ave, Bankstown, N.S.W.

Abon. maksa: 1 mēn. 8 šiliņi.

Mr. E. Liepiņš, 6 Booreea ST. Lidcombe, Sydney, N. S.

Mr. A. Priedītis, grāmatnīca „Rīga", 74 Judd St., Mortdale, Sydney.

9. Venecuelā:

Mr. J. Henkuzens, Urban. Michelenai S.— 14, Valencia.

Abon. maksa: trimstris 15,40 bol.

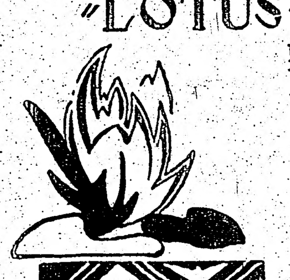

„LOTUS"

PUĶU VEIKALS

BRĪNIŠĶĪGAS acālijas, hiacintes, alpu vijolītes utt.

GRLEZNI ziedu sakārtojumi līgavām un citiem gadījumiem

BAGĀTĪGĀ izvēlē latviešu keramikas izstrādājumi

854 Bathurst St., tel. KE 3884

BAZNICAS ZIŅAS

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Archibīskapa pārstāvis A.Skrodelis ((99 Herkimer Str. Hamilton, Ont.. t. 70136). Janvāŗa pirmajā pusē Hamiltonā; beigās ceļojumā uz Halifaksu un Ņufaundlendu. Kristīts: (Montreālas otrajā draudzē) Juris Ozoliņš, Juŗa un Livijas d.

Māc. V. Šēfers (659 Piccadilly St., London, Ont.)

Londonā, 11. janv., plkst. 4 p.p. dievkalp. Trīsvienības b-cā. **St. Katerinā**, 18. janv., plkst. 3 p.p. dievkalp. Kristus b-cā. **Velandā**, 18. janv., plkst. 5 p.p. dievkalp. Kristīti: (Londonā) Dambenieks Ivars; Aukmanis, Andris Georgs. Laulāti: Pilvinis, Augusts ar Gavenīti, Elizabeti; Grauds, Harijs ar Krisoni, Valiju. Miris: Spricis, Jānis.

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon Str. E. Hamilton, Ont. t. 93410).

Hamiltonā, 11. janv., plkst. 5,30 vakarā Zvaigznes un Veco strēlnieku pieminas dievkalp.; 18. janv., plkst. 3 p.p. dievkalp. bērniem, plkst. 4 p.p. dievkalp. pieaugušiem. Visi dievkalp. notiek Trīsvienības b-cā, 18 Victoria Ave., So.

Jaunatnes sanāksme 14. janv., plkst. 6,30 vakarā.

Kristīti: Zeltīte Olita Suskova, Artura un Dzidras m.; Vija Daina Kļaviņa, Edgara un Veltas m.; Artūrs un Anita Drēviņi, Alfreda un Iras bērni.

Laulāti: Modris Verners Žulps un Dagmāra Klenerte; Atis Legzdiņš un Marija Rezija Medne (Toronto); Romans Mierkalns un Zigrīda Margrieta Prīmane; Eglons Ziedonis Platups un Biruta Vērpele.

Māc. A. Briedis (17-8th Str. Noranda, Que.) **Otavā**, 4. janv., plkst. 2 p.p. dievk. Sv. Pāvila b-cā (210 Wilbrod Str.); 11 janv., plkst. 3 p. p. Draudzes vakars Norandas United b-cas zālē; 18. janv., plkst. 2 p. p. dievkalp. Virdžinija taunā Anglikāņu b.

Māc. A. Voitkus (118 Locke Str. N. Hamilton, Ont.) Sv. Pāvila b-cā **Hamiltonā** (104 Hughon Str. N.) dievkalp., plkst. 5.30, 11. janvērī. Kristīti: Ināra Blauberga, Anita Margrietā Krasta, Silvija Rita Remkina, Mārtiņš Kārlis Valdmanis un Vanda Snepere. Laulāti: Jānis Vītols ar Dainu Auptmani.Miris: Gustavs Lakševics

Māc. A. Lūsis (50 Dewson Str. Toronto, Ont. t. LO 2510) **Toronto**, Sv. Jāņa draudzē, 11. janv., plkst. 4 p.p. dievkalp Sv. Jāņa b-cā (274 Concord Ave.) Svētdienas skola. 18. janv. Sv. Trīsvienības b-cā, plkst. 12,30 dienā (Sherbourne un Bloor ielu stūrī). Svētdienas skola.

Māc. A. Čops (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. MI 1873). **Toronto** sv. Andreja baznīcā 11. janv. plkst. 11 dievkalp.; 18. janv., plkst. 4os dievkalp.

Māc. A. Gaudiņš (2105 Marlože Ave. NDG Montreal, Que.) 11 janv. plkst. 4 p.p. dievk. Redeemer b-cā (285 Clarke Ave.).

Montreālā (Montreālas otrajā latv. draudzē) dievkalp. 11. janv., plkst. 1 p.p. Debesbraukšanas b-cā (Ascenssion) Outermount un Blair Ave. stūrī. Dievkalp. vadīs prāv. K. Valters no Bostonas. Pēc dievkalp. draudzes sapulce, darbības pārskats un māc. vēlēšanas. No Missuri ev. lut. b-cas vadības piedalīsies māc. H. Erdmanis.

Archibīskapa pārst. A. Skrodelis

DIVI NĀKOŠIE KANADAS MILJONĀRI, KURI VĒL NAV AIZMIRSUŠI DZIMTENI,

nopietnā precību nolūkā vēlas iepazīties ar latvietēm.

Materiālais un ģimenes stāvoklis, kā arī vecums nav izšķirīgi, nepieciešama tikai latvietes godīga sirds. Vēlams foto

KRIŠS un PIČS

c/o Drake-Merrit. P.O. Box Nr. 3427. Goose Airport Sub. "A" Labrador Canada

(1093)

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKA"

123 HURON ST. TORONTO, ONT., CANADA

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija Amerikā ....

līdz.................. uz.......... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr, Mrs, Miss ....

....

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $..................

.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāci, 1800 E. 18th St., Brooklyn 29, N.Y.

ALAs Centr. valdes priekšēža prof. P. Lejiņa radio runa gadu maiņā

Latvieši aiz dzelzs aizkara!

Sveicu jūs Jaunajā gadā Amerikas Latviešu Apvienības vārdā. Gadu mija ir tas laiks, kad mēs mēdzam atskatīties atpakaļ un izvērtēt to, kas bijis. Un tad mēs atkal vēršam mūsu skatus nākotnē un mēģinām uzminēt, ko mums tā nesīs, ko mums dos nākamais gads.

Šogad, sagaidot jauno gadu, mēs esam sevišķi svarīgu notikumu priekšvakarā, jo šoreiz ASV gandrīz vienlaicīgi ar gadu miju notiek arī valdības maiņa. Pēc 20 gadu ilgas demokrātijās valdīšanas vara pāries republikāņu partijas rokās ar ģenerāli Eizenhaueru kā prezidentu priekšgalā. Jaunā valdība vienmēr nozīmē jaunas personas ir iekšējā, ir ārējā politikā, un tāpēc amerikāņu tauta ar nepacietību gaida, ko šīs pārmaiņas dos. Latviešu tautas liktenis ir cieši saistīts ar Amerikas Savienotām Valstīm. Sav. Valstis arvienu neatzīst Pad. Krievijas karaspēka brīvās Latvijas ietilpināšanu Pad. Savienībā. Sav. Valstis ir stiprākā nācija brīvo demokratiju starpā un ir to vadītāja. Līdz ar to tās nostāja Latvijas jautājumā ir ārkārtīgi svarīga latviešu tautai. Vai ar valdības maiņu kas grozīsies šinī ASV stājā?

Ir pēc avīžu ziņām, ir pēc privāti ievāktās informācijas nekādu pārgrozību Sav. Valstu viedoklī Latvijas un Baltijas valstu jautājumā nebūs. Nostāja šinī jautājumā tiek uzskatīta ne par partijas lietu, bet par Sav. Valstu, kā tādu, principu. Ir pilnīgi drošs, ka jaunā valdība nosodīs agresiju tikpat noteikti, kā darījušas Rūzvelta un Trūmena valdība un nekad neatzīs to, kas iegūts ar varu. Līdz ar to nākotnē latviešu tauta var rēķināties ar Sav. Valstu un pārējo demokratiju atbalstu savā cīņā par pastāvību un neatkarību. Tāpēc šai cīņai ir jēga, jo tā nav bezcerības cīņa, bet nepieciešama cīņa, lai latvieši būtu gatavi tam laikam, kad arī Austrumeiropā valdīs demokratiskā iekārta un latviešu tautai būs jāieņem sava vieta pārējo brīvo tautu vidū.

Tāpēc novēlu latviešiem arī jaunajā gadā izturību un neatlaidību centienos paglābt latviešu garamantas un latviešu tautisko apziņu no iznīcības, kopjot to pašiem un palīdzot arī jaunai paaudzei to piesavināties un izveidot. Novēlu būt piesardzīgiem, lai saglābtu latviešu dzīvo spēku un ar nepārdomātiem soļiem neapdraudētu visas tautas eksistenci vai daudzu latviešu dzīvības. Novēlu paturēt latviešu censānos pēc brīvības, pēc neatkarības un pēc demokratijas.

Neviens, protams, nevar pateikt, cik daudz no latviešu cerībām piepildīsies taisni jau šinī jaunajā gadā, bet liekas, latvieši var būt droši, ka neatlaidīgā cīņa par latviešu tautas izglābšanu no komūnistiskās diktatūras ne tikai nerimsies, bet turpināsies pat ar lielāku neatlaidību, un šis 1953. gads nozīmēs drošu soli ceļā uz brīvību.

INGUS NĀRUNA KONCERTS TORONTO UN HAMILTONĀ

INGUS NĀRUNS UN ANATOLIJS BĒRZKALNS

Čellinieka Ingus Nāruna koncerts Toronto, Sv. Andreja baznīcas sarīkojuma zālē sestdien, 10. janvārī, pl. 19,30. Hamiltonā koncerts ar to pašu programmu konservatorijā piektdien, 9. janvārī, pl. 19,30. Amerikāņu kritiķi atzīst, ka Ingus Nāruns ir labākais čellinieks ASV. Foto J. Princis

KOMŪNISMAM UN TIRANNIJAI KOREJĀ NAV VIETAS

SPECIĀLZIŅOJUMS LATVIJAI AMERIKĀ NO KOREJAS

Taēgu, Korejā (1. janv.) — Novārgusī Dievidkorejas tauta sagaidīja Jauno gadu ar ilgām un apņēmību, atbrīvot savu dzimteni no komūnisma skavām. Tauta bija kā hipnotizēta un gaidīja uz vēsturisko pagriezienu, kam vajadzēja sākties divdesmitā janvārī. Nebija noslēpums, ka korejiešiem nepatika līdzšinējā politika Korejas kaŗa vadīšanā. Pamiera sarunas Panmundžonā bija tikai aizkars komūnistu īstajiem nolūkiem — iegūt laiku un pastiprināt propagandu, lai tā mēģinātu sagraut brīvo tautu vienprātību.

Šī tauta, kuŗa smaka zem Japānas imperijas važām 38 gadus, labi zina, kas ir diktātūra. Tā nekad nepadosies tirannijai un cittautu varmācīgai virskundzībai, ja vajadzīgs, tā cīnīsies līdz pēdējam vīram. Pat tagad dienvidkorejieši uzskata Japānu ar ne visai draudzīgām acīm, bet laiks dziedē brūces. Komūnismam un tirannijai še nav vietas.

Dievidkorejas armija ir skaidri parādījusi pasaulei savu gribas spēju cīnīties, un tagad visu 150. jūdžu gaŗo frontes līniju sargā gandrīz vienīgi korejieši. Ir taisnība, Korejas Republikas armija (ROK) ir jauna, bet tā mācās strauji. Daudzi tās virsnieki apmeklē skolas Sav. Valstīs un daudzi jau ir atgriezušies un palīdz pastāvīgi celt cīnītāju kvalitāti. Būtu aplami teikt, ka ROK armijai nebūtu trūkumu, bet tie ir tādi, kuŗus ievēro vienīgi moderno zemju cilvēks, bet aziāti paiet tiem garām, tos neievērojuši.

Šie trūkumi ir Konfūcija 400. gadu senās mācības rezultāts, proti, „kas bija labs manam vectēvam, ir labs arī manam dēlam." Un tā arī līdz šai dienai šinī „Rīta klusuma zemē" jūs nevarat redzēt moderno mašīnu laikmeta ietekmi, tādēļ ir pagrūti kaŗavīrus pieradināt pie modernajiem ieročiem un mašīnām, bet tas ar laiku uzlabosies.

Ir jāatzīst, ka zeme ir nonākusi postā, tās saimniecība ir sagrauta, tā raustās inflācijas krampjos, bet doktore AN ir sākusi iešļircināt jaunas dzīves sulas — ap 10.000.000 dolaru mēnesī, tā cerot uzlabot ekonomisko, sociālo un kultūrālo stāvokli, atjaunot sagrauto rūpniecību, sabiedriskos un skolu namus. Bez AN palīdzības Dienvdkorejas republika šodien neeksistētu.

Civīliedzīvotāji pārdzīvo visgrūtākos laikus, bargo Mandžūrijas ziemu, kas kā briesmīgs pūķis pūš aukstu dvašu no kalnu grēdas uz grēdu, no ielejas uz ieleju, pieskārdamies katrai dzīvībai un atstājot savu zīmi — nosaldētus locekļus vai pat izdzisušu dzīvību. Arī bads ir piemeklējis daudzus jo daudzus. Visur var redzēt izsalkušus bērnus, ietinušos netīrās skraudās, ar skārda bundžiņu padusē lūdzot pēc kumosa ēdamā. Pa lielākai daļai tos var sastapt dzelzceļu stacijās un pie armijas veikaliem, arī kaŗavīrs nevar būt drošs par saviem iepriktiem produktiem, nākot ārā no kantīnes, jo šie izsalkušie bērni kā mazi vilcēni uzbrūk katram iznācējam, izrauj sainīšus no rokām un savstarpēji ap tiem plēšas. Uzvar vienmēr spēcīgie, atstājot mazos ubadziņus asaru pāplūdušus.

Dzīve Korejā rit tālāk, nāve turpina pievākt savu dzīvību pļauju, kas liekas būs jo ražena 1953. gadā. Bet viena lieta mums Korejā ir skaidra, mēs cīnāmies šeit, lai jūs mājās varētu dzīvot mierā, un mēs cīnāmies par tautu brīvību, par tiem pašiem principiem, kas mums latviešiem ir tik tuvu pie sirds.

Korejā, janvārī

Atoms

„KRIEVIJA NEPIEDER PIE EIROPAS"

TEICIS PUŠKINS

VĒSTULE LATVIJAI AMERIKĀ NO BRAZILIJAS

Brazilijas Kongresā dedzīgu runu par Eiropas apspiestām tautām teicis deputāts Dinizs. Brazilija nevarot palikt vienaldzīga pret Padomju Krievijas varmācībām. Baltijas valstīm un citām Eiropas zemēm, kas palikušas aiz dzelzs priekškara, sniedzams vislielākais atbalsts. Pati Krievija nemaz nepiederot pie Eiropas, jo to neesot skārusi ne renesanse, ne reformācija, nedz franču revolūcija. Deputāts citēja izvilkumu no dzejnieka A. Puškina 1825. g. aprīļa vēstules kņazam Vjazemskim, kuŗā dzejnieks raksta: „Pilnīgi maldās tie geografi, kas apgalvo, ka Krievija un tās iedzīvotāji pieder pie Eiropas tautu saimes". Runas beigās runātājs silti apsveica jauno Brīvās Eiropas biedrību Brazilijā, kuŗas četri goda prezidenti, Brazilijas senātori, esot arī Brazilijas tautas lielie vadoņi. Deputātu Dinizu apmeklēja mūsu sūtnis Dr. P. Oliņš un izteica pateicību par iespaidīgo runu, veltītu Baltijas tautām.

BRĪVĀS EIROPAS BIEDRĪBAS BRAZILIJĀ ROSME

Turpinoties izveidoties BEBB par tās konsultātīvās padomes priekšsēdi ievēlēts laikraksta „O Globo" izdevējs un galv. red. Roberto Marinho. Par padomes locekli ievēlēts mūsu tautietis Dr. Arnolds Brūveris, bet par sūtņa Dr. P. Oliņa substitūtu biedrības administrātīvā padomē iecelts Dr. Alfreds Rūsiņš.

BEBB rīcībā nodoti divi laikraksti Riodežaneirā un četri provinču pilsētās. Laikrakstos deviņi apspiesto tautu pārstāvji var ievietot savus rakstus. Rakstu serijas ievadītas ar kultūrālas dabas informāciju. No latviešu pārstāvjiem visos sešos laikrakstos iespiests sūtņa Dr. P. Oliņa raksts par latviešu valodu. Būs raksti arī par politiskiem un saimnieciska rakstura jautājumiem.

°

Bij. Latvijas nacionālās operas solists J. Smalcovs—Ērglis īsi pirms Ziemassvētkiem San Migelā, Argentīnā, uzvedis divcēlienu baletu „Čigāna gods", kuŗā piedalījušies viņa studijas audzēkņi. Baletam izmantota Fr. Lista mūzika.

Staļina miera piedāvājumi nejūsmina

Vašingtonā. — Ārzemju prese plaši iztirzā Staļina atbildi NYT korespondentam Restonam, kas 18. dec. griezās pie Pad. Savienības diktātora ar rakstveida jautājumiem. Staļins savu atbildi piesūtīja 1. Ziemassvētku dienā, un tā ir šāda:

1) Esmu pārliecībā, ka karš Pad. Savienības un ASV starpā nav nenovēršams.

2) Pašreizējais strīdus un saspīlējums pasaulē ceļas no „aukstā kara" agresīvās darbības, kas vērsta pret Pad. Savienību vairākās vietās.

3) Es apsveicu korespondenta Restona ierosinājumu par manu tikšanos ar ģen. Eizenhaueru, lai atvieglotu pašreizējo starptautisko saspīlējumu.

4) Es esmu ar mieru sadarboties jaunās diplomātiskās apspriedēs par Koreju, jo Pad. Savienība ir ieinteresēta Korejas kaŗa izbeigšanā.

Uz šim Staļina atbildēm jaunais prezidents Eizenhauers un viņa atbildīgie ministri vēl noteiktas atbildes nav devuši. Kā Amerikā, tā Eiropas galvaspilsētās šo Staļina atbildi uzskata par kārtēju komūnistu propagandas triku saviem „miera" piedāvājumiem. Eizenhauers piedāvājumu nenoraida, bet ir ar mieru apspriest oficiālus un konkrētus priekšlikumus, ja tādi Staļinam būtu.

NEIZDEVUŠIES JAUNGADA SARĪKOJUMI

Jaungada sagaidīšanu Toronto rīkoja TLSK, kādā nelielā telpā, kuŗā pulcējās ap 200 tautiešu. Daudziem, kas Jauno gadu vēlējās sagaidīt ārpus mājām, nācās palikt ārpus „sliekšņa". Liela daļa latviešu Jaunā gada iestāšanos sagaidīja UNF sarīkojumā, maksājot par ieeju konjunktūras maksu, veselus divi dolarus. Un kaut arī par dejošanas priekiem bija jāmaksā pieklājīga cena, apmeklētāju skaits bija ap 2000 (!). Vairums latviešu, kas bija spiesti apmeklēt cittautiešu sarīkojumus, nav varējuši samierināties, ka latviešu organizācijas Toronto nav rīkojušas izdevīgo Jaungada balli. Mēs gan bieži noīrējam paprāvas telpas, bet tai pašā laikā apmeklētājus varam saskaitīt bez pūlēm. Jaunā gada sarīkojumiem ir tradicionāls raksturs un atturēšanās no tā rīkošanas nenozīmē tīri materiālus zaudējumus.

Ir dzirdēts, ka telpas šādiem sarīkojumiem nav tik viegli dabūjamas, bet nav jāaizmirst, ka izdevīgākās telpas vecgada vakaram organizācijas aizrunā jau vairāk kā gadu iepriekš un īsi pirms gadu mijas tādas atrast nav ne mazākās cerības. Tā tas noticis Hamiltonā, un Jaungada sarīkojumu nācies sarīkot 1. janvārī, pie kam rīkotāju formālās nostājas dēļ izpalika izreklamētā mākslinieciskā programma, uz kuŗu bija ieradušies viesi arī no Toronto. Apmeklētāju vilšanās, kas tādās reizēs seko, nekad nevar nākt par labu rīkotājiem. Tā mēs paši bojājam savu reputāciju un veicinām nelāgo neuzticību, ko visjūtīgāk uztver apmeklētājs.

A. Kalniņš

PASKAIDROJUMS

Mūsu laikr. iepr. numurā 1. lapp. rakstā DV vēlējums jaunajā gadā 3. rindkopas otrajā teikumā jālasa: ...krāšņi aizvadīto Latviešu Dziesmu dienu...

Anglija saņem Kanadas kaujas lidmašīnu pirmo sūtījumu

Abingdonā. — Kanada piektdien oficiāli nodeva šeit savas pirmās 8 strūkllidmašīnas no 400 lielā pasūtinājuma Anglijas gaisa flotei 1953. gadā.

VALDĪBAS KRIZE FRANCIJĀ

Parīzē. — Pagājušā otrdienā, tieši dienu pirms Ziemassvētkiem, Francijas līdzšinējais min. prezidents Pinē iesniedza valsts prezidentam Oriolam sava kabineta demisiju. Dienu iepriekš franču parlaments bija noraidījis viņa 3 priekšlikumus par līdzekļu rašanu valsts budžeta sabalansēšanai. Pinē ierosināja nodokļu paugstināšanu lauksaimniekiem, tirgotājiem un prasīja valsts pabalsta samazināšanu ģimenēm. Tā kā viena no trim lielajām koalīcijas grupām nevēlējās piedzīvot pārmetumus no saviem vēlētājiem, tad arī tās Pinē ierosinājumu neatbalstīja.

Pinē valdība bija 16. pēc kārpag. kaŗa beigām; tikai viena valdība valdījusi ilgāk par 12 mēnešiem, bet visas pārējās nav varējušas noturēties ilgāk par dažiem mēnešiem, un visas valdības savu krizi pa lielākai daļai piedzīvojušas valsts budžeta sabalansēšanas jautājumos.

Francijas valsts prezidents pašreiz ved sarunas ar vairāku partiju pārstāvjiem par jaunas valdības sastādīšanu. Kā pirmais pie šī uzdevuma stājās gollistu galvenais pārstāvis Sostils, bet pēc divu dienu pūlēm no mēģinājumiem atteicās. Kā nākošais tagad savas politiķa spējas izmēģina Bido, kam, šķiet, būs lielākas izredzes panākt koalīciju kopā ar gollistiem, Pēdējie gan protestē pret ārlietu ministra Šūmaņa turpmāku palikšanu valdībā. Daudzi franču politiķi ir nemierā ar viņa politiku pret Rietumvāciju. Šūmans esot bijis pārāk piekāpīgs Adenaueram.

Tagad radikālsociālistu partijas pārstāvis R. Meijers jau vairāk kā 4 dienas nopūlējies sastādot jaunu franču valdību pēc tam, kad ne gollistu partijas Sustells, ne pop. republikāņu partijas Bido neiespēja iegūt pārējo nacionālo partiju atbalstu.

Ļoti iespējams, ka arī Meijeram šis mēģinājums būs nesekmīgs, jo gollisti nevēlas viņu atbalstīt.

Francijā valdības krize ilgst kopš 22. decembra.

Anglijā atbrīvots pirmais atomspiegs

Veikfildā. Pag. nedēļā Dr. Meijs, angļu zinātnieks, kas 1946. g. tika notiesāts uz 10 g. cietumā par līdzdalību Pad. Savienības atomspiegu prāvā Otavā. Dr. Meijs atbrīvots no cietuma pirms termiņa notecēšanas, jo ieslodzījuma laikā uzvedies priekšzīmīgi.

Vienīgā latviešu ģimnazija un tautskola šaipus dzelzs aizkaram

Latviešu ģimnazija un tautskola Augustdorfā (Vācijā pie Detmoldas) tagad ir vienīgā, kas palikusi šaipus dzelzs aizkara. Te vēl darbojas visas 5 ģimnazijas klases un visas 7 tautskolas klases pēc Latvijas skolu programmām ar latviešu mācības valodu. Ģimnazijā mācās 28 skoln., tautskolā — 34 skolnieki. Strādā 7 skolotāji; 4 no tiem saņem algas no nometnes vācu pārvaldes; alga jāsadala starp visiem. Pie skolas pastāv internāts tādiem skolēniem, kuŗu vecāki te nedzīvo. Tagad tādu te ir 25. Šais pāris gados, kamēr šī ģimnazija palikusi vienīgā, jau 20 jauniešu te ieguvuši gatavības apliecības.

1952. gadā skola saņēmusi pabalstus un ziedojumus no sekojošām iestādēm, organizācijām un atsevišķām personām:

no Skalbes ģimnazijas koper. ekskursijām — 154,26 DM, Kultūras Fonda — 750,- DM, Metropolita Augustīna — 100,- DM, Latvijas sūtņa Anglijā K. Zariņa — 208,50 DM, MT Unit MSO vienības Bīlefeldā — 200,- DM, M. Mieža kga Kalifornijā — 83,60 DM, Augusta Vanaga ASV mācības līdzekļi — 100,- DM, Ferdinanda Kresa Beļģijā — 41,- un Augustdorfas Latviešu Komitejas skolas apkalpotājas algošanai — 225,- DM; Kopā DM 1862,36.

Visiem ziedotājiem skola izsaka sirsnīgu pateicību un novēl laimīgu Jauno gadu.

A. D.

KĀDA TUMSA — TĀDA GAISMA

(Pārnesums no 6. lpp.)

Kāpēc? Izsaukšot garus, dabūšot zināt, kādas laimes un nelaimes nesīs Jaunais gads. Apdomājos, patiesi, šī bija vienīgā izeja, lai nevajadzētu atgriezties bēdīgu sirdi vēl bēdīgākās mājās. Es gāju. Mēs gājām svilpodami, viens otram azotē rokas sildīdami, krievu mēlē buldurēdami un īsumā pastāstīdami, kādēļ īsti šovakar esam tādi kā izsperti no „dzīves jēgas."

Tā bija maza, sārtas gaismas istaba, pilna visādu sievišķīgu lietiņu, kruzuļainu spilvenu, istabu izīrētājas saimnieces bezgaumīgām sedziņām. Un dzeltenais miroņa galvas kauss uz galda tikpat nelabi iederējās telpā kā Griškas jaunavīgajā sejā smagā pīpe.

Tika nodzēsta gaisma, aiz galvas kausa aizlikta degoša svece. Bija spokaini, mistiski — un ļoti karsti.

Mēs sildījām tasīti. Griška nervozēja, vienā laidā pakšķināja pīpi un bārās uz Babina Brāli: „Nu, ko tu zviedz, meža zvērs! Zviedz un traucē!"

„Kā nesmieties," Babina Brālis kratīja krēpes, „ja tase skrien pa burtiem, kas visi kopā saka: Griška liels muļķis. Duraks!"

Tiesa, to mēs skaidri redzējām. Griška duraks — un rēcām aiz prieka. Griška uztraucās vēl vairāk, uzbruka Cērmem: „Tu, lēnā nāve, es redzu, tavi pirksti tīši stumj tasi."

„Kāpēc?" Pamodās tālās domās aizgājis gaŗais cilvēks. Atkal smiekli.

Žurnālists bargā balsī sauca garus. Viņš gandrīz lamājās: „Ko kavējaties! Drīz pusnakts klātu! No mirušo dvēseļu nama lai šurpu soļo Gogolis, lai Dostojevskis noziegumus klāsta un tirpuļus pār muguŗām mums bārsta. Kur Suvorovs un Aleksandrs Ņevskis? Mans mīļais Ļermontovs! Kur Jānis Briesmīgais, šis asinssuns, kas reiz dūra un kāva manu tautu? Es gribētu aprunāties, kā Staļinam pārgriezt rīkli. Tad mana dzimtene uzelpos brīvi! Kur Katrīnas Otrās kārību platais klēpis? Es gribu reibt un netiklību sveikt. Kur trauslā madama Pompadūra?

„Turi muti, tu neesi Alhambras vai Trokadero dāmu dīvānā."

Beigās visi tā sanīdās, ka nolēma viens otram aizsiet acis. Lai būtu kārtība.

Aiz siena skāds aizrīdamies krāca: urrā — ur — urrā.

Babina Brālis aizspieda ausis: „Tas nav Napoleons sv. Helēnas salā, tas vecais Kaufmanis slimības gultā."

Kādu laiku tasīte skraidīja gluži mierīgi. Visiem acis cieti, neviens neredz, ko stāsta izsauktais gars, Tatjāna vai Olga. — Un tad pēkšņi miegaino klusumu pārplēsa briesmīgs bļāviens: „Bērni, daudz laimes Jaunā gadā!" Spoku bālām sejām mēs pielēcām kājās, Griška izbīlēs pārmeta krustu. Man trīcēja ceļi, aizmirsās atgavilēt pretī: „Laimīgu Jauno gadu!" Un mums nebija vīna, nebija glāžu, mēs rīstījām zili piesmēķētās istabas dūmus — ne paelpot, vienā klepū.

Seanss izjuka. Vecais Kaufmanis aiz sienas sāka sūdzēties, esot vēla stunda.

Ko? Mēs ieskatījāmies pulksteņos. Jau agrs rīts. Jau četras stundas Jaunais gads tup uz Rīgas jumtiem.

Mēs izbirām ielā. Gaiss tik ass un skanīgs kā stikls. Traks aukstums! Bet mēs vēl aizvien — bārāmies, garaiņu mutuļiem ap mutēm. Tatjāna vai Olga bija vēstījusi, ka — jā, bet ko tad īsti? Būs kaŗš, gāzīs Staļinu? Un vai tikai tā nebija Jevgēņija Oņēgina Olga? Un ja tā, tad, apstulbotie, jums zināšanai, tāda Olga nekad nav dzīvojusi zemes dzīvi, bet tikai Puškina fantazijā un uz operas skatuves dēļiem.

Sāpēja galva. Griška un viņi visi vēlējās vadīt mani mājās. Ak nē, paldies. Nervu atslābumā biju gražīga un pikta. Es bēgu no šiem garu saucējiem un senās Krievijas lielajiem spokiem. Kas man Suvorovs, Ņevskis, asins suns Briesmīgais? Kas man daļas par Staļinu! Man pašai sava zeme, savi mirušie un dzīvie.

Kafejnīcu logi bija tumši, manas gaismas Lielie cilvēki gulēja spirgtu miegu mājās. Arī gandrīz visiem Rīgas namiem bija tumši logi.

Dīvaini vīlusies, tukša un nogurusi, ar visu gaŗās nakts papirosu dūmu asti aizmugurē, es steidzos mājās. Jā, mājās!

Man pretī palēkdamies, aukstumu gaiņādami, skrēja jautri pāri. Pilnas dziesmu, trinkšķēdamas un zvanīdamas, gaŗām lidoja Jaunā gada sagaidītāju kamanas. Zirgu galvas nosarmojušas, kā sudraba. Notvertu laimi, pilnas sirdis un rītdienas cerību spēku viņi veda un nesa mājās, bet es — sirdsapziņas pārmetumus. Kaut labā māte nebūtu pamanījusi tukšās gultas.

Ielas vidū gulēja salauzts krēsls. Dievs zina, pa kuŗu logu tas bija izmests, Jaunajam gadam kur apsēsties. Es pievācu tā četras ozola koka kājas, smagas un gaŗas. Mana laime!

Istabā iezagusies, savu atradumu iebāzu krāsnī un apsedzu avīzēm.

Bija jaunā gada rīts. Ārā sala — istabās ne. Mūsu pusaklai saimniecei naktī jauno domu vietā galvā bija ieskrējusi labā. Ar kalpones roku viņa nolikusi aizdurvē klēpi slapjas malkas. Bet tā dega sprakšķēdama, platās uguns mēles gardi laizījās ap mana laimes krēsla kājām, aizdedzināja arī pagales.

Mans brālis, mazliet nogurušu vaigu, taču noskuvies un glīts, ar Šopēnu jautri staigāja pāri klavieru taustiņiem.

Virtuvē šņāca trijkājis — kannā burbulēja brokasta tēja.

Mēs abi bijām labā omā, mums patika mājas, mēs negribējām draugu pulku, un mēs piekritīgi mājām galvas, kad māte teica: „Nu, redziet, cik jauki, ka esam paši savā pulciņā. Tīri, spodri, labi izgulējušies. Bet kas tādam, kas nakti aiziet meklēt mānīgu laimi? Mūsu pagraba sieva šorīt aizvesta uz slimnīcu, rokām un degunam atsaldēta āda — nomaukusies kā cimds."

Nabaga vecā ielas meita. Es negribēju nekā bēdīga un šausmīgu dzirdēt. Es gribēju ticēt, ka viņa, šī apdeldētā, nevienam nevajadzīgā sieva, atradusi savu laimi — svētlaimīgu nopūtu. Droši vien, slimnīcā viņu gaidīja silta istaba, tīra gulta. Un es ticēju, ka arī klaidonis runcis, kas rīta agrumā bija iezadzies saimnieces virtuvē, atradis siltos pelnos pieticīga kaķa laimi.

Bet ko īsti gribēju pateikt, šo gaŗo vecā gada vakara un jaunā gada rīta stāstu rakstīdama?

To — ka istabā jau atkal Jaunais gads. Kaut gan arī nesalst ne ārā, ne istabā, es, tāpat kā toreiz, izeju ielās, skatu mānīgu spožumu. Un es redzu spilgtas krāsas, nēģeru šokolādes brūnas sejas, dzeltenus tējas rožu japāņus, es redzu italiešus un spāņus. Tas nav Griška, kas pamāj ar roku, bet gan mīlīga Džino vārda italietis, amerikānis Džēms ar Tomu. Tie zīlē nākotni dolaros un skatu logu raibumos. Tiem pašiem savi rakstnieki, mākslinieki, pagājības varoņi — Vašingtons, Linklons. Un rītdienas prezidents Eizenhauers.

Bet man, kaut pierē vēl aizvien tās pašas acis, tā pati sirds, kas mīl Dieva pasaules dārza dīvainus stādus, pelēkus un spožus cilvēkus, es tomēr zinu — man visam jāiet gaŗām. Man jānāk mājā. Mani gaida latviešu valoda, laikraksts un grāmata, ar tiem var svešumā aukstumā kurināt un sildīt garu.

Un kā toreiz mazam krievu laikraksta žurnālistam, tā man šodien ceļas balss, gan tikai domās.

„Ko kavējaties? Jauna diena klātu! Cauk dvēseļu puteni lai šurpu soļo Aleksandrs Grīns, lai čekas mocekļi noziegumus klāsta un tirpuļus pār muguŗām mums bārsta. Kur Kalpaks un Balodis? Kur Medenis, Leonids Breikšs? Kur Rainis un Aspazija, kas trimdā bija stiprāki par mums? No velēnu kalna lai iznāk Skalbe, Akurāters. Mīļā kalpa zēna vasara. Es gribu satikt slepkavu Kaupēnu un pajautāt, kā, rokām neskaŗoties klātu, noripināt Staļinam galvu.

Dievs, tad mana dzimtene atkal uzelpos brīvi!"

VENECUĒLAS «DEMOKRATISKĀS» VĒLĒŠANAS

Venecuēla atrodas Dienvidamerikas ziemeļos un aptveŗ 350 tūkst. kv. jūdu platību; 4,5 milj. iedzīvotāju. Galvenais valsts ienākumu avots — nafta.

Karakasā. — Jau vairāk, kā 100 gadu Venecuēlā armijai ir galvenā loma valsts politikas veidošanā un valsts vadībā. Un tikko armija liedz valdībai savu atbalstu, tā valdībai atliek aiziet ar labu vai arī to gāž ar puča palīdzību. Pirmās demokratiskās, vispārējās vēlēšanas notika 1947. g. un pie varas nāca liberāļu vadonis Romula Gallegos. Taču, sakarā ar viņa nelaipno izturēšanos pret armiju, pēc 9 mēnešiem viņam bija jāaiziet, un valdības vadību pārņēma militāra direktorija (saukta — junta), kuŗā ietelp 3 personas. Šogad tā apsolīja no jauna izdarīt demokratiskas vēlēšanas, jo bija pārliecināta par savu uzvaru. Vēlēšanas tomēr rādīja citu ainu, un jau pirmā vēlēšanu dienā saskaitītās balsis liecināja par noteiktu pārsvaru opozicionāriem — Republikāņu Demokratiskai ūnijai (URD). Junta tūliņ pārcēla balsu skaitīšanu aiz slēgtām durvīm, ieveda Venecuēlā un uz ārpasauli stingru preses cenzūru un 2 dienas vēlāk paziņoja balsošanas „īstos" rezultātus: juntas neatkarīgai vēlēšanu frontei (FEI) — 49 vietas parlamentā, kamēr pārējiem—opozicionāriem tikai 35 vietas. Pie kam juntas galvenais „direktors" pulkv. Perez Jimenez nobīdīja pie malas pārējos divus direktorus, uzņemoties valdības vadību ar armijas atbalstu.

Tauta šīs savādās vēlēšanas uzņēma mierīgi, un tikai dažos provinces centros strādnieki mēģināja streikot.

Novērotāji domā, ka plkv. Jimenez ievedīs valstī stingrāku kārtību, kā arī rūpēsies par eļļas avotu un dzelzs rūdas raktuvju labāku izmantošanu un šo produktu vēl labāku pārdošanu ASV. Noskaņojums Venecuēlas darba tautā nav pašreizējai valdībai visai labvēlīgs, ko rādīja vēlēšanu pirmie, visiem pieejamie rezultāti, un prasa pēc reformām!

Tā beidzās „demokratiskās" vēlēšanas Venecuēlā, kur tieksmes pēc valsts varas veido zināmu paralēli citām Dienvidamerikas valstīm; lielākā daļa no tām nosveŗas uz militāru valsts pārvaldi.